ELNA
DİKİŞ MAKİNALARI
TÜRKİYE MÜMESSİLİ: ANADOLU KONTUARI T. A. Ş.
BEYOĞLU, İstiklâl Cad. 342 DEMİR-HAN

VATAN

İĞRİYE İĞRİ - DOĞRUYA DOĞRU

SERVİS KAMYONUMUZ
ÇELİK LÂMBALI ALMAN
TONFUNK
Radyo nümuneleri ile bütün Anadoluyu dolaşmaktadır. Memleketimize emsali gelmeyen bu fevkalâde Radyoları görüp tecrübe yapmadan başka markalara karar vermeyiniz.
Abdülkadir Memişoğlu Katırcıoğlu Han İstanbul

YIL: 12 — SAYI: 4044 — 17 Ağustos 1952 Pazar — Fiyatı 15 kuruştur. Başmuharriri: AHMET EMİN YALMAN Cağaloğlu Mollafenarı sokak 30 — 32 — Telefon: 24207 — 29315 — 29316 : Telgraf: Vatan

Türk - Yunan müşterek manevraları başlıyor

İki donanmanın komutanları İzmir'de toplandılar

Donanma komutanı Koramiral Sadık Altıncan ile maiyeti, ziyarette bulunmak üzere, pazartesi günü Yunanistana gidecekler

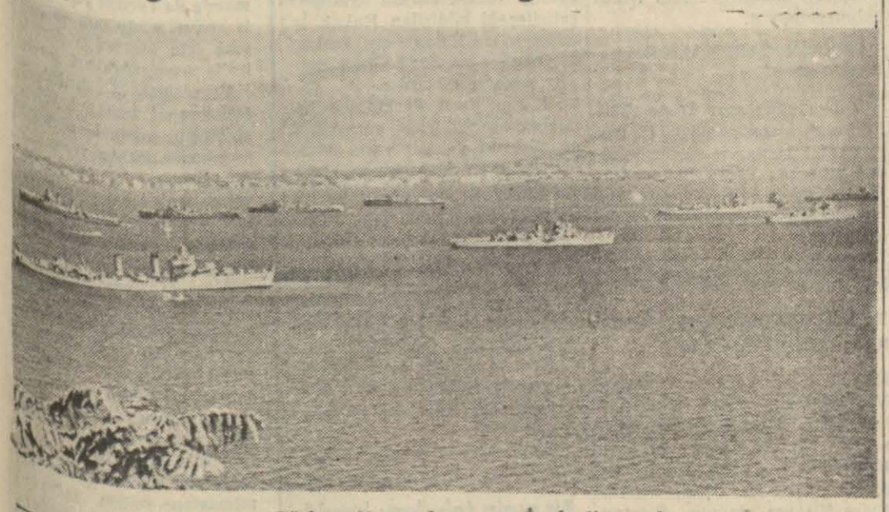

Türk ve Yunan donanması İzmir limanında

Husust Muhabirimizden

Ankara, 16 — İki gündenberi şehrimizde bulunan Yunan deniz kuvvetleri komutanı Tümamiral Constans ve maiyeti erkânı, deniz kuvvetleri komutanı Koramiral Sadık Altıncanla beraber uçakla İzmire gitmişlerdir. Misafir heyet üyeleri pazartesi sabahı Yunanistana avdet edeceklerdir. Aynı gün ayrı bir uçakla Deniz kuvvetleri komutanı Koramiral Sadık Altıncan, Albay Refet Arnom, Binbaşı Mithat Üler ve deniz kuvvetleri komutanlığı yaveri Binbaşı Hayri Bars, evvela Selânik'e gidecekler, müteakiben Atinaya hareket edeceklerdir. Türk heyeti Atinada iki gün kalacak ve ayın 21 inde memleketimize döneceklerdir.

Manevralar başlıyor

İzmir, 16 (A.A.) — Yarın baş

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

Yunan Deniz Kuvvetleri Komutanı Tümamiral Constas

Barem Kayalığı

YAZAN:
Ahmet Emin YALMAN

Celâl Bayarın İktisat Vekili olduğu sıralarda (Türk Ofis) adı altında, çok dikkate lâyık bir laboratuar tecrübesi yapıldı. Genç yaşta bir takım ehil adamlar, bankacı tekniği ile seçilerek, kendilerine bir taraftan seçecekleri maaş, diğer taraftan geniş salâhiyetler verildi. İyi niyeti ve emniyeti esas tutan bu sistem, memleket hesabına hayırlı neticeler yarattı ve Türkiyede mevcut insan unsurile en verimli ve modern bir çalışma-sistemini yürütmenin pekâlâ mümkün olduğunu ispat etti. O sıralarda Socony Petrol Şirketinin umum müdürü sıfatile memleketimizde vazife gören Mr. Walker bana dedi ki:

— Dünyanın her tarafında yaşadım. Fakat Türk Ofis seviyesinde bir idareye hiç bir yerde rastgelmedim. Salâhiyet sahibi olan memurla kısa bir görüşme neticesinde her meseleyi derhal bir hal şekline varabiliyordu. Memur daha üst makamlara danışmağa lüzum görmeden haklı bir müracaatın icabını derhal yapıyor, işi kesip atıyor veya istenen işin niçin yapılamıyacağını, nasıl olması lâzım geleceğini kanaat verici bir şekilde anlatıyordu. Hiç bir şey sürüncemede kalmıyor, modern çalışmaların esasını teşkil eden zaman unsuru tam olarak hakkını alıyordu.»

O zamanki şartlara göre idari ıslahat hareketinin küçük ölçüde bir tecrübe halinde başlaması zaruri bir şeydi. Emniyetsizlik ve vasilik üzerine dayanan kısır bir kırtasi sistemden uzaklaşmak cesareti; ancak tecrübenin iyi netice vermesi sayesinde ele geçebilirdi.

İktisat Vekâletindeki Türk Ofis laboratuvar tecrübesi bu hakimdan mükemmel netice verdiğine göre şunu beklemeğe hakkımız vardı. Bu tecrübenin, umumi idari ıslahatın hareket noktası olması, verimli ve süratli bir çalışma sistemine yol açması...

Ne çare ki tamamile aksi yola gidildi. Müsavat ve hakkaniyet feryatları arasında barem kanunu ortaya çıktı. Yeni ıslahat hareketi barem kayalığında karaya oturdu. Celâl Bayar, nüfuzlu bir mevkiden uzak düşünce, ıslahat hareketinden istifade eden her (Celâli) adı altında devlet dairelerinden ayıklandı. Memleket iyi yetişmiş, geniş mes'uliyet ve salâhiyet taşıyacak tarzda yüksek memurlardan mahrum bırakıldı. Denilebilir ki iki zıt zihniyet arasında ilk esaslı tarpışma o zaman oldu, parti mücadelesinin ilk ameli temeli o münasebetle atıldı.

Bugün gemiyi yeniden yüzdürmek yolundaki yeni bir te-

(Devamı Sa: 5; Sü: 6 da)

İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden Churchill'in yeğeni Clarissa Churchill ile evlenerekbal aylarını geçirmek üzere Portekize gitmişlerdir. Yukarıdaki resimde Eden eşi ile birlikte görülüyor.

Bir Yugoslav heyeti Türkiye'ye gelecek

Heyet, düşünülen anlaşmanın esaslarını müzakere edecek

F. K. Gökay bugün geliyor

Türk Havadis Ajansı

Belgrat 16 — İyi haber alan yabancılardan verilen bir habere göre, Mareşal Tito yakında Türkiye ve Yunanistana siyasi bir heyet yollıyacaktır.

Heyet, kurulması düşünülen yeni Balkan antantının esaslarını hazırlamak üzere, Türk ve Yunan devlet ricaliyle müzakerelerde bulunacaktır.

Yakında heyetin Ankaraya ha

(Devamı Sa: 5; Sü: 6 da)

Kore'de Çarpışmalar Devam ediyor

Associated Press

Seoul 16 — Son günlerde kızıl Çinlilerin Korunak tepeyi ele geçirmek için yaptıkları yedinci hücumu Amerikan deniz piyadesi birlikleri bu sabahın erken saatlerinde tardetmişlerdir.

Üç saatlik bir göğüs göğüse çarpışmadan sonra deniz piyadeleri tepedeki mevzilerini hâlâ muhafaza ediyorlardı. Hücum

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

Frank Pace, dün İstanbula geldi

Bakan «Türkiye'nin savunması için gereken yardımı temine çalışıyoruz» diyor

Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Amerikan Ordu Bakanını dün kabul etti

Amerika Ordu Bakanı Frank Pace dün saat 16,30 da şehrimize gelmiş ve kendisiyle görüşen gazetecilere şunları söylemiştir:

«— Bu, benim Türkiyeyi ilk ziyaretim değildir. Ankarada iki gün kaldım. Orada Tank okulunu, ana tamir fabrikasını gezdim ve bir piyade alayının tatbikatında bulundum. Türk askerlerini talim sırasında seyrederken gördüklerim bende çok iyi intıbalar bıraktı. Buraya gelip de Koredeki Türk askerlerini hatırlamadan geçmek imkânsızdır. Biz onlara birer silâh arkadaşı gözüyle bakıyoruz.

İstanbulda Bayarla tanışmak şerefine erişeceğim.»

Gazetecilerin kendisine ziyaretinin sebebi hakkında sordukları suali Bakan şöyle cevaplandırmıştır:

«— Yardımdan alınan neticeleri tetkik, devlet erkânıyle tanışmak ve elde ettiğim intıbaları rapor halinde Vaşingtona bildirmek.»

Gazeteciler tekrar bir sual sorarak Marşal yardımının eksilip eksilmiyeceğini öğrenmek istemişlerdir. Bakan buna, şöyle cevap vermiştir.

«— Şahsan ben bunu burada tesbit edecek durumda değilim. Benim vazifem halen burada ne

(Devamı Sa: 5; Sü: 7 de)

Amerika Ordu Bakanı Frank Pace dün gazetecilere beyanatta bulunurken

Bayar, Frank Pace ile görüşürken

Terfi edecek Generaller

Yüksek rütbeli generallerden yirmisi emekliye sevkedilecek

Husust Muhabirimiz
KEMAL BAĞLUM
Bildiriyor

Ankara, 16 — Bundan bir müddet evvel generalliğe terfi edecek albaylarla daha üst dereceye yükselecek gnerallerin isimlerini bildirmiştim. Fakat bazı İstanbul gazeteleri üst rütbelerdeki terfilere ait bazı tahminler ileri sürmüşlerdi. Bunlarda bazı isabetsizlikler olduğunu tesbit etmiş bulunuyorum. Bugün öğrendiğime göre, yüksek tasdika arzedilmek üzere olan terfi listesinin tamamı şudur:

Orgeneralliğe terfi edecek Korgeneral: İkinci Ordu komutanı Korgeneral Abdülkadir Seven.

Korgeneralliğe terfi edecek Tümgeneraller: Denizden Donanma komutanı Tümgeneral Rıdvan

(Devamı Sa. 3. Sü 7 de)

GAZETEMİZ BUGÜN 12 SAYFA

Pazar ilâvemizi müvezziinizden ısrarla isteyiniz

Mısır'da gizli polis dün lâğvedildi

Nümayişçilerin elebaşısı idama mahkûm edildi. Vaft, General Necip'i desteklediğini bildirdi, Prens Faruk'un sekiz nedimesi İstanbul'a geliyor

Associated Press

Kafreldavvar 16 — Bir askeri mahkeme bugün, 9 cana mal olan 13 Ağustos karışıklıklarına iştirak etmekten sanık 29 Mısırlı işçinin muhakemelerine devam etmiştir. 7 âzadan müteşekkil mahkeme heyeti akşama kadar 37 şahit dinlemiştir. Sanıklar, karışıklıklar sırasında bir polis memurunu öldürmek, Mısır Dokuma fabrikasını ateşe ver-

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

General Necip

Yunan - Bulgar hudut hâdisesi

Yunanistanın Birleşmiş Milletlerdeki deleğesi, Genel Sekretere bir mektup göndererek açıklamada bulundu

Anadolu Ajansı

Birleşmiş Milletler, «Nevyork» 16 — Yunanistanın Birleşmiş Milletlerdeki temsilcisi Alexis Kiru, Birleşmiş Milletler Genel sekreterine gönderdiği bir mektupta 12 Ağustosta Yunan - Bulgar hududu üzerinde vukua gelen hâdiseyi izah etmektedir.

Alexis Kiru, 6 kişilik Yunan devriye kolunun 12 Ağustos günü öğleden sonra Kalambaca civarında Bulgar askerlerinin ateşine maruz kaldığını beyan ederek Bulgarların el bombası ve

(Devamı Sa: 5; Sü: 7 de)

Lizbon eski Kralların toplantı yeri oldu

Bunların arasında en faal görüneni İtalya eski Kral Umberto'dur

Associated Press

Lizbon, 16 — Tahtlarından olan 3 sabık hükümdarla 4 taht namzedi halen aileleriyle birlikte, iş hayatından çekilmiş alelâde şahıslar gibi Portekizin güneşli sahillerinde hayat sürmektedirler.

Sabık kral veya taht namzetleri bir hayli evvel Lizbon yakınlarında yerleşmiş ve burada daha uzun müddet kalacağa benzemektedirler.

Portekizin bu şöhretli misafirleri şunlardır: İtalyanın eski Kra-

(Devamı Sa: 5; Sü: 3 de)

Nurullah Şevket Taşkıran Vefat etti

Nurullah Şevket Taşkıran

(Yazısı 5 inci sayfamızdadır.)

Kur'anla alay eden Bir Hind gazetesi Mahkemeye verildi

Yeni Delhi, 16 (A.P.) — Hindistan hükümeti, Kur'andan sözde sureler okuyan bir merkebe dair bir haber yayınlayan ma-

(Devamı Sa: 5; Sü: 2 de)

Halide Edip'in Hindistan hakkında konuşması

«Mahatma'nın Hindistanda'ki başarısı, bütün dünyanın sulhü ve milletler arasındaki anlaşmanın âmillerinden bir'dir»

Hindistanın istiklâlinin yıldönümü münasebetiyle yapılan toplantıda, İzmir milletvekili Halide Edip Adıvar bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmanın metnini okuyucularımıza veriyoruz:

«Dostlar,

Buraya Hindistanın istiklâl gününü tes'it için toplandık. Bu vesile ile şark ve garp dünyasını alâkadar eden Hindistan istiklâli ile ilgili birkaç mühim nokta üzerinde durmak faydalı olur.

1 — Bu istiklâl daha yıllarca evvel elde edilebilirdi. ecnebi

(Devamı Sa: 5; Sü: 4 de)

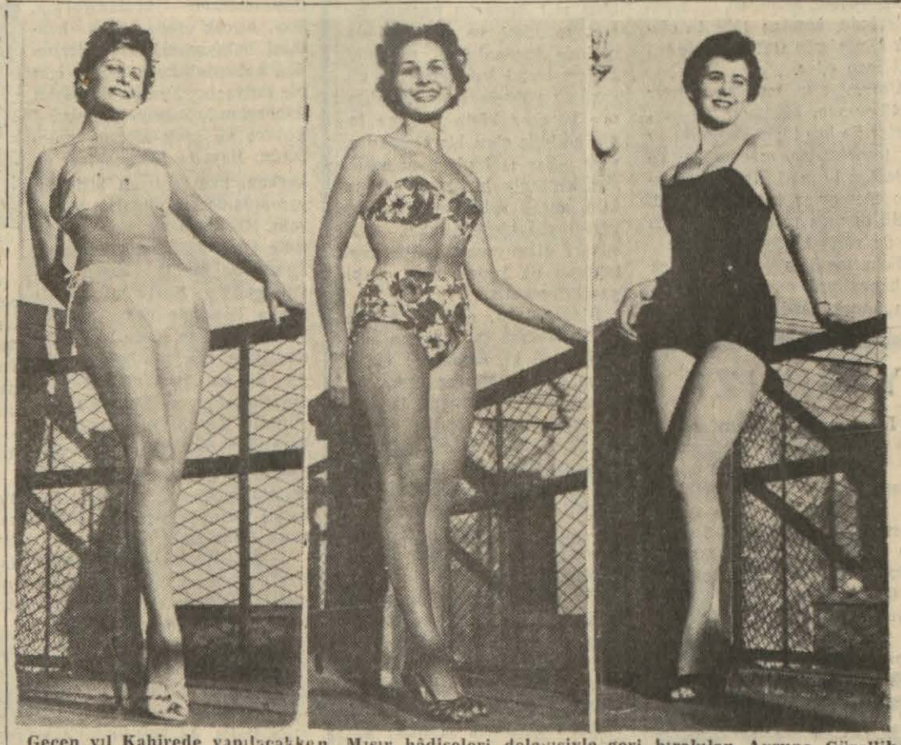

Geçen yıl Kahirede yapılacakken, Mısır hâdiseleri dolayısiyle geri bırakılan Avrupa Güzellik Müsabakası, 11 millet güzelinin iştirâkile 19 ağustosta Napolide cereyan edecektir. Bu müsabakada memleketimizi 1951 yılı Güzellik Kraliçesi Günseli Başar temsil etmektedir. 1951 Avrupa Güzellik Kraliçeliğinin en kuvvetli namzedi, İtalya güzeli Fanni Landjni'dir. Yukarıki resimde, soldan sağa doğru İtalya güzeli Fanni Landini, Belçika güzeli Lucienne Zadworny ve İngiltere güzeli Judy Breen görülmektedir.

Modern bir (Memurlar Kanunu) nda hangi esaslar bulunmalıdır?

Memurluğa kimler ve nasıl alınmalıdır?

Yazan: **Hasan Refik Ertuğ**

I

Son defa bu sütunlarda çıkan bir yazımızda, İçişleri Bakanlığınca yeni bir (Memurlar Kanunu Tasarısı) hazırlanmış olduğundan bahsetmiş, fakat tasarıdaki hükümleri bilmediğimiz için bu hususta fikir yürütemiyeceğimizi, ancak, modern bir (Memurlar Kanunu) nda ne gibi esasların bulunması lâzım geldiğine dair bildiklerimizi ve düşündüklerimizi okuyucularımıza sunacağımızı kaydetmiştik.

İdare hukuku ıstılahı olarak kullanılan (memur statüsü) tâbiri, memurlara ait kanuni hükümlerin topluca ifadesinden başka bir şey değildir. Memur statüsünün mevzuattaki karşılığı, memurin kanunlarıdır. Bu yazılarımızda memur statüsü terimini, memurlar kanunundan daha geniş bir mefhumu ifade etmek üzere kullanacağız.

Modern memur statüsünün esaslarından bahsederken, yürürlükteki Memurin Kanununun hükümlerine de, tenkidi bir gözle bakacağız ve görebildiğimiz aksaklıklara işaret edeceğiz.

II

Modern bir memur statüsü çizilirken, yâni medeni ve ileri bir memleketin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir (Memurlar Kanunu) hazırlanırken, akla ilk gelen cihet; kimler, hangi âmme hizmetlerini görenler bu kanunun şümulüne gireceklerdir?..

Zamanımızda, medeni bir devlet mekanizmasının yürütülebilmesi için, büyük bir memur ordusuna ihtiyaç vardır. Devlet alâka, müdahale ve meş'uliyet sahasını genişlettikçe, her cinsten memurların sayısını da arttırmak lâzım gelmiştir. Âmme hizmeti mefhumu daha ziyade şümullenmiş ve devlet, halkın her türlü ihtiyacile alâkadar olmak, onların çeşitli arzu ve isteklerini yerine getirmek lüzumunu duymuştur. Bu temayülün doğmasında, demokratik idarenin ve iktidara seçimle gelmenin tesirlerini de inkâr edemeyiz.

Bununla beraber, âmme hizmetinin çeşitli sahalarında çalışanların hepsini (memur) addeylemek mümkün ve doğru olur mu?

Sanırım ki, böyle bir teşmile, fazla taraftar bulunamaz. Bir Devlet fabrikasının mühendisi ile bir Tapu memurunun vaziyeti aynı mıdır? Tapu veya nüfus memurunun, yahut kaymakamın gördüğü hizmetin mukabili, hususi hayatta ve özel teşebbüs sahasında yoktur ama, devlet fabrikasındaki mühendis ile bir şirketin fabrikasında çalışan diğer meslekdaşı arasında herhangi bir farkı mevcudiyeti iddia olunamaz. Binaenaleyh, tapu memuruna, valiye, kaymakama, polis memuruna tatbik olunacak usul ve kaideler, devlet fabrikası mühendisine veya Sümerbank mallarını satan bir tezgâhtara, şüphesiz ki uygulanamaz. Hepsine aynı hükümleri tatbike kalksak, bundan, evvelâ alâkadarlar, sonra hizmetin kendisi ve nihayet «halk» zarar görür.

Şu halde memurlar kanununun; mahiyetleri itibariyle birbirlerinden farklı hizmet grupları mensuplarından ancak bazılarına tatbiki mümkündür. Binaenaleyh, kanunun ilk maddelerinde, kanuna tâbi tutulacak kimselerin sarih surette tesbiti icap eder.

Umumiyetle, modern memur statülerinde, hâkimler ve askerler ile her türlü iktisadi devlet teşebbüsleri mensupları ve Belediye hizmetlerinde çalışanlar; memurlar kanununun şümulü dışında tutulurlar ki, biz de de vaziyet böyledir (1).

Yukarıdaki misallerden, farklı hizmetlere mensup olanlardan ancak bazılarının memurlar kanununa tâbi tutulabileceği anlaşılmıştır.

Fakat mesele, böyle umumi bir taksimle halledilemez. Çünkü aynı hizmet grupu içinde çalışanlar arasında da bazı farklar görülmektedir. Âmme hizmetlerinde çalışanlar içinde, ya tamamen bedeni faaliyet gösteren, yahut bedeni faaliyetleri fikri faaliyetlerinden üstün olan bir kısım kimseler de vardır ki, bunların durumları, aynı dairede, fikri faaliyetleri bedeni faaliyetlerinden üstün olanlardan bir hayli farklıdır: Evrak ve dosya işlerile uğraşanlar; daktilo, hesap veya tek sir makinesi kullananlar; dağıtıcılar, bekçiler, kapıcılar ve hademeler gibi çeşitleri saymakla tükenmez nice kimseler vardır ki, âmme hizmetlerinin yürütülebilmesi için bunların yardımcı mesaisine şiddetle ihtiyaç duyuluyor. Fakat bunların gördükleri iş; âmme hizmetlerinin tâ kendisi değil, yardımcı bir unsurudur. Bu gibiler hakkında, kanunlarımızda ötedenberi müstahdem - hizmetli» tâbiri kullanılır ve kendilerine «ücret» veya «yevmiye» adı altında bir para verilir; memurlar ise haklarını, «maaş - aylık» olarak alırlar.

Fikrimizce, Türk Memurin kanunu, şümul hudutlarının tesbiti bakımından, vazih ve kâfi hükümleri ihtiva eylemektedir; alışılmış ve zararı görülmemiş hükümler yerine yeni esaslar tesbitine gidilirse, yerleşmiş mahkeme ve Devlet Şûrası içtihatlarını da bozacağından, fayda yerine mazarrat doğacağından korkarız. Bugün artık, kimlerin Memurin Kanununun şümulüne girdiği, kimlerin dışında kaldığı tamamiyle teayyün eylemiş bir keyfiyettir.

Bununla beraber, hâlen muhtelif dairelerde ayrı muameleye ve çalışma tarzına ve ayrı ünvanlara, çok farklı ücretlere tâbi bulunan hizmetliler hakkında müşterek esasları ihtiva eden bir kanuna şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır. Gerek hazinenin menfaati, gerekse ücretlilerin himayesi ve mevcut adaletsizliğin izalesi bakımından, bu kanunun bir an evvel çıkarılması lüzumuna kaniiz.

III

Modern bir memurlar kanunu hazırlanırken, dikkat edilecek ehemmiyetli noktalardan birisi de memurluğa giriş esaslarının tesbitidir. İyi bir kanunda, memurluğa girmenin medeni şartlarını mümkün olduğu kadar hafifletmek, mânevi şartlarını ağır tutmak ve muhakkak surette imtihan esasını ciddiyetle ele almak ve tatbikini mecburi kılmak icabeder, mütaleasındayız.

Memurluğu; namzetlerin tahsil derecelerine göre, muayyen bir kademeden başlanan ve yıllar geçtikçe basamakları yavaş yavaş çıkılan bir merdiven saymamak lâzımdır. Âmme hizmeti, bir gemidir; gemide, kaptanlar, çarkçılar, ustalar, kâtipler ve nihayet kamarotlar, ahçılar, tayfalar bulunur. Geminin genç mülâzim kaptanı, geminin emektar kâtibinden veya yaşlı bir kamarotundan çok daha az para alır, fakat derecesi, mevkii, salâhiyetleri, kâtiple veya başkamarotla mukayese olunabilir mi? Mülâzim kaptan, hizmet müddeti ve ehliyeti nisbetinde kaptanlığın muhtelif kademelerini katedecek ve süvariliğe yükselecektir, kendilerile beraber kâtip sınıfına tayin edilmiş olan bir kimse ise, aynı yıllar zarfında aynı mülâzim kaptanla birlikte çalışsa bile, ancak aylığı artacak, derecesi yükselecek, fakat asla süvari olamıyacak, hattâ kaptanlığın ilk kademesine dahi geçemiyecektir.

Binaenaleyh, çeşitli âmme hizmetlerinde çalışanların hepsini, nasıl ki, memurlar kanununa tâbi tutamıyor isek, bu kanuna tâbi olanları da memurluğa girişte, terfide ve takdir veya tecziyede aynı hükümlere bağlıyamayız. Bunun içindir ki, modern memur statülerinde, memurlar umumiyetle üç grupa ayrılmışlardır: a) idareciler, b) icracılar ve c) yardımcılar.

Üç sınıfa giriş ve bu sınıflar içinde terfi, tecziye şartları tamamiyle ayrı olduğu gibi, bunların birinden diğerine geçmek dahi, istisnai vaziyetler hariç, mümkün değildir.

İdare sınıfında olanlar; ancak yüksek veya mesleki tahsil görmüş olanların başarabilecekleri ağır imtihanlardan geçirilerek işe alınırlar. İlk derecelerdeki maaşları, icra sınıfındaki bir çok kıdemli memurlardan daha az iken, mes'uliyetleri ve salâhiyetleri, ikincilere çok üstündür.

Her üç sınıf memur, kendi sınıfları içinde; devlet aylıklarının azami derecesine kadar yükselebilirler. Fakat hepsinde de terfiler, ehliyete ve sıkı imtihanlara bağlıdır.

Her üç sınıf için giriş imtihanları, memleketin bir kaç büyük merkezinde ve yılda bir veya iki defa, en tanınmış idare ve ilim mensupları tarafından yapılır. Herhangi bir daire, memura ihtiyacı olunca, bu giriş imtihanlarını geçirmiş olanlardan almağa ve hattâ kendi ihtiyacına en uygun olanını seçebilmek için yeniden imtihan edip ondan sonra tayin eylemeğe mecburdur; bir kimse ne kadar yüksek tahsil görmüş olursa olsun, imtihansız olarak devlet kapısından içeriye adım atamaz.

İdare sınıfının mutad terfilerinde, başarı ve ehliyet aranmakla beraber, muayyen ünvanları ihraz (meselâ şube müdürlüğünden umum müdür muavinliğine veya uzmanlıktan müşavirliğe geçmek) için ayrıca kademe imtihanlarında muvaffak olmak ve mesleğiyle ilgili bir tez hazırlayıp kabul ettirmek lâzımdır.

Memleketimizde bu usuller, maalesef kurulmamıştır. 1946 yılında Ankarada toplanan idare kongresine yaptığım bir tebliğde, memur rejimimizin süratle ıslaha muhtaç olduğunu belirtmiş ve gerek komisyonlar da, gerekse umumi heyette, memurlarımız için böyle sınıflar ihdasının, terfi esaslarında ıslahat yapılmasının, memurlara geniş salâhiyetler ve ağır mesuliyetler verilmesinin lüzumunu şiddetle müdafaa etmiştim. Ne yazık ki, memur meselesinin ehemmiyetini anlatmak mümkün olamamıştı.

★

Devlet hizmetine memur olarak giren bir kimse, bundan sonra bu sıfatı dolayısile ne gibi meselelerle karşılaşır?

Memurun hakları, teminatı, vazifeleri, meş'uliyet hudutları neden ibarettir? Modern bir memur statüsünde, memurun terfi, taltif ve tecziyesi ne gibi esaslara bağlanmıştır? Memurlar kanunu, yüzlerce maddelik bir mecelle mi olmalı, yoksa esas hükümleri ihtiva eden ve teferrüatı, her âmme hizmetinin teşkilât kanununa bırakan bir ana kanun şeklinde mi hazırlanmalıdır?

Bütün bu mevzuları, müteakip bir yazımızda inceleyip, cevaplarını vermeğe ve yabancı memleketlerin mevzuatiyle kanunlarımızı karşılaştırmağa gayret edeceğiz.

---

(1) Diğer medeni memleketlerde de hâkimler, gördükleri hizmetin icabı olarak hususi kanunlara tâbi iseler de, maaşları ve terfi esasları bakımından, memurlarla hâkimler arasında hiç bir tefrik gözetilmemiştir. Malûm olduğu üzere, bizde, hâkimler, maaşlarından gayrı fazla olarak tazminat alırlar ve memurlar üç yılda terfi ederlerken, hâkimler iki yılda bir derece terfi ederler.

YAPINIZI

En yüksek referanslar verebilen

OSMAN ŞAKAR

Yapı kısmı yapmağa ve sizi üzmeden vadesinde teslim etmeğe âmadedir. Proje bedelsizdir. Müracaat: Osman Şakar Müessesesi 1 Cumhuriyet Bulvarı Kervansaray altında HARBİYE. 2 Sultanhamam Saidiye han No. 27. İstanbul

EMAİL DIAMANT

Dişlere Göz kamaştırıcı beyazlık ve parlaklık verir.

ŞEHİR VE MEMLEKET HABERLERİ

Vasıtaların süratleri bir cihazla tespit edilecek

Son günlerde sür'at yüzünden artan otomobil facialarını önlemek üzere seyrüsefer müdürlüğü tarafından kat'î tedbirler alınmıştır.

Bundan bir müddet evvel bir firma tarafından belediyeye teklif edilen sür'at kontrol cihazının tecrübelerine Teknik Üniversitede mütehassıslar tarafından ehemmiyetle devam edilmektedir.

Kontrol âletinin tecrübeleri bu hafta içinde sona erecek ve müstaceliyet kararile bu firmaya sipariş verilecektir.

Seyrüsefer ekiplerinin motör veya ciplerinde bulunacak olan bu kontrol âleti ile vasıtaların sür'ati tespit edilecektir.

Şehirde seyrüsefer tıkanıklığını önlemek üzere de günün muayyen saatlerinde Karaköy ve Köprü üzerinden geçmelerine müsaade edilen demir tekerlekli arabaların da kaldırılmasına kat'î olarak zaruret hasıl olmuştur. Bunların daha ziyade şehrin ikinci ve üçüncü derecedeki semtlerinde çalışmalarına müsaade edilecektir.

Bu hususta tetkiklerde bulunan komisyon ileride atlı arabaların tamamile kaldırılması için de bir rapor hazırlamıştır.

Beyoğlu ve Beşiktaş'ta Yapılacak yollar

İl Genel Meclis Daimi Komisyonu tarafından Beyoğlu ve Beşiktaş ilçelerinde yeniden bazı yolların ihalelerine başlanmıştır. Bu yollar bütçe yılı içinde yapılacaktır.

İhaleleri yapılacak yollar şunlardır.

Beyoğlu ilçesinde: Kadiriler yokuşu, Batarya, Perihan, Mecidiye, Çobanoğlu cadde ve sokaklarile Teknik Üniversite karşısı trotuarı asfalt olarak, Nafe, Galata mahkemesi, Şişhanede mektep, Kadiriler yokuşu Ok meydanı, Kömürcüabdi, Lobut, Babahindi, Hâkim ve alıncıbayırı sokakları parke, Yalvaç, Sivacı-Mehmet, Celâlzade, Elvandirek, Mahmuddayı, Salaş, Harapçeşme, Matrabaz, Mürüvvet, hocaisak ve Matbakkap sokakları da adi kaldırım olarak yapılacaklardır.

Beşiktaş ilçesinde: Küçükbebek deresi, Arnavutköy deresi, Abdulhakmolla ve Hamam sokakları asfalt olarak, Vişnezade Cami, Satışmeydanı, Kırbaç, Ortaköy deresi ve Eskibahçe sokakları parke, Nurtanesi, Ferah, Dikilitaş cami meydanı, Adalıfettah, Arnavutköy çeşmesi, Alayemini, Şairnecati, Reşatağa, Sarıefe ve Abdulhakmolla sokakları da adi kaldırım olarak yapılacaklardır.

Denizcilik Bankasında Yolsuzluk yok

Denizcilik Bankasında 60 bin lirayı aşan bir yolsuzluğun meydana çıkarıldığına dair bir haber dün bazı sabah gazetelerinde neşredilmiş bulunuyordu.

Dün bu mevzuda Denizcilik bankasından salâhiyettar bir zatla görüştük.

Bize verilen malûmata göre; «Denizcilik bankası Bobin ve emsali gibi malzeme ihtiyaçlarını kendi fabrikalarından temin etmekte olduğu için, bzyle bir iddia asla varit olamaz.

Bu havadisin, vaktiyle Yozgat vapuru ile ilgili bir suiistimal iddiasından galat olduğu sanımaktadır. Kaldı ki o iddianın da asılsız olduğu tahkikat neticesinde anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, Denizcilik bankasından uzaklaştırıldı diye kaydedilen enspektör Şükrü, başka bir müessese de 800 liralık bir iş bulduğu için kendi rızası ile ayrılmış bulunmaktadır.»

GEÇMİŞTE BUGÜN

Mahmut Paşanın idamı

478 yıl evvel bugün, 17 ağustos 1474 de Veziriâzam Mahmut Paşa ölmüştü. Mahmut Paşa, iki defa sadaret makamına gelmiş, savaşlarda temayüz etmiş, zaferler kazanmış bir vezirdi. Fakat düşmanlarının entrikalarına kurban gitmişti. Padişahın gözünden düşürülmüş, sevap haneleri bir tarafa bırakılarak yalnız hataları ele alınmış ve nihayet idam edilmiştir. Mahmut Paşa, ilim ve fazilet sahiplerini himaye etmiş tedbirli bir vezirdi. İstanbulda adını taşıyan semtte çarşı, imaret, mektep, medrese ve hamamı bulunmaktadır. TÜLBENTÇİ

Bu Yılın

DÖRDÜNCÜ İKRAMİYE EVİ

Kadıköy, Çiftehavuzlar

Bağdat Caddesi, Yeni açılan yolda

5 ODALI ve BAHÇELİ EV

Noter ve Maliye murakıpları huzurunda çekilen kur'ada

Beyoğlu, Kamerhatun Duraç sokak No. 14 de

Bayan Fotini Sertelli'ye

isabet etti.

Cüzdan No. 22235 Beyoğlu

YAPI ve KREDİ BANKASI

HAVA VAZİYETİ

Yeşilköy Meteoroloji İstasyonunun tahminlerine göre bugün şehrimiz ve civarında hava sabahleyin az bulutlu, deniz yüzü puslu geçecek; rüzgârlar cenup istikametinden hafif olarak esecek; sıcaklık düne nazaran biraz artacak ve 33 santigrat civarında kaydolunacaktır.

Dün şehrimizde hava sabahleyin az bulutlu, sonraları açık geçmiş; rüzgârlar şimalden orta kuvvette esmiştir. Günün suhuneti gölgede azami 31, asgari 18 santigrat kaydedilmiştir.

KÜÇÜK HABERLER

UNKAPANINDA BİR BOĞULMA

Dün, Unkapanında bir boğulma vakası olmuş, yüzme bilmeden, denizde açılan İnebolulu 18 yaşında Hasan Çelik boğularak ölmüştür. Hasanın cesedi henüz bulunamamıştır.

TAKSİNİN ÇARPMASİLE YARALANDI

Cuma günü saat 17 de, Raif Türkelin idaresindeki 5747 plâkalı taksi jandarma okulu önünden geçerken Recep Biçer adında bir şahsa çarparak muhtelif yerlerinden yaralanmasına sebep olmuştur.

Yaralı ilkyardım hastanesine kaldırılmış söför yakalanmıştır.

TAYİNLERİ YAPILAN İLKOKUL ÖĞRETMENLERİ

Kocaeli Gebze öğretmenlerinden V. Sipahioğlu Eyüp Ebussuut ilkokuluna, Kocaeli öğretmenlerinden Lâmise Bars Beyoğlu Kurtuluş ilkokuluna, Burdur ili öğretmenlerinden Cemil Uğurlu Eyüp Nişanca okuluna, Giresun ili öğretmenlerinden Muazzez Metin Silivri Akviran okuluna, Bulgaristan göçmenlerinden Hüseyin Coşkun Bakırköy Kirazlı köyü okulu stajyer öğretmenliğine tayin edilmişlerdir.

İthal rejiminin Değişeceğinden Bahsediliyor

Ticaret Bakanı Enver Güreli'nin muhtelif vesilelerle dış ticaret rejiminde bir değişiklik yapılmıyacağını söylemiş bulunmasına rağmen, ticarî çevrelerde, ithal rejiminin değiştirilmesinin artık kaçınılmaz bir vakıa olduğu yolunda rivayetler dolaşmaktadır.

Hükûmetin dkviz tahsisi hususunda uğradığı güçlükler ve bazı çok lüzumlu ithal mallarına döviz tahsis edilmemesi bu rivayetlerin çıkmasında âmil olarak gösterilmektedir.

Belediyede yeni tâyinler

Emekli Sandığı İdare Meclisi âzalığına nakledilen belediye Muhasebe müdürü Nihat Erkut'un yerine belediye Masraf müdürü Sinasi Aygünün tayini takarrür etmiştir.

Diğer taraftan İçişleri Bakanlığı Tetkik kurulu üyeliğine getirileceği bildirilen Hukuk İşleri müdürü Hasan Ferit Perker'in tekaüde sevkedildiğine dair bazı şayialar çıkmıştır.

Hasan Ferit Perker'den boşalacak Hukuk İşleri müdürlüğüne muavini getirilecektir. Münhal bulunan Mezarlıklar müdürlüğüne de Emlâk ve Kamulaştırma müdür muavini tayin edilmiştir.

Peynir fiatları yükseliyor

Son günlerde peynir fiatlarında hissedilen bir yükselme görülmektedir.

Taze tam yağlı beyaz peynir fiatlarında teneke başına 1,5 lira kadar bir yükselme müşahede edilmiştir.

Tam yağlı peynirlerin teneke- 33,50 liradan satılmaktadır.

Bir eroin fabrikası basıldı

Naci Tolon ve Cevat Doğu idaresindeki bir emniyet ekibi, evvelki akşam âni olarak Karamürsele giderek Fazıl Demirci'ye ait bir eroin fabrikasını basmışlardır.

Memurlar içeri girdikleri zaman Fazıl Demirciyi, imalâthanede zehirlenerek ölmüş olarak bulmuslardır.

Fabrikada 4 kilo saf eroin, asit, bazı morfin de ele geçirilmiştir.

Hâdise hakkında tahkikata başlanmıştır.

Bindiği dalı kesince düştü ve yaralandı

Topkapı Müzesi işçilerinden Kemal Tepedelen, dün saat 8 de, havuzbaşındaki ıhlamur ağacına çıkarak kuru dallarını kesmeğe başlamıştır.

Bu sırada bindiği dalı da kesen Kemal, 8 metre irtifaındaki ağaçtan düşerek muhtelif yerlerinden yaralandığından Cerrahpaşa hastahanesine kaldırılmıştır.

TAKVİM

17 AĞUSTOS 1952
PAZAR
AY 8 — GÜN 31 — HIZIR 104
RUMİ 1368 — AĞUSTOS 4
HİCRİ 1371 — ZİLKADE 26

	Vasati	Ezani
SABAH	05.10	10.03
ÖĞLE	12.18	05.11
İKİNDİ	16.07	09.00
AKŞAM	19.06	12.00
YATSI	20.47	01.41
İMSAK	03.20	08.13

Gazetamize gönderilen yazı ve resimler basılsın, basılmasın iade edilmez.

KÖR KADI

Şebat

İnsan iyi şekilde devam eden şeyleri ve o şeyleri iyi şekilde devam ettirenleri gördükçe hoşlanmaktan, takdir hissi duymaktan kendini alamıyor.

Faraza ticarette herhangi bir veya müteaddit maddelerin satışını yapan bir mağaza bir buçuk asırdanberi babadan oğula intikal ederek sattığı şeylere hiç bir hile karıştırmadan devam edip gelirse halk o mağazayı âdeta benimser ve herhangi bir sebeple bir gün ortadan kaldırılırsa kendinden bir şey eksilmiş gibi üzülür.

Diğer bir misal: Türkiye İş Bankasile başlıyan Milli Bankalarımızın bugüne kadar ciddiyette gösterdikleri şebat dolayısile halk indinde kazandıkları geniş itibar.

Üçüncü bir misali de, günün mevzuu olması dolayısile spordan alacağım: Dağcılık, Eskrim ve Tenis İhtisas Klübünün her türlü - bilhassa mali - güçlüklere rağmen, tenis denilen çok güzel, çok temiz ve çok nezih, aynı zamanda da vücude pek faydalı sporu sevdirmek ve yaymak için gösterdiği gayretlerde senelerdenberi şebat.

Bu şebattır ki İstanbul Enternasyonal tenis karşılaşmalarının yedinci senesine girmemize imkân vermektedir. İstanbul VII. Enternasyonal tenis turnuvası muhtelif ecnebi milletlerden kadın erkek 21 tenis yıldızının da iştirakile 21-31 ağustos günleri arasında yapılacaktır.

Aşağı yukarı 25 sene kadar önce bir spor mecmuasına yazdığım bir yazıda insan vücudüne en faydalı iki sporun tenis ve deniz olduğunu uzun uzadıya anlatmıştım. Zira her ikisi de, içinde fazla yorulmadan yapılmasının yolları bulunan ve her yaşta insana faydalı olan sporlardır.

Meselâ altmış yaşında bir insan için futbol, boks, güreş, hattâ atletizm hem çok güç, hem de zararlıdır. Fakat gerek tenisin, gerek deniz sporlarının bu yaştaki bir insan tarafından kolayca yapılacak ve bu yaşlı vücude fayda verecek hafif şekilleri vardır.

Ciddiyetile tanınmış eski sporcularımızdan Adil Giray'ın da futbolü ve atletizmi senelerce şahsporlardan sayıdıktan sonra bugün, belirttiğim faydaları dolayısile, tenise onlardan daha büyük bir alâka göstermeğe başladığını bir refikimizde çıkan bir yazısından öğreniyorum.

Tenisi memleketimizde sevdirmek ve mümkün olduğu kadar yaymak için çok gayret sarfeden Dağcılık, Eskrim ve Tenis İhtisas klübüne, yeni turnuvayı da başarı ile hazırlamış olması vesilesile, memleket sporu adına teşekkür etmek bir borç olmuştur.

Sadun C. SAVCI

ON KELİMEYLE

Milletvekillerimiz bir broşürde şehrimizin dertlerini nesredeceklermiş...

Broşür kalınca olacak galiba!...

TATLISERT

İKİ KUMARCI YAKALANDI

Necati Canlıkaya ve Necmi Tezcan isimlerindeki şahıslar Bebekte Cevdetpaşa caddesinde fitilcilik suretile kumar oynatırlarken yakalanmışlardır. Kumarcılar hakkında tahkikata başlanmıştır.

Kapatma

YAZAN: FANNY HURST ÇEVİREN: REZZAN A.E. YALMAN

39

Sizin yanınızda yüksek sesle düşünmekten hoşlanıyorum, Ray. Ancak orada kendi kendimi buluyorum. Size işlerimden bahsedebilmek benim için bir ihtiyaçtır. İşlerim de başım dan aşkın... Bunun için sizden kuvvet ve şevk almağa muhtacım. Hayatta basamakları çıkarken, beni anlıyan birisinin yanımda destek olmasını istiyorum. Herhangi bir meseleyi sizinle konuşmadan halledemem. Sissiz hiç bir iş başaramam gibi geliyor. Karımın amcası banka işlerinde çok titizdir. Bankayı ondan sonra ben idare edeceğim. Corinne benim her gün bir kat daha usta olduğumu farketmiyor. Bu sizin eserinizdir, Ray. Siz olmasanız ben korkudan ölürüm.

— Vah, yavrucuğum. Boş yere üzülüyorsunuz. Siz her şeyi kendi kuvvetinizle başarabilirsiniz. Buna emin olunuz.

— Hayır, Ray. Her hususta size muhtacım. Sizin mükemmel bir kafanız var. Verdiğiniz hükümler çok doğru ve yerindedir. Harikulâde bir şahsiyete sahipsiniz. Gözünüzden hiç bir şey kaçmaz. Doğru görüşlüsünüz.

— Belki de sözleriniz doğrudur. Şu Missisipi ovası hakkında size akıl öğretmiştim ya.. Ne kadar haklı olduğumu zaman gösterdi.

— Evet, öyle oldu. Kütüphaneye gidip bana bir çok kitaplar getirmiştiniz. Onlar sayesinde bilgi edindim ve işi başardım. O kitapları okumakta bana ne kadar yardım etmiştiniz, hatırlar mısınız?

— Sizin için çalışıp uğraşmaktan hoşlanırım, Walter.

— Bir çok meseleleri ancak bu apartmanda, dinç kafa ile halledebildim. Biraz evvel söylediğim gibi, ben sizin yanınızda yüksek sesle düşünebiliyorum. Sizin zekânızdan istifade ediyorum. Siz harikulâde bir kadınsınız, Ray. Sevimli, zeki, sabırlı, yumuşak ve tatlısınız. Sizi seviyorum, Ray, çok seviyorum.

— Ben sizi o kadar seviyorum ki, Walter, bazan içime korku geliyor.

— Korkacak ne var, Ray? Siz olduğunuz gibi zeki ve tatlı bir kadın kaldıkça, her şey yolunda gider. Aramızdaki münasebet, daima makul bir şekilde kalmalıdır. Arzu ettiğimiz kadar değil de ancak imkân olduğu kadar görüşecek olursak, hiç bir karışıklık ve aksilik olmaz. Hem o zaman hislerimiz de hep taze ve güzel kalır. Eğer serbest bir adam olsaydım Ray, emin olunuz ki sizinle bundan bir misli daha fazla beraber olurdum. Bunun böyle olduğunu düşünüp mes'ut olmanız lâzım...

— Ben mes'udum, Walter.

— Mes'ut kelimesi azdır, değil mi?

— Evet, Walter, halimi ifade için bu kelime azdır.

— Ne dereceye kadar mesutsunuz, Ray?

— Eğer bu gece uyanmamak üzere uykuya dalacak olsam, dünyanın en mes'ut kadını olarak ölmüş olurum.

Walter, bu sözleri duyunca az kalsın ağlıyacaktı.

XXIII

Bir gün Ray kendisine ait hesapları yaparken, çok boş vakti olduğunu ve bu boş vakitlerde bir takım işler yapması lâzım geldiğini düşündü.

İlk gündenberi Walterle aralarında para meselesini konuşmak, bir sıkıntı ve çekingenlik havası husule getiriyordu.

Walter hasis bir adam değildi. Hayatta bol para sarfediyordu. Fakat Ray ile para meselelerini konuşmaktan hoşlanmıyor, böyle maddi mevzulara pek yanaşmıyordu.

İlk günlerde Ray'a para vermek için bir usul bulmuştu: Konsolun üzerinde duran bir heykel vardı. Bu sırtında bir sepet taşıyan bir balıkçı heykeli idi. Bunun içine beş tane yirmi dolarlık banknot koyarak bu işi halletmişti. Ray'ın aylık masrafına karşılık olarak bu kadar parayı kâfi bulmuştu. Bu bir dereceye kadar doğru idi. Otuz dolar kirayı ödedikten sonra, iyice hesap edip idare etmek şartile, kalan para ile havagazı, telefon, yiyecek, buz, üst baş ve cep harçlığı için kâfi derecede para kalabilirdi. Hele bu parayı sarfedecek olan kadının, Ray gibi, elinden dikiş ve yemek gelirse..

Fakat bu para kıt kanaat kâfi geliyordu. Çünkü Walter yemek hususunda çok titizdi. Etin en iyisini ve pahalısını yemekten hoşlanırdı. Sayet önüne sert bir parça gelse, derhal söylenirdi. Üstelik de iştihalı idi. Bol meyva vermesini severdi. Uzandığı sedirin yanıbaşında daima portakal, muz, elma gibi meyvaların bulunmasını isterdi. En büyük zevki sonuna kadar koparmadan elmanın kabuğunu soyabilmekti.

Ray'ın elindeki parayı çok dikkatle ve çok düşünerek sarfetmesi lâzımdı. Vâkıâ içki ve şarapları ekseriya Walter kendisi alırdı. Zevkleri inceldikçe, şarapların nev'i de değişiyordu. Ray, çok defa Walter'in çok sevdiği eski Kiyanti şaraplarını kendi parasile de satın alırdı. Şişeleri üzerinde örümcek ağları sallanan ve ışıkta yakut damlası gibi parıldayan bu şarabı sevdiğine içirebilmek, Ray için bir zevkti. Böyle fazla bir masraf ettiği ay eski elbisesini tamir etmek, havagazı veya çamaşır parasından ihtisat etmek velhasıl bütçe açığını kendini bazı şeylerden mahrum etmek suretile kapatmağa çalışırdı. Birkaç defa kendi biriktirdiği bir miktar parayı kullanmağa mecbur kalmıştı. Yüz dolardan ibaret olan bu ihtiyat akçesi çabucak tükendi. Bilhassa yeğeni Emma'ya gözlük almak veya kendisi için dişçi faturası ödemek gibi beklenmedik masraflar karşısında kalınca, Walter ile para meselelerini görüşmeğe mecbur oldu, meselâ:

— Sizinle bu gibi şeyleri konuşmaktan hiç hoşlanmıyorum,

(Devamı var)

Son Haberler

Balıkesir'de bir Günde beş ölüm

Hususi Muhabirimizden

Balıkesir 16 — Bugün vilâyetimizde ölümle neticelenen beş hâdise olmuştur.

Sındırgının Gölcük bucağından 25 yaşlarında Mehmet Çetel bir kadın meselesinden ayni köyden Emin Çukuru çifte ile yaralıyarak öldürmüş, İsmail Elâgözü ağır surette yaralamıştır.

Merkez kazanın Macarlar köyünden Musa Yaman tarlaya hayvan sokmak meselesinden amcazadesi Mehmet Yamanı bıçakla yaralıyarak öldürmüştür.

Bunlardan başka, İvrindinin Kaleoba köyünden 50 yaşında Ayşe Ciliza otomobil çarparak ölümüne sebep olmuştur.

Ayrıca Gönenin Hacıhüseyin bey köyünden sekiz yaşında Kemal Kevar hayvandan düşerek, iki yaşında Erol Özdil bahçe havuzunda boğularak ölmüşlerdir.

Adana'da kazada Beş kişi öldü

Hususi Muhabirimizden

Adana 16 — Bugün şehrimizde beş vatandaşın ölümü ile neticelenen feci bir taşıt kazası olmuştur. Tüyler ürpertici bu kaza hakkında yaptığım tahkikata göre, 19 yaşlarında bulunan şoför Hasan Aysonun idaresindeki kamyon ile Hacı Ali köyünden Yarbaşı ve Mihmandar arasındaki köprü üzerinde süratle giderken bir traktöre çarpmıştır.

Bu kazada traktörün arkasında bulunan yolculardan 50 yaşlarında Hacer ile torunları 9 yaşlarında Arif ve Orhan Özkara derhal ölmüşlerdir. Kamyon o hızla 25 metre kadar traktörü sürükledikten sonra köprüyü geçerek bir hendeğe yuvarlanmış, kamyonda bulunan yolculardan da henüz hüviyeti tesbit edilemiyen bir amele ölmüştür.

Şoför yakalanmış, savcılıkça tahkikata başlanmıştır.

İki kişi öldürüldü

İskenderun, 16 (Hususi) — Reyhanlıda bir baba ile oğulun ölümüyle neticelenen feci bir cinayet işlenmiştir.

Hâdise şöyle olmuştur:

Reyhanlı Hacı Şanverdi üç sene evvel hemşerisi Hüseyin Ülkerin hemşiresini kaçırmıştı. Aradan üç yıl gibi uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen kinini bir türlü yenemeyen Hüseyin Ülker, Hacı Şanverdinin Reyhanlıda bulunan oğlunu öldürdükten sonra Kırıkhana gelerek Hacı Şanverdiyi böğrüne boşalttığı bir tabanca kurşunu ile kendisini öldürmüştür.

Hikmet Bayur, Yalovaya gidecek

Yalova, 16 (Hususi) — Millet Partisi eski Genel Başkanı Hikmet Bayur ilçemiz Millet Partisi Başkanlığına çektiği bir telgrafta yarın şehrimize geleceğini bildirmektedir.

VEFAT

Muharrir Feyzi Tokay'ın ablası

RABİA TOKAY

uzun bir hastalığı müteakip vefat etmiş, cenazesi dün kaldırılarak ebedî istirahatgâhına tevdi edilmiştir.

Allah rahmet eylesin.

DÜNYA Vaziyeti

★ Mısırda, nümayişçilerin elebaşısı, harp divanı tarafından idama mahkûm edildi.

★ Korede göğüs göğüse mu harebelerin devam ettiği bildirilmektedir.

★ Japon makamları, hırsızlık suçundan hüküm giyen iki İngiliz askerinin tahliyesi hakkındaki İngiliz notasını reddetti.

Rommel'in denize Attığı 286 milyon Dolar, aranıyor

Associated Press

Antibes (Fransa) 16 — Eski bir İngiliz bahriye subayı, binbaşı Pears, ikinci dünya harbi sırasında General Rommel'in kumandasındaki «Afrika Korbs» tarafından gömüldüğü rivayet edilen 1 milyar frank veya takriben 286 milyon dolar tutarında bir defineyi aramak için bugün Korsika adasına hareket etmiştir. Bu teşebbüs mali bakımdan birkaç Amerikalı tarafından desteklenmektedir. İngiliz denizcisi, «Romany Maid» adlı 45 tonluk bir yelkenli ile yola çıkmış olup beraberinde dalgıçlar ve araştırmalar için gerekli techizatı götürmektedir.

Bildirildiğine göre Afrika Korbs harp sırasında ele geçirdiği yükte hafif ve pahada ağır ganimetleri 6 muazzam sandığa yerleştirmiş ve Alman kuvvetleri ricat halindeyken bu sandıklar Korsika adasının Diyanco burnu açıklarında yüzlerce kulaç derinliğe salıverilmiştir.

İngiltere'de sellerden boğulanlar var

Anadolu Ajansı

Londra 16 — Son 24 saat zarfında İngiltereye yağan şiddetli yağmurlar ve fırtınada üç veya beş kişi boğulmuş ve 15 kişiden de haber alınamamıştır. Zarar ziyan miktarı milyonlarca sterlini bulmaktadır.

Fas ve Tunus meseleleri Birleşmiş Milletler gündeminde

Genel Sekreter Trygvie'nin hazırladığı gündemde 65 mevzu var

Associated Press

Nevyork, 16 — Birleşmiş Milletler Genel sekreteri Lie, 14 ekimde burada açılacak olan Genel kurulun 7 inci oturumu için 65 mesele ihtiva eden bir müzakere gündemi hazırlamaktadır. Gündemin ana hatları bugün belirtilmiştir.

Gündemde, Ortadoğu ve Asya devletlerince ortaya atılan Fas ve Tunus mevzuları vardır. Fransa, Fas meselesinin Genel Kurulda müzakeresine karşı koymuştur. Tunus meselesinin de Gerek Güvenlik konseyi ve gerekse kurulda ele alınmasına muhalefet etmiş, batılı devletler Fransanın durumunu şimdiye kadar desteklemişlerdir.

Gündemde mevcut ve münakaşalara yol açacağı tahmin edilen diğer mevzular arasında şunlar vardır.

Kudüsün Birleşmiş Milletler kontrolü altında beynelmilelleştirilmesi, Almanyada serbest seçimler yapılması meselesinin Birleşmiş Milletlerce mahallinde incelenmesi ve Rusyanın buna mümanaatı ayrıca Sovyetler Birliğinin 14 devletin Birleşmiş Milletlere azalık müracaatlarını muhtelif tarihlerde veto ile durdurmuştur. Bu mesele de Kurulun gündemindedir.

Diğer taraftan bu yıl sonunda Güvenlik Konseyinde iki azalık boşalacak ve bu yerler için seçim yapılacaktır. Türkiyeden boşalacak yere Lübnanın seçilmesi beklenilmektedir. Holandanın yerine de muhtemelen Danimarka geçecektir. İsveçin bu yer için azalığı bahis mevzuu olmuşsa da, bildirildiğine göre İsveç, an'anevî tarafsızlık siyasetine müsteniden konsey azalığına girmekte pek hevesli davranmamaktadır.

Avusturya sulhüne Dair Sovyet cevabı Fransa'ya geldi

Anadolu Ajansı

Paris 16 (A.A.) — Avusturya ile aktedilecek barış andlaşması hakkındaki notaya Sovyetlerin verdiği ret cevabı Fransa Dışişleri Bakanlığına gelmiştir.

Sovyet notasının ilk tetkikinden sonra diplomatik çevrelerde belirtildiğine göre, bu cevap müzakerelere tekrar başlanılmasını kolaylaştırmamaktadır. Bilindiği gibi Batılılar Avusturya barış andlaşmasını Trieste meselesine bağlamayı daima reddetmişlerdi.

Sovyet hükûmeti bu meseleyi yeniden ele alması ve evvelce üzerinde anlaşmaya varılamamış olan tasarı üzerinde yeniden müzakerelere başlanması hususunda ısrar etmesi Sovyetlerin Avusturya meselesinin hallini istemedikleri ve sürüncemede bırakmak istediklerini ispat etmektedir.

Ali Han'la Rita'nın Araları düzeleceğe Benziyor

Associated Press

Hollywood 16 — Dün gecenin yarısının karısı Rita Hayworth ile konuşarak geçiren Ali Han sabaha karşı Berverly Hills'deki villâsına dönmüştür.

Ali Han, villânın önünde bekleşen yüzlerce gazeteci ve foto muhabirini atlatmıya ve evine arka kapılardan birinden girmiye muvaffak olmuştur.

Ali Han Rita ile neler konuştuğunu, karısı ile barışma ihtimallerinin ne derece ilerlediğini açıklamaktan çekinmiştir.

Ali Han villâsına girdikten sonra ancak aradan 3 saat geçince kapı önünde bekleşen gazetecilere demeçte bulunarak, «Gayet zevkli bir ziyaret yaptım. Çok hoş vakit geçirdim» demiştir.

Ali Han ve Rita Hayworth dün gece, uyku ilâcı hapları yuttuktan sonra bir hastaneye kaldırılıp tedavi altına alınan 2,5 yaşındaki kızları Yaseminin başı ucuna koşmuşlardı.

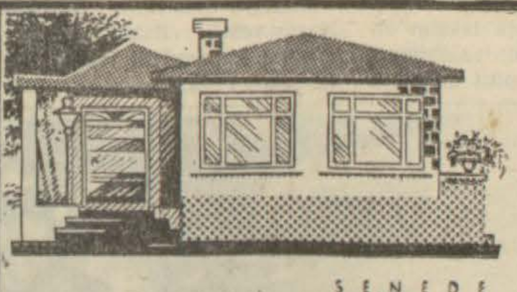

SENEDE 12 EV

DOLGUN PARA

İkramiyeli Tasarruf Sistemi

Bu Çekiliş: 25 Ağustos 3 EV

● Veraset ve İntikal Vergileri Bankaca Ödenir.

Türkiye İş Bankası

Bayramlarını hoş geçirmek isteyen vatandaşlara

TÜRKİYE TURİZM KURUMU

30 ağustos Zafer ve Kurban bayramları tatillerinden istifade edilmek üzere altı günlük ve son derecede ucuz bir gezi tertip etmiştir:

FUAR VE YUNANİSTAN GEZİSİ

Gezi 29 Ağustos Cuma günü saat 14 te başlayacak, 4 Eylûl Perşembe günü saat 17 de İstanbula dönülecektir. Gidiş ve dönüşte İzmirde iki gün ve Atinada iki buçuk gün kalınacaktır. Seyahat için zengin bir program hazırlanmıştır.

Gidiş geliş bilet bedelleri I. Mevki 120, II. Mevki 90, III. Mevki 60 liradır. Yemek bedeli olarak bütün seyahatte yalnız 10 lira alınmaktadır. Biletler Kurum Merkezinde, D. P. Üsküdar ve Kadıköy ilçe merkezlerinde, Denizcilik Bankası Acenteliklerinde ve Tanca, Necmi Rıza, Hamamcıoğlu mağazalariyle bütün seyahat acentelerinde satılmaktadır.

Ucuzluğu ve 3 taksit gibi cazip şeraiti dolayısiyle gezi büyük bir rağbet görmektedir. Geziye iştirâk etmek istiyen vatandaşlarımıza acele etmelerini tavsiye ederiz.

Bugün Pazar olmasına rağmen kurumun Merkezi, yerlerini ayırtmak istiyenleri kaydetmek üzere akşam geç vakte kadar açıktır. Bu fırsatı kaçırmamak için yerlerinizi şimdiden ayırtınız.

Türkiye Turizm Kurumu

Galatasaray, İstiklâl Caddesi 166/2 ikinci kat

Tel: 49842

SÜTUNLAR ARASINDA

YENİ İSTANBUL

«MİLLETLER VE ORDULAR»

M. Nermi, Ordu mefhumunun milletten ayrı kuru bir savunma teşkilâtı addedilmiyeceğini ifade eden dünkü baş yazısını şöyle bitiriyor:

« İnsan şerefi, fedakârlık, yardım, söze bağlılık gibi birleştirici ve yüksek kavramlar, din çağları başlamadan çok önce, insan toplulukların tanıdığı faziletlerdir ve bunların kaynakları ilk mücadele hayatına kadar uzanmaktadır. Bu bakımdan, orduyu yalnız teşkilât olarak değil, aynı zamanda yaşayan topluluk faziletlerinin iradeleştiği en yüksek bir kurum olarak düşünmek lâzımdır. Küçük fakat Kendilerini bütün faziletlerle seferber edemiyen milletlerden büyük bir şey beklenemez. Fakat, aradan yıl lar geçtikten sonra, Çanakkalede toplanan kahramanlar adiğini ve bütün gençliğiyle yaşadığını gösteriyorlar. Kendimiz için, bundan daha kudretli bir güven kaynağı nasıl düşünebiliriz biz? Hele milletlerin ordulaştığı ve ordularında milletleştiği bir zaman da.»

— VAY CANINA İŞTE NUHUN GEMİSİ...

CUMHURİYET

YENİ SABAH

«AFFEDİLMEZ İHMALLER...»

Yeni Sabahın dünkü baş yazısında Türk şehitlerinin lâyık oldukları şekillerde tebcil edilmeleri zamanının çoktan geldiği belirtiliy ve şöyle deniliyor:

« Osmanlı İmparatorluğu zamanından itibaren Gülhane hattı hümayunundan beri tarafa birçok Garplılaşmak ve medeniyet kervanına katılmak hareketleri yapılmıştır. Faraza bir Mithat paşanın başını kaybetmesinde saik olan meşrutî hareket cesareti, lâyıkı kadar yâdedilmekte midir? Talât paşa merhumun kabrini büyük bir tantana ile ziyaret edenler yurtta hürriyeti boğmuş simaların hâtıralarını tâziz edeceklerine, hürriyet uğrunda canlarını vermiş olanların mübarek topraklarını tavaf etseler ve herkesi de bu ziyaretlere alıştırsalar daha iyi olmaz mı?»

DÜNYA

«KOMŞUNUN TAVUĞU!»

Bedii Faik, dünkü fıkrasında diyor ki:

« Diktatörlerin ve Kralların tasfiyesi hâlâ devam ediyor: Mısırın tombul kralı Faruk gitti. Arjantinin yarı diktatörü Madam Peron vefat etti. Ürdün'ün deli hükümdarı Tallâl çekildi....

Şimdi diyeceksiniz ki, peki ama sana ne oluyor? Bir alay yabancı diktatörün, delinin, çapkının, başına geleni sayıp dökmekte ne mâna var?

Haklısınız. Ama ne yapalım ki, bizimki de bir nevi züğürtlük!

Zengin malı, ne de olsa çenemizi yoruyor!»

Gördüklerimiz

Kabahat derede

Hikâyeyi belki bilirsiniz: Fransa Kralı 13 üncü Lui zamanında Pariste lâğımlar sokakların üstünde akarmış.

Bir gün Lui sarayın balkonundan etrafı seyrederken bir araba lâğım sularının içinden hızla geçmiş, ve yayılan pis kokudan zavallı Kralcık düşmüş bayılmış.

Dün Kurbağalıderenin fecî halini okurken aklıma bu hikâye geldi.

Ve ora sakinlerinin haline acıdım.

Pariste hiç olmazsa haşmetlû Lui ara sıra balkona çıkıp etrafı gözden geçirirmiş..

Aksi gibi Kurbağalı belediye konaklarına o kadar da uzak ki...

ECVET GÜRESİN

Türkiye'nin halı İhracatı arttı

Associated Press

Washington 16 — Çin'in komünistler tarafından istilâsı ve Arjantin'in ticarî formalitelerinin çok müşkül olmasından dolayı Türkiyeden Amerikaya yapılan halı ihracatı eskisine nazaran iki mislinden fazla artmıştır.

Türkiye bu alanda Yeni Zelanda ile Hindistan ve Pakistanı da geçmiştir. Türkiye bilhassa halı imâlinde kullanılan yün iplik ihraç etmektedir. Amerikalı halıcılar bu sahada reyon ipliği kullanmak istemişlerse de bunda muvaffak olamamışlardır.

Türkiyeden ithal edilen mallardan biri de gitgide daha geniş miktarda satın alınmaya başlanan krom madenidir. Türkiyeden satın alınan diğer maddeler arasında tütün üçüncü dereceyi işgal etmektedir.

TEŞEKKÜR

Yavrumuzun dünyaya gelişinde karşılaşılan bütün güçlükleri büyük bir hazakatle bertaraf ederek, bize yavrumuzu kazandıran, Muhterem Büyüğümüz, Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı

OP. Dr. ZEKİ TEKTAŞ

ile asistan Bay Dr. Feridun'a, İtalyan hastanesinde gördüğümüz büyük dikkat ve titiz itina dolayısile Başhemşire Paolo, Hemşire Edmée ve bütün sörlere teşekkürlerimizle minnet ve şükranlarımızı arzetmeyi vidanî bir borç biliriz.

Munise ve Eşref Sumer

Fotoğrafla Haberler

Geçen yıl Kahirede yapılması gereken, fakat sonradan tehir edilen 1951 yılı Avrupa Güzellik müsabakası 19 ağustosta Napolide 11 milletin güzeli arasında yapılacaktır. Yukarıki resimde müsabakaya girecek güzellerden on tanesi görülmektedir. Ayaktakiler soldan sağa doğru: Yunanistan, Avusturya, Belçika, İsveç, Hollânda... Oturanlar soldan sağa doğru: İngiltere, İtalya, Almanya, İrlânda ve Türkiye güzelleri)

Dün saat 13 de likör fabrikası işçileri sendikası üyeleri fabrikanın bahçesinde yaptıkları toplantıda yönetim kurulunu seçmişlerdir. Yukarıdaki resimde, oylarını bildiren işçiler görülüyor. (Foto: İ. F. A.)

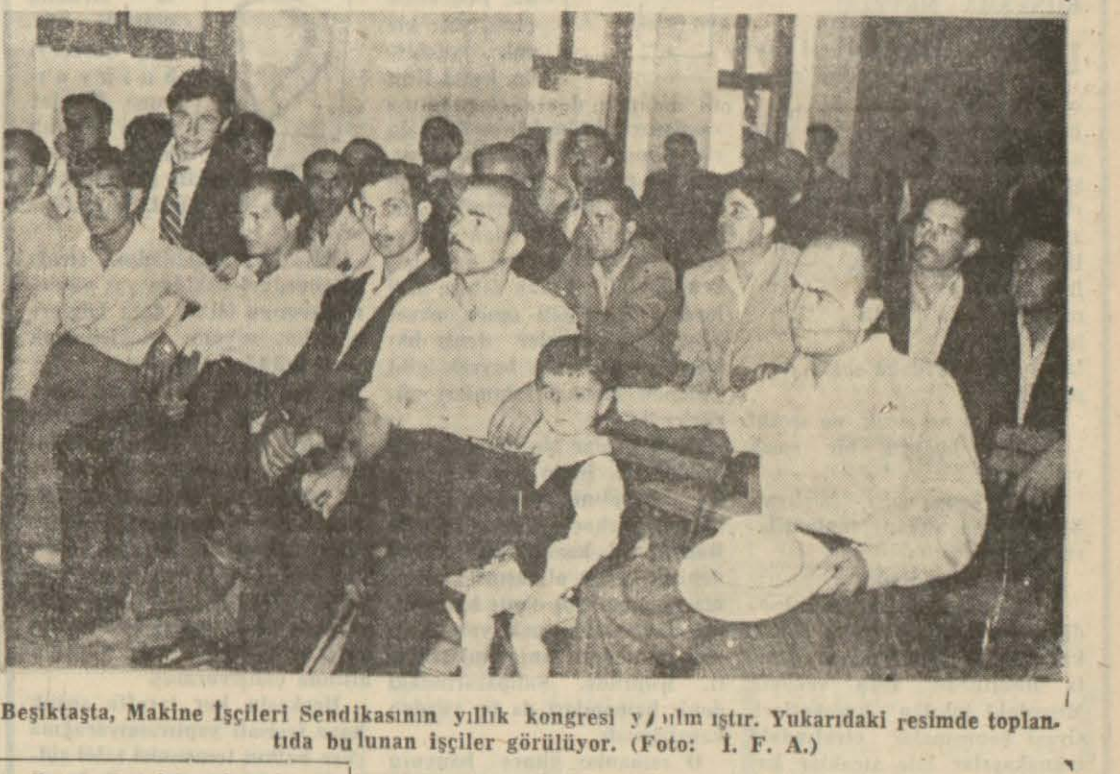

Beşiktaşta, Makine İşçileri Sendikasının yıllık kongresi yapılmıştır. Yukarıdaki resimde toplantıda bulunan işçiler görülüyor. (Foto: İ. F. A.)

Tarsus'ta bir üfürükçü bir kızın ölümüne sebep oldu

Tarsus 16 (T.H.A.) — Tarsusta Kürklü çiftliğinde çalışan ve dalak büyümesi hastalığından muztarip bulunan Gülbüş Güleç adında genç bir kız, bir üfürükçünün kurbanı olarak feci bir şekilde ölmüştür.

Üfürükçü, dalağı güya eriteceğini söyliyerek genç kızın kürek kemiklerinin altına yorgan iğnesi batırmış ve aynı iğneyi derinliğine dalağa da saplamıştır.

İğne darbesini müteakip dalak derhal patlamış ve genç kız kanlar içinde kendini kaybetmiştir.

Pek az sonra Gülbüş ölmüş ve savcılık hâdiseye vaziyet etmiştir.

Üfürükçü tevkif edilmiş ve hakkında kanunî takibata başlanmıştır.

Son Osmanlı padişahı Mehmet Vahideddinin kızı Ulviye Haydar Germiyanoğlu kocası Ali Haydarla beraber İstanbula gelmektedirler. Bayan Ulviye 28 yıldanberi yurt dışında bulunmakta idi. Yukarıdaki resim, Bayan Ulviye ve eşi vapur İzmire uğradığı sırada çekilmiştir.

HOŞ MEMO — Memo Teyzesine oyma hilâl pencereli bir hediye gönderiyor.

PAZARDAN PAZARA

Istanbul, plâj şehri oldu!

Ağustos sıcakları — En büyük konuşma mevzuu — Denize girmeli, fakat nerede? — Eski deniz hamamları — Şehrin her tarafı plâj oldu — Küp içinde çalışanlar

Yazan: E.T.

Ağustos memleketin en sıcak ayıdır. Bu av zarfında termometre çok defa gölgede otuz dereceden yukarıya çıkar, bazan 39 u, hattâ 40 ı bulur. Bir müddettenberi bu en sıcak günleri yaşıyoruz. Geçen gün İstanbulda sıcaklık 33, Ankarada 39, Konyada 40, Diyarbakırda 42 derece idi. Diğer birçok şehirlerde 35 le 40 derece arasında yükselip alçalmıştır.

Bu senenin sıcaklarının diğer senelere nisbetle bir farkı vardır ki o da devamlı olmasıdır. İstanbulda sıcaklık bazan 35 dereceyi geçer, ortalık âdeta kavrulur. Fakat bu hal uzun sürmez, bir iki gün sonra termometre tekrar 28 - 29 dereceye iner. Ortalık serinler, halk ferahlık duyar. Halbuki bu sene on beş yirmi gündenberi hararet hep otuz derecenin üstündedir. Geceleri de ancak 21 - 22 dereceye düşüyor, yani ortalık adamakıllı serinlemiyor.

Sıcakların devamında uzun müddettenberi yağmur yağmamış olmasının da tesiri vardır. Bu sene haziran iptidasındanberi, Şeker bayramındaki sağnak müstesna, yağmur yağmamıştr. Bu yüzden toprak kupkurudur, âdeta kerpiç kesilmiştir. Ağaçlardan bir kısmı, topraktan alacak rutubet bulamadığından kurumağa başlamıştır. Yer yer sararmış yapraklı ağaçlar göze çarpıyor. Bağlar, bostanlar bol yağmur bekliyor.

EN BÜYÜK KONUŞMA MEVZUU

Devamlı sıcaklar herkesi âdeta takatsiz bir hale getirmiştir. Güçlükle yürüyor güçlükle çalışıyor, geceleri güçlükle uyuyabiliyoruz. Her yerde başlıca konuşma mevzuu sıcaklardır. Karşılaşan iki dost daha selâm vermeden:

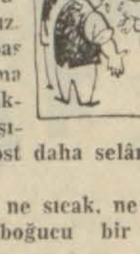

— Aman ne sıcak, ne sıcak!

— Evet boğucu bir sıcak var.

Diye konuşmağa başlıyor. Kahvelerde, ahbap toplantılarında yaşlılar:

— Filân tarihinde....

Diye eski sıcaklardan bahsediyorlar. Sıcaklar dünya politikasını da, iç politikayı da âdeta unutturdu. İran vekayii, Mısırdaki inkılâp hareketleri, siyasi konuşmalar etrafındaki münakaşalar bile sıcaklar kadar alâka uyandıramıyor. Serinlemek için tertip edilen bir reçete, siyasi vesikalardan ziyade ehemmiyetle karşılanıyor.

DENİZE GİRMELİ, FAKAT NEREDE?

Serinlemenin en kestirme yolu tabiî denize girmektir. Vücutça ârızası olmayan herkes denize girmek ister. Fakat nerede?... Üç tarafı denizle çevrilmiş olan İstanbulda, deniz banyosu için uzun bir seyahati göze almak lâzımdır. Meselâ Şişlide, Fatihte oturan bir insan ya Floryaya, ya Fenerbahçeye, yahut da Küçüksuya gitmeğe mecburdur. En yakın yer Salacak'tır. Oraya gitmek için de ayni külfete katlanmak, yani tramvay veya otobüse, vapura binmek lâzımdır.

Avrupanın büyük şehirlerinde, suyu daima değiştirilen yüzme havuzları vardır. Bizde, sahilden uzak yerlerde bu gibi tesisler yapılmamıştır. Yüzme havuzlarını bir an evvel vücuda getirmek lâzımdır. Münasip yerlerde, fennî bir şekilde yapılır, denizden alınan suyu daima değiştirilirse bu havuzların, hem halka büyük kolaylık olacağı, hem de mühim istifade temin edeceği muhakkaktır.

ESKİ DENİZ HAMAMLARI

Eskiden İstanbulda hemen her semtte, direkler üzerinde kurulmuş deniz hamamı vardı. Yenikapıda, Salıpazarında, Moda da, Fenerbahçede, sair bir çok yerlerde, hattâ Köprü üstünde deniz hamamına rastlanırdı. Köprüde su fazla derin olduğu için deniz hamamının bir ızgarası bulunurdu. Bu ızgara yüzünden derinlere atlayamayanlar banyodan dışarıya, Köprünün üstüne çıkarlar, kendilerini buradan denize atarlardı... Kırk elli sene evvel Köprüden geçenler deniz hamamının üstünde bayrak gibi sallanan hamam takımları görürlerdi.

Bu banyolar hiç şüphesiz pek iptidaî idi. Kışın üst kısmının tahtaları alınır, denizin içinde yalnız birkaç direk kalırdı. Banyoların kurulduğu yerde denizin temiz olmasına bakılmazdı. Yenikapı deniz hamamının lâğamların pek yakınında olduğu neden sonra anlaşılmıştı. Köprüde, Salıpazarındaki deniz hamamları da bu yüzden kapatılmıştı...

O zamanlar güneş banyosu diye bir şey bilinmediği için plâj aranmazdı. Denize girecek olan hamama gelir gelmez soyunur, banyosunu yaptıktan sonra giyinerek çıkar, sür'atli yürüyüşle vücudunun hararetini arttırmağa çalışırdı.

HER TARAF PLÂJ OLDU

Şimdi gerçi merkez yerlerde deniz hamamı yoktur, fakat İstanbul baştanbaşa bir plâj şehri manzarasını almıştır. Beşiktaş, Ortaköy'den başlayarak Kavaklara kadar her tarafta birer plâj göze çarpar. Kum olmayan yerlerde kayalar üzerinde güneş banyosu yapılıyor.

Boğazın yukarı kısmında, Tarabyada adamakıllı plâj tesisleri vücuda getirilmiş. Bol elektrik ziyaları altında pırıl pırıl olan bu plâjda geceyarılarına kadar denize giriliyor.

Termometrenin otuzu geçtiği bu sıcak günlerde her taraf sıcaktır; fakat İstanbulun bazı semtleri nisbeten serindir. Başta tabiî Boğazın yukarı kısmı gelir. En serin yer tam şimale, Boğazın methaline bakan Kireçburnudur. Boğazın dışında, şehrin içinde de bazı serin yerler vardır. Meselâ Eminönü, Yenipostanenin önü, Beyazıt, Taksim'in sıcaklığı daima şehrin diğer taraflarından birkaç derece aşağıdır.

KÜP İÇİNDE ÇALIŞANLAR!

Sıcaklardan şikâyet ederken, bazı komşu memleketlere bakarak halimize şükredelim. Irak'ta sıcaklık gölgede 48 - 50 dereceyi buluyormuş; Bağdat âdeta sıcak bir fırına benziyormuş. Oradan gelenler:

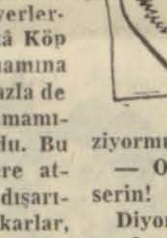

— Ooh ne güzel, burası ne serin!

Diyorlar. Bağdadın sıcağı meşhurdur. Eskiden yaz günleri soyunup içi su dolu küplere girerler, suyunu değiştirerek uzun müddet küp içnde kalırlarmış. Hattâ bazı dairelerde bu suretle müracaat kabul edenler varmış. Şimdi zenginler için iş kolaylaşmış. Binalarda soğuk hava tertibatı yaptırıyor, pancurları çekerek, pencereleri kapayarak burada nisbeten serin bir havada yaşıyorlarmış. Fakat halk, sıcaklığın gölgede 50 dereceyi bulduğu sırada çok defa yakıcı güneşin altında çalışıyormuş.

Herkesin her tarafta soğuk hava tesisatı yaptıramıyacağına göre halkın temennisi tabii şiddetli sıcakların geçmesi, havanın bir parça serinlemesidir. Buna da galiba çok zaman kalmadı!

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Dr. Birge'in vefatı

Dünkü sayımızda teessürle haber verdiğimiz gibi, kıymetli bir Türk dostu ve çok faziletli ve dürüst bir insan olan Dr. Birge vefat etmiştir.

Dr. Birge, Amerikan misyoner teşkilâtının temsilcisi sıfatile uzun yıllar evvel Türkiyeye gönderilmiş ve Bible House denilen müessesede vazife almıştır. Teşkilâtın gayesi, temsil ettiği Hristiyan mezhebine adam kazanmak olduğu halde, bu dürüst insan, av arıyan bir avcı gibi misyonerlik etmeği hiç doğru bulmamış, müessesenin faaliyetini sırf irfan hareketlerine göre ayarlamış, Türkiye ile Amerika arasında misyonerlik yüzünden ayırıcı bir hava yaratacak yerde, birleştirici bir köprü olmuştur. Dr. Birge Türk ruhunu ve Türk edebiyatını Amerikaya tanıtmakta faal bir rol oynamış, takım takım eserler yazmış, Türkçe eserleri İngilizceye çevirmeği iş edinen bir Amerikan ilmî tesisinin müşaviri hizmetini görmüştür. Redhouse lûgatinin yeni bir tab'ı diye başlıyan, İngilizceden Türkçeye tamamile yeni bir lûgat mahiyetini alan mükemmel eserin geçen sene meydana gelmesinde en çok onun himmeti vardır.

İngilizcede basic English diye bir hareket peyda olmuştur. Gayesi, tahsili mahdut bir adamın bildiği mahdut kelimelerle eserler yazmak, meşhur kitapların böyle basit bir lisanla hülâsalarını neşretmektir. Dr. Birge, Türkçede en çok kullanılan bin kadar kelimeyi ayırıp bunlarla eser neşretmek imkânını hazırlamak üzere, tetkikler yapmış, binlerce gazete nüshasını ve halk tarafından okunan takım takım kitapları bu maksatla tahlilden geçirerek istatistikler yapmıştır.

Amerika ile Türkiye arasındaki fikir ve kültür münasebetlerinin inkişaf halinde bulunduğu bir sırada, Dr. Birge'in ölümünü yeri dolmaz bir ziya sayar, ailesine ve dostlarına taziyelerimizi bildiririz.

★

Dr. Birgenin ölümü üzerine Milletlerarası Şark Tetkikleri Cemiyeti adına Avni Başman gazetemize şu mektubu gönderdi:

«Uzun zamanlar aramızda yaşamış ve Türkiyeyi kendisine ikinci vatan saymış olan Amerikalı Dr. J. Kingsley Birge vefat etmiştir. Dr. Birge çalışmalarının büyük bir kısmını Türk mânevi kültür sahasına hasretmişti. Bektaşilik ve Hurufilik hakkında büyük bir emekle yazıp neşrettiği mühim eser şarkiyat âleminde bu mevzuda bir zaman istifade edilen kitaplardan biridir. Gene bu zat tarafından hazırlanarak 1949 da neşredilen bir Bibliographical Survey de o seneye kadar Türkiye hakkında neşredilmiş olan eserlerin en şümullü katologudur ve bu itibarla kıymetli bir müracaat kitabıdır. Seksen sene kadar evvel İngiliz Türkologu Redhouse tarafından vücude getirilmiş olan İngilizce - Türkçe lûgatın yeniden neşri de Dr. Birge'ün himmet ve gayretinin neticesidir.

Dr. Birge memleketimizde kurulmuş olan Milletlerarası Şark Tetkikleri Cemiyetinin kuruluşundanberi idare heyeti azalığında ve Cemiyetin Leiden'de neşretmekte olduğu ORIENS mecmuasının yazı heyetinde bulunuyordu.

Vefatı kendisini tanıyanları olduğu kadar eserlerini bilenleri de elem içinde bırakan Dr. J. Kingsley Birge memleketimizi anlıyarak, bilerek sevmiş ve kültürümüze eser vererek hizmet etmiş iyi bir insandı. Hatırası aramızda daima hürmetle yad edilecektir.»

Dünyada neler oluyor ?

Altına hücum

Cenubi Amerika'da, Brezilya'nın Amazon nehri yakınlarında altın madeni bulunmuştur. Bunun üzerine bu havaliye akın başlamıştır. Altın madeninin zengin olduğu tahmin ediliyor. Fakat buraya gitmek bir meseledir. Bunun için evvelâ sandalla Amazon nehrinde uzun bir seyahat yapmak, sonra madene yakın Yari nehrine geçmek lâzımdır. Arada ayak basmamış ormanlar vardır.

Yari nehrinde 22 şelâle bulunması kayıkla seyahatı çok güçleştiriyor. Bundan başka nehrin senenin sekiz ayında şiddetli yağmurlar yüzünden çok kabarması çalışmağa imkân bırakmamaktadır. Burada ancak mayıs, haziran, temmuz, ağustos aylarında çalışılabilmektedir.

Bütün güçlüklere rağmen akın devam ettiğinden o havalinin valisi gazetelere bir ilân vererek mıntıkanın yiyecek temini bakımından güç vaziyette olduğunu bildirmiş, bunun unutulmamasını tavsiye etmiştir. Fakat bu tavsiyeye rağmen akın devam ediyor.

Konuşan koltuklar

New York'un Brodway semtindeki büyük otellerden biri odalara «Konuşan koltuk» lar koydurmuştur. Bu koltuklara her hangi bir müşteri oturunca koltuktaki plâk derhal söze başlamakta. «Hoş geldiniz, sefa geldiniz! Bir şey arzu ediyorsanız hemen zile basınız. Sıra ile konmuş ziller istediğinizin derhal getirilmesini temin eder» demektedir.

Bu fikir iptida beğenilmiş, fakat bir akşam neş'esiz bir halde otele gelen bir müşteri sinirlenerek koltuğu parçalamıştır. Bu Konuşan koltuklar bunun üzerine ortadan kaldırılmıştır.

Hangisi değişti ?

Rusya'da şimdiye kadar kravat takılmayor, kravat Burjuva alâmeti sayılıyordu. Bir müddetten beri kravat kullanılmasına başlanmıştır. Mağazalarda kravatlar teşhir ediliyor. İsviçre gazeteleri bunu haber verirken soruyorlar! Burjuva oldular?

Eva'nın ölümünden sonra

Geçenlerde hayata gözlerini kapayan Eva Peron hakkında ekser memleketlerde uzun yazılar neşredilmektedir. Bu yazılarda Arjantin'deki diktatörlük idaresini onun kurduğu, diktatörlüğün onun şiddetile geliştiği anlatılmakta: «Kocası bugünkü idareyi acaba devam ettirebilecek mi » diye sorulmaktadır.

Arjantin gazeteleri de eskisine nisbetle daha serbest bir lisan kullanmağa başlamışlardır. Arjantin'deki Faşist idaresinde, tamamile değilse bile mühim bir değişiklik olacağı tahmin ediliyor.

GENERAL ALİ FUAT CEBESOY'un *Hatıraları*

23 Nisana doğru

İki buçuk ay evvel Ankaraya gelen, fakat tekrar İstanbula dönen Miralay İsmet Bey artık bir daha ayrılmamak üzere bizlere katılmıştı

— 168 —

Mebuslar Ankaraya Geliyor

Nisanın ilk haftasında mebusların ekseriisi kara yolu ile Ankaraya gelmeğe başlamışlardı. Bunların arasında meclis reisi Celâlettin Arif Beyle babam İsmail Fazıl Paşa da vardı. Halide Hanım (sayın Halide Edip Adıvar), doktor Adnan (sayın Adnan Adıvar), erkânı harp miralayı Kâzım (sayın Orgeneral Kâzım Orbay) ve erkânı harp kaymakamı Seyfi Beyler Arslan milli müfrezesinin himayesinde Adapazarına gelmişler, Düzce tarafının emniyette olmaması yüzünden cenuba dönerek Doğan Çay istasyonuna muvasalat etmişlerdi. Ayni yere başka başka istikametlerden gelmiş olan mebuslar arasında Nadi (Cumhuriyet gazetesi sahibi rahmetli Yunus Nadi) Bey de vardı. Mebus arkadaşlar, otodreginlerle trenlerin Ankaraya hareket ettikleri istasyona kadar getirilmiş ve buradan Ankaraya yolcu edilmişti.

Miralay İsmet Bey

O günlerde erkânı harp miralayı İsmet (sayın İsmet İnönü) ve binbaşı Saffet (Maarif ve Milli Müdafaa Vekâletlerinde bulunmuş olan rahmetli Saffet Arıkan) Beyler de Ankaraya gelmişlerdi.

Miralay İsmet Beyin Yeni vazifesi

Umum Kuvayı Milliye kumandanlığı ile yirminci kolordunun işleri, günler geçtikçe o kadar çoğalmıştı ki muhakkak yeni arkadaşların yardımına ihtiyaç hâsıl olmuştu. İsmet ve Saffet Beylerden bizlere yardımda bulunmalarını rica etmiştim. Her iki arkadaşım da bu ricamı memnuniyetle kabul etmişti. İki buçuk ay evvel Ankaraya gelen, fakat tekrar İstanbula dönen miralay İsmet Bey bir daha ayrılmamak üzere bizlere katılmıştı. Karargâhtaki vazifelerimizi aramızda arkadaşça taksim etmiştik. Fevkalâde salâhiyetli meclis toplanıp millî müdafaa vaziyetimize bir şekil verinciye kadar umum Kuvayi Milliye Kumandanlığı ile yirminci kolordu kumandanlığını muhafaza edecektim. İsmet Bey vekilim, Saffet Bey de erkânı harp reisim olacaktı. İsmet Beye binbaşı Hâlis Bey erkânı harp reisliği yapacaktı. Erkânı harp reislerinin bu suretle değişmesinin sebebi Saffet Beyin milli harekâta yeni katılmış olmasındandı.

Damat Ferit Paşa Kabinesi

Ankaranın hümmalı bir faaliyete sahne olduğu günlerde Salih Paşa istifa etmiş, yeni hükûmeti Damat Ferit Paşa kurmuştu. Dördüncü Damat Ferit Paşa kabinesi şu zevattan müteşekkildi:

Sadrazam ve Hariciye Nazırı: Damat Ferit Paşa.

Bahriye Nazırı ve Harbiye Nazır vekili: Esbak beşinci kolordu kumandanı ferik Mehmet Sait Paşa.

Dahiliye Nazırı ve Şûrayı Devlet Reis vekili: Reşit Bey.

Adliye Nazırı: Temyiz mahkemesi istida dairesi reisi Ali Rüştü Efendi.

Maarif Nazırı: Hariciye müsteşarı Fahrettin Bey.

Nafia Nazırı: Operatör Cemil Paşa.

Ticaret ve Ziraat Nazırı: Ferik Hüseyin Remzi Paşa.

Maliye Nazırı vekili: Maliye müsteşarı Reşat Bey.

Evkaf Nazırı: Ferik Osman Rifat Paşa.

Şeyhülislâmlığa da Dürrizade Abdullah Bey getirilmişti. Abdullah Bey meşhur fetvaları veren ve din kardeşlerini birbirlerile mücadeleye teşvik eden zattır.

Hattı Hümayun

Yeni hükûmet münasebetile Sultan Vahideddinin hattı hümayununda iç ve dış vaziyet hakkında şöyle deniliyordu:

«Mütarekenin akdinden bedile bittedriç noktai salâha tekarrüp eden vaziyeti siyasiyemizi millet namı altında ika edilen iğtişaşat vahim bir hale getirmiş ve buna karşı şimdiye kadar ittihazına çalışılan tedabiri muslihane faydasız kalmıştır. Ahiren tebarüz eden vekayie göre, bu hali isyanın devamı maazallahutealâ daha vahim ahvale masdar olabileceğinden iğtişaşatı vâkıanın malûm olan mürettip ve müşevvikleri haklarında ahkâmı kanuniyenin icrası ve fakat iğfal olarak bu kıyama iltihak ve iştirâk etmiş olanlar hakkında affı umumi ilânı... Bu cümle ile beraber Düveli Muazzamai Mütelife ile samimi revabıtı itminankârane tesisine ve menafii devlet ve milletin hak ve adalet esasına istinadın müdafaasına ihtimam olunarak şeraiti sulhiyenin kesbi itidal etmesine ve sulhün bir ân evvel akdine sarfı makderet edilmesi...»

Bu hattı hümayundan da iyice anlaşıldığı gibi zatı şahane hakikî vaziyeti görmemekte ısrar ediyordu.

(Devamı var)

Hacca giden hacı adaylarından bazısı uçakta pasaportlarını alırlarken

Deniz Astsubay Sınıf Okuluna Öğrenci Alınacaktır

Deniz Astsubay Hazırlama Orta Okulu Komutanlığından :

1 — Deniz Astsubay Sınıf Okuluna alınacak öğrenciler için aranacak nitelikler:
   a) Türk vatandaşı olmak.
   b) Orta Okulu veya eşiti okulu bitirmiş olmak (Teknik Bahçıvancılık ve Terzilik Okulu mezunları hariç)
   c) Alınacak öğrencilerin yaşı, müracaat tarihinden evvel en az 16 yaşını bitirmiş ve 21 yaşından gün almamış olmak.
   d) Vücut yapısı düzgün ve her bakımdan sağlam olmak.
2 — Okulun kayıtlarına 25 Ağustos 1952 (dahil) tarihine kadar devam olunacaktır.
3 — Kayıt ve kabul için İstanbulda bulunanlar Kasımpaşadaki Deniz Astsubay Hazırlama Orta Okulu Komutanlığına, taşrada bulunanlar ise bulundukları yerin Askerlik Şubelerine müracaat ederek giriş talimatlarını alacaklar ve buna nazaran dilekçelerini vereceklerdir. (Taşrada bulunanlar dilekçelerinin birer örneğini de Deniz Astsubay Hazırlama Orta Okulu Komutanlığına göndereceklerdir).

(12896)

SAYIN TELEFON ABONELERİNE

Bazı telefon abonelerimizin adreslerinde yazılı memuriyet ünvanları sonradan değişmiş olduğu halde telefon rehberinde eski ünvanlarının muhafaza edildiği görülmektedir.

Bu hal rehberden beklenilen hizmeti aksatmakta ve kendilerini yeni ünvanlariyle arıyanların şikâyetine sebep olmaktadır.

Hazırlıklarına devam edilen yeni rehberin doğru ve tam bilgilerle bastırılması için ünvanı değişmiş olan abonelerin kısa zamanda idaremize mektup ile veya 04 den 10 veyahut 04 den 18 numaraya müracaatla eski ünvanlarının rehberden çıkarılması hususunu not ettirmelerini rica ederiz.

Adresten çıkarılacak ibareler ücrete tâbi değildir. (13304)

Cemiyet Hayatı

Müsabaka

Kanatlılar Birliği Başkanlığından

Birliğimiz 1952 yılı Model uçak yarışları 30 Ağustos cumartesi günü sergi sarayı yanında yapılacaktır. Üyelerimizin (Tarlabaşı caddesi No. 212 Beyoğlu) Model Uçak Evine müracaatla gereken işlemi yaptırmaları rica olunur.

Sünnet düğünü

İstanbul P.T.T. ciler Cemiyetinin Sünnet Düğünü

İstanbul P. T. T. Memur ve müstahdemleri cemiyeti tarafından meslekdaş çocuklarının sünnetleri vesilesile tertip edilmiş olan müsamere, sürprizlerle dolu zengin bir programla ve sabaha kadar devam etmek üzere 22 Ağustos cuma günü akşamı Çifte Saraylar bahçesinde yapılacaktır.

İşçi Aranıyor

İş ve İşçi Bulma Kurumu Müdürlüğünden:

1 İnşaat mühendisi 650 lira ücretli, 15 marangoz 700-1100 kuruş yevmiyeli, 4 sıvacı, 50 toprak amelesi, 2 ekskavatör makinisti, 1 buharlı silindir makinisti, 1 soğuk demirci, 50 kadın mensucat işçisi, 1 masifçi marangoz, 2 usta plâstikçi, 2 mürettip'e ihtiyaç vardır.

İsteklilerin Müdürlüğümüze veya bürolarımıza müracaat etmeleri.

EN PAHALI DOLMAKALEMLERİN FEVKİNDE OLAN

CORMORAN

DOLMAKALEMLERİNİN YENİ PARTİSİ BEKLENİLEN GELMİŞTİR !

• Zengin ve Cazip RENK ve DESEN Çeşitleri

• PİSTON ve bütün diğer yedek parçaları mevcuttur.

• Bütün diğer dolmakalemlerden fazla mürekkep geniş depo ile mücehhezdir.

İLÂNCILIK - NİK

TOPTAN SATIŞ HÜNER TAHTAKALE 39 - İSTANBUL

OKUYUCU FİKİR ve ŞİKÂYETLERİ

Fatih için hâtıra

Okuyucularımızdan Nejat Ergin'den aldığımız bir mektupta deniyor ki:

« İstanbul fethinin 500 cü yılının yaklaşması dolayısile hazırlıklar yapılmaktadır. Ben de bir teklif ileri sürüyorum. FATİH, Osmanlı tarihinde ilk altın para bastıran bir hükümdardır. Halen kanunî mevzuat Fatih adına bir hatıra sikkesi basılmasına belki mânidir. Fakat Fatihin resmini taşıyan bir ziynet altını, tek veya seri halinde basılabilir ve bu ziynet altınının halkımızca büyük bir rağbetle karşılanacağı, kadınlarımızın boyunlarını süsliyeceği ve elde bu büyük yıl dönümünün güzel bir hatırası olarak kalacağı muhakkaktır. Alâkalıların ve Darphane müdürlüğünün bu teklifimle ilgilenmelerini rica ederim.»

Hacca giden üç ihtiyar alanda uçak beklerlerken

Denizcilik Bankasının yanlış ay ve yıldızı

Cihangirde İrfan Hivel adlı okuyucumuzdan aldığımız bir mektupta; Karaköydeki Denizcilik Bankasının çini tertibatı yapılırken millî sembolümüzün de kullanıldığı fakat bunun yanlış çizildiği, yıldızın bir kolu ayın iki ucu arasına girecekken yıldızın iki ucunun ayın iki ucu ile birleştirildiği ve bunun da çirkin olduğu belirtilerek, hiç olmazsa yabancılara karşı mahcup düşmemek için hatanın bir an önce düzeltilmesi istenmektedir.

P. T. T. işçilerinin zam işi

P.T.T. İşçileri adına gazetemize gönderilen bir mektupta şöyle deniyor:

« Posta, Telgraf ve Telefon fabrikası işçilerinin ücretine 1 temmuz 1952 de zam yapılmıştı. Fakat bu zam, çalışmak, emekdarlık ve diğer hususlar gözönünde tutulmadan keyfî bir şekilde yapılmıştır. İşçi Mümessillerinden ikisi çağrılmamış ancak biri çağrılmıştır. Halbuki biz işçi mümessillerini büyük mühim ve nazik mevzular için seçmiştik.

Bu haksızlığın giderilmesi için 17 temmuz 1952 de Ulaştırma Bakanının dikkatini çekmiştik. Fakat bir netice alınmadı.

Yapılan zammın şeklindeki keyfiliğin düzeltilmesini ve âdil bir hale getirilmesini P.T.T. Genel müdürlüğü ile Ulaştırma ve Çalışma Bakanlıklarından rica ediyoruz.»

Bir milyoner Randevuculuktan Tevkif edildi

Associated Press

Nevyork 16 — Amerikada Margarin yağı endüstrisinin milyoner varisi 22 yaşlarındaki Mickey diye tanınan Minot F. Jelke dün tevkif edilmiştir.

Nevyork sosyetesinin tanınmış şahsiyetlerinden olan Mickey apartmanını bir nevi genel ev olarak kullanmaktan ve genç kızları fuhşa teşvik etmekten sanık bulunmaktadır. Mickey'in üzerinde iki tabanca da bulunmuştur.

Kendi apartımanında tevkif edilen Mickey orada yakalanan sarışın, esmer ve kızıl saçlı 7 muhtelif gayet güzel kızla beraber karakola götürülmüştür.

Nevyork sosyetesinin ekâbirlerinin isimlerini neşreden sosyal albümde adı her yıl zikredilen Mickey sık sık kibar gece klüplerinde güzel genç kızlarla birlikte görülmekte idi.

Nevyork savcısı, Mickey'in apartımanında güzel bir «kızla» (!) pek samimî bir şekilde meşgul olduğu sırada yakalanmıştır.

Mickey'in babası 25.000.000 değerindeki margarin yağı tesislerini 1948 yılında Lever Brother's şirketine satmıştı. Mickey 25 yaşına geldiği zaman bu tesislerin varisi olacaktı.

Polisin ayni gaye ile yaptığı baskınlarda tevkif edilenler arasında 28 yaşında tanınmış televizyon aktristi Erica Steel de vardır. Bu kadın da genç kızları fuhşa teşvikten, Marijuana isimli uyuşturucu maddeyi satmaktan sanıktır.

Polis, Nevyork sosyetesinin birçok tanınmış şahsiyetlerini daha ayni suçlarla itham etmektedir. Bunların bir kısmı daha tevkif edilmişse de isimleri şimdilik açıklanmamıştır.

Devlet Bakanının Dünkü tedkikleri

Şehrimizde bulunan Devlet Bakanı Muammer Alakant dün İskân müdürü ile birlikte göçmen misafirhanelerini gezmiştir.

Bakan bundan sonra Bakırköy Kaymakamlığında vilâyet İskân müdürü, Kaymakam, Toprak komisyonu başkanı, Bakırköy Kadastro müdürü ile bir toplantı yapmıştır. Toplantıda toprak tevzii ve tapu kadastro işlerini alâkadar eden şikâyetler görüşülmüştür. Ayrıca Bakırköy Baruthane arazisinin parsellenmesi, Metris çiftliği arazisi ile Safra köyü civarındaki devlete ait toprakların köylülere tevzii işi üzerinde Bakan alâkalılardan izahat almıştır.

Fetih yıldönümü için çalışmalar devam ediyor

Fetih yıldönümünü kutlama Derneği üyelerile diğer alâkalılardan müteşekkil komisyonca hazırlanan kutlama programının tatbiki üzerindeki çalışmalara devam edilmekedir.

Bu program gereğince, Fatih türbesinin içi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından aslına uygun şekilde restore ettirilecektir.

Vakıflar idaresi de camiin, hünkâr mahfelini ve kapısını, camiin Karadeniz tarafındaki çeşmelerini tamir ve Marmara cihetindeki antresini restore ettirecektir. Karaman caddesi camii avlusu seviyesine indirilecek ve asfalt olarak yapılacaktır.

Kadın yüzünden birbirlerini yaraladılar

Kemal Sevilmiş, Muharrem Yal, Ali Rıza, Hayati Eshar isimlerindeki 4 şahıs, eski bir kadın meselesi yüzünden, Aksarayda kavgaya tutuşmuşlar ve bıçaklarını çekerek birbirlerine girmişlerdir.

Kavga esnasında muhtelif yerlerinden yaralanan Kemal ile Hayati Balat Musevî hastahanesine kaldırılmış suçlular yakalanmıştır.

Pamuk, çiğit, susam piyasası canlandı

Pamuk, çiğid, susam piyasaları son günlerde ani olarak canlanmış ve müstahsil zümrenin memnuniyetini mucip olmuştur. Bilhassa Adana mıntıkasından gelen haberler, Akala (A) tipi birinci pamukların 215 kuruştan muamele gördüğünü bildirmektedir.

Çiğit satışları ise günde 470 tona kadar çıkmış bulunmaktadır.

Balıkesirde bir avcı kuş sanarak birini vurdu

Balıkesir, 16 (Anka) — Kızılkeçili köyünde bağ bekçiliği yapmakta olan Ahmet Köse, uzaktaki bir ağacın üzerinde kocaman bir kuşun kıpırdamakta olduğunu görmüş ve usulca ağaca doğru sokulmuştur. Sık dalların arasından karartı halinde gördüğü kuşa çiftesini çevirerek ateşlemiş ve biraz sonra ağaçtan kuş yerine Emin Karabulut adında biri yuvarlanmıştır. Ağır şekilde yaralanan Emin Karabulut, hastaneye kaldırılmış, dikkatsiz suçlu hakkında takibata başlanmıştır.

Türk-Yunan müşterek deniz manevraları başlıyor

(Başı 1. cide) lıyacak olan Türk - Yunan müşterek manevralarına katılacak Yunan filotillâsı bu sabah saat 9 da limanımıza gelmiştir.

Komodor, E. Tanas, komutasındaki Niki, Doxa, Aetas, Lerat ve Leon muhriplerinden müteşekkil filo limana girerken şehri 21 atım topla selâmlamış ve buna Sarıkışladan mukabelede bulunulmuştur. Mendirek dışında ve harp filomuzun yanında demirliyen dost memleket filosu komutanı saat 9,35 de karaya çıkarak resmî ziyaretlerde bulunmuştur. Misafir komutan öğleden sonra da iadei ziyaretleri kabul edecektir.

Harp filomuzla Yunan filotillâsı Ege denizindeki manevrasına müteveccihen yarın sabah limanımızdan ayrılacaklardır.

Misafir Amiralın beyanatı

İzmir 16 (A.A.) — İki günden beri memleketimizin misafiri bulunan Yunan deniz kuvvetleri kurmay başkanı Tümamiral Constas ile deniz kuvvetleri komutanımız Koramiral Sadık Altıncanı ve maiyetlerini hamil olan özel askerî uçak bugün saat 17 de Gaziemir askerî hava alanına inmiştir.

Misafir Amiral hava alanında merasimle karşılanmış ve doğruca Tüccar Klübüne giderek burada gazetecileri kabul etmiş ve şu beyanatta bulunmuştur:

«Bu iki milletin istilâ ve tecavüz emelleri yoktur. Kendi hürriyetlerimizi muhafaza için icap ederse iki kardeş gibi bu toprakları müdafaa edeceğiz. Gerek Türk ve gerek Yunan bahriyelilerinin muhteşem bir tarihleri vardır. Burada bulunan her iki filo da yarın sabah manevralara başlıyacaktır. Bu manevralar cesur ve kifayetli Türk - Yunan komutanlarının idaresinde olacaktır. Manevralar sonunda çok iyi neticeler alınacağına eminim.

Her iki filo yarın sabah erken saatlerde demir alarak manevralara başlamak üzere Akdenize açılacaktır.

Mısır'da dün gizli polis lâğvedildi

(Başı 1. cide) mek, polis ve ordu kuvvetlerine karşı koymakla suçlandırılmışlardır. İddia makamı bu hareketlerin devlete ihanet olduğu kanaatindedir. Bu suç sabit görülürse, sanıkların idama mahkûm edilmeleri mümkündür.

Diğer taraftan dünkü duruşmada, hâdise çıkran işçilerin elebaşısı sıfatile muhakeme edilen Mustafa Kâmis idama mahkûm edilmiştir. Bu karar Yüksek Askeri makamlar tarafından tasdiki lâzımdır.

Savcılık, karışıklıklardan sonra tevkif edilen diğer 545 işçiye dair açılan tahkikatı bitirmiş ve bu şahıslar serbest bırakılmıştır.

Kahire, 16 (T.H.A.) — 1910 da İngilizler tarafından kurulan ve zamanla Mısırın hakiki hâkimi vaziyetine geçen gizli polis teşkilâtı tamamen lağvedilmiştir.

Teşkilâtın şefi tevkif edilmiş, dinleme tertibatı ve bil'umum diğer tesisler tahrip edilmiş ve arşivler de İçişleri Bakanlığına nakledilmiştir.

Kralın hususî polisi olarak vazife gören bu teşkilâtın başlıca şefleri hakkında muhakemesiz birçok masumları öldürmek suçundan dolayı takibat yapılacaktır.

Vaft Partisi General Necibi destekliyor

İskenderiye 16 (A.A.) — Vaft Partisi icra komitesi dün gece eski Başbakan ve parti başkanı Mustafa Nahas'ın başkanlığında yaptığı toplantıyı müteakip yayınladığı beyannamede Vaft partisinin General Muhammed Necibin takip ettiği siyasete muhalif olduğu yolundaki şayiaların aslı olmadığını bildirmektedir.

Edip Çiçekli Mısırdaki son darbeyi beğeniyor

Kahire 16 (A.A.) — Mısırda intişar eden «El Ahram» gazetesinin özel muhabirine bir beyanat veren Suriye Genel kurmay başkanı Albay Edip Çiçekli Mısırdaki askerî hareketten takdir ve sitayişle bahsetmiştir.

Edip Çiçekli bu beyanatında, İran Başbakanı Nuri Said ile yaptığı son görüşmede Ortadoğunun savunması meselesinin ele alınmış olduğu yolundaki haberleri de yalanlamış ve demiştir ki:

«Araplar tatmin edilmedikçe, Batılıların tasarıları hiç bir alâka arzetmiyecektir.»

İngilterenin Mısıra yaptığı Askeri anlaşma teklifi açıklandı

Londra, 16 (T.H.A.) — Sunday Times» gazetesi Kahiredeki İngiliz elçisi Sir Ralph Stevensonun Mısır hükûmetine, İngiltere namına yaptığı askerî anlaşma teklifinin ana hatlarını açıklamaktadır.

Bu projeye göre hâlen Süveyş Kanalı bölgesinde bulunan İngiliz kıtalarının büyük bir kısmı Güney Filistindeki Gaza gölüne yerleşecek, geriye kalan kısım ise Kıbrısa, Maltaya Libyaya ve Ürdüne taksim edilecektir.

Faruk Peygamber sülâlesi değilmiş

Kahire, 16 ((T.H.A.) — Sabık Kral Faruk'un Peygamberin ahfadından olduğunu bir kaç sene evvel ilân eden «Peygamberlerin cedleri cemiyeti» bunu, Halife olmak istiyen Kralın emri üzerine yaptığını bildirmiş ve bu defa Faruk'un asla Peygamberin ahfadından olmadığını ilân etmiştir.

General Necip İngilterenin dostu olduğunu söyledi

Kahire, 16 (T.H.A.) — General Necip, radyoda yaptığı bir beyanatta, İngiltere ile Mısır arasındaki münasebata temasla şöyle demiştir:

«Açıkça şunu beyan ederim ki, Mısır İngiliz milletinin dostluğuna daima en büyük ehemmiyeti verecektir.

Mısır şerefli mazisine lâyık olmak ve daha iyi bir dünyanın inşası ile sulhün temini yolunda ki faaliyete iştirak etmek azmindedir.»

Kral Faruk'un sarayından 8 Nedime İstanbula geliyor

İzmir, 16 (T.H.A.) — Kral Faruk'un memleketinden çıkarılması üzerine Kraliçe Nerimanın nedimelerinden 8 Türk kadını, Raseltin sarayından ayrılmışlardır.

Bu sekiz Nedime, «Samsun» vapuru ile İskenderiyeden İzmire gelmişler ve İstanbula müteveccihen aynı vapurla hareket etmişlerdir.

Öğrenildiğine göre bunların seyahatlerini Kahirenin Türkiye Büyük elçiliği temin etmiştir.

Kur'anla alay eden Bir Hind gazetesi Mahkemeye verildi

(Başı 1 incide) halli bir gazeteye karşı kanuni takibata girişilmesi hususunda Allahâbat eyalet devleti makamlarına talimat vermiştir. Dün Hindistanın istiklâli münasebetiyle verdiği bir demeç sırasında bu hâdiseye temas eden Başbakan Nehru, makaleyi «saçma, sefil ve iğrenç bir yazı» olarak vasıflandırmıştır. Böyle bir yazının çıkması üzerine Allahâbat ve Lüknov'da yaşayan müslüman halk da protesto mahiyetinde gösteriler yapmıştır.

Kore'de

(Başı 1. cide) esnasında müttefik kuvvetlerinin ağır top menzilleri altına düşen komünist birlikleri büyük zayiat vermişlerdir.

Komünistler takım kuvvetinde bir birlikle hücuma başlamışlar, çok geçmeden bu kuvvet tabur çapına yükselmiştir.

Cezaevinde arama yapıldı

Evvelki gün Sultanahmet Ceza evinde polis ve jandarmalar tarafından büyük bir arama-tarama yapılmış ve mahkûmlarda birkaç bıçak ile eroin çıkmıştır.

Kadınlar kısmında yapılan aramada da 3 bıçak bulunmuştur.

Lizbon eski Kralların toplantı Yeri oldu

(Başı 1. cide) lı Umberto, eski Romanya Kralı Carol, eski Macar Kral naibi Amiral Horti, Fransa tahtının nemzedi Paris Kontu Hanry, Barselona Kontu ve İspanya tahtı üzerinde hak iddia eden Don Juan, Avusturya Arşidükü Fransoi Joseph ve kendi öz memleketinde yaşamasına müsaade edilen Porte'kiz tahtı namzedi Don Duarte Nuno de Braganza.

Eski İtalyan Kralı Umberto, 3 kızı ile beraber, möbleli olarak kira ile tuttuğu Cascaisdeki bir villâda yaşamaktadır. Eski krallar arasında görünürde en faal ve meşguldür. Tahta yeniden dönmek için uğraşmaktadır. Gün de 8 saat çalışmakta, İtalyadan kendisini görmeğe gelenleri kabul etmekte ve bir sürü mektup almaktadır.

Eski Romanya Kralı Carol, ihtiyarlamış ve saçları kırlaşmıştır. Karısı, eski Madam Lupesko veya şimdiki adıyle Prenses Helena ile Estoryal'da güzel bir villâda zengin bir burjuva hayatı sürmektedir. Malî bakımdan sıkıntıda olmadığı anlaşılmaktadır. Lizbonda büyük bir petrol tasfiyehanesinde hissedardır.

Müthiş bir tayfun

Tokyo 16 (A.P.) — Saatte 100 mil süratle ilerliyen müthiş bir tayfun dün gece Okinawa adasındaki Amerikan üssünde bazı tahribata sebep olmuştur.

Bu adadaki Amerikan hava kuvvetleri üssünden verilen malûmata göre 4 kişi yaralanmış ve birçok binaların muazzam damları uçup gitmiştir.

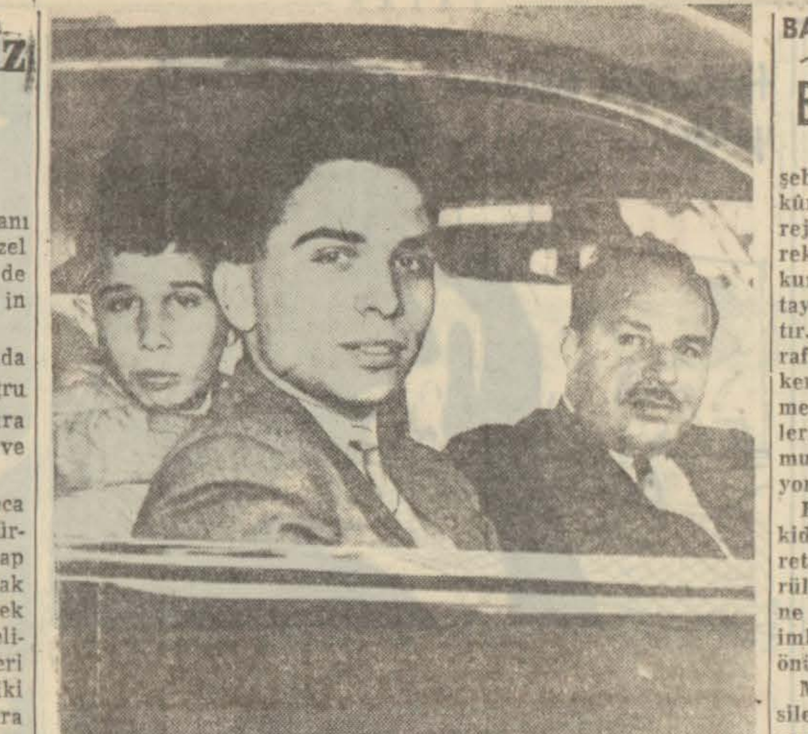

Ürdün Kralı 17 yaşındaki Hüseyin (ortada) Ürdünün Londra elçisi Fevzi El Mülki (sağda) ve küçük kardeşi Prens Muhammet ile otomobilde

Ankara köylerinde su ve yol üzerindeki çalışmalar gittikçe ilerlemektedir. Yukarıdaki resimde Kemal Aygün köylülerle konuşurken görülmektedir.

Halide Edip

(Başı 1 incide) hâkimiyetinin bu kadar uzun sürmesi Hindistanın istiklâli temin edebilecek kudretin elinde olmadığına delâlet etmez. Eğer bu işgalin bu kadar uzun sürmesine müsaade etmişlerse bu iç vaziyetlerinin doğurduğu bazı şartların neticesiyle olmuştur.

2 — Hindistan bir yarımkıtadır. Toprakları tabiî maddî ve mânevî her nevi servete maliktir.

Bu Hindistanın ya merkeziyete bağlı bir tek devletin idare etmesi ve yahut da bir birleşik Hindistan şeklinde idare edilmesi lâzımdır. Bu asırlardanberi halledilmemiş bir meseledir. Ve Hintlilerin kendileri tarafından halledilmesi elzemdir.

İşte Hindistan istiklâline bu kadar geç kavuşmuşsa işgal devrinin bu iç meseleleri hal için bir hazırlanma safhası olmasından doğmuştur.

3 — Hindistanın tek meselesi yalnız bir veya birkaç müşterek fakat ayrı devletler şekli meselesi değildir. Hintliler bu işgal devrinde hariçten gelen müdafaa ve hâkimiyeti bertaraf edebilecek diğer başka meselelerin halli ile de uğraşmışlardır. Ve bu meseleler bilhassa Ondokuzuncu asır sonundan, Yirminci asrın başındanberi Mahatma Gandi ve Mahatma Gandinin mesaisinin temelini atan bir nice büyük, küçük Hintlileri asırlar boyunca işgal etmiştir.

4 — Diğer hayatî ve Hindistan sahasını aşan bir mesele de garp - şark arasında münasebetlerin ayarlanması idi. Burada şark ve garp demekle sıf coğrafî bir mâna kasdetmiyorum. Onların kültür ve medeniyetlerinin doğurduğu zihniyet demek istiyorum.

Şark dünyaya hayatın daha fazla ruh üstünde duran tarafını vermiştir. Fakat bu ruh meselesi üzerinde o kadar uzun durmuş ve o kadar derinlere gitmiştir ki âdeta her insanın ve insan cemiyetinin var olması ve bekası için zarurî olan bütün maddî tarafları ihmal etmiş, âdeta insan ruhu ancak insan vücudu içinde var olabileceğini unutmuştur. Garp daha fazla maddi ve mekanik ihtiyaçların tekâmülüne kendini vermiştir. Bu sahada insaniyete büyük hizmetleri olmuş ve ahlâki sahada kuvvetli fikirler ortaya atmıştır. Fakat bu materyalizm sahası o kadar ruha hâkim olmuştur ki gerek Ondokuzuncu asırda, gerek asrımızın başlarında ruha temas eden ezelî kıymetlere âdeta yer bırakmamıştır.

İki taraf da kendi mutlak maddiyeciliklerine ve yardımcılıklarına o kadar batmışlardır ki nihayet bugünkü garip bir vaziyet hasıl olmuştur. Garbın ileri gelen mütefekkir ve sanatkârlarının bir kısmı şiddetle maddiyecilikten şikâyet etmekte, şarka âdeta romantik bir temayül göstermekte, şarkın garplaşmayı bir taklit derecesine götüren yerlerde ise ruhun ve fikrin bütün kıymetlerini inkâr eden bir vaziyet görünmektedir.

İki taraf da yanılıyor, tek çıkar yol bu iki kıymetin ayarlanmasında ve işbirliği yapmasındadır.

Dostlar,

Hindistan yakın zamana kadar şark, garp tüccarları için bir pazar, garp şövalyeleri için bir kudret alanı, garp devletlerinin, istismar için yarışa çıktıkları bir er meydanı, seyyahlar için bir nevi acaipliklerle dolu bir sirk gibi telâkki edilmişti. Bugün iki taraf da birbirine omuz vermeden, işbirliği yapmadan garp medeniyetinin bekasını temin edemezler.

İşte Mahatma Gandi kıymetin ayarlanmasını, işbirliği yapmasını Hint medeniyetinin köklerini koparmadan tahakkuk ettirmiştir. Ancak bunu yaptıktan sonradır ki garp şarkın bir pazarı değil yenilenmekte olan garp medeniyetinin kıymetli bir unsuru ve garbın bir gaye arkadaşı olabileceğini anlamıştır.

Mahatmanın Hindistandaki bu başarısı bütün dünyanın sulhu ve milletler arasında anlaşmanın âmillerinden biridir. İşte bunun için biz Türkler bilhassa bu istiklâl gününü sizinle beraber kutluyoruz.»

Nurullah Şevket Taşkıran vefat etti

Hususî Muhabirimizden

Ankara, 16 — Tanınmış ses sanatkârı Nurullah Şevket Taşkıran dün gece bir beyin kanaması neticesi hayata gözlerini yummuştur. Devlet Konservatuarı öğretmenlerinden ve Operanın kurucularından olan Nurullah Şevket Taşkıran, bir müddettenberi kalb hastalığından mustaripti. Tedavi edilerek kısmen iyileştikten sonra Devlet Tiyatrosunda sanat hayatının 35 inci yıldönümü kutlanmış, bunu müteakıp İstanbula gitmişti, tedavi maksadıyle Avrupaya gidecekti. Bu seyahat hazırlıklarıyle meşgul olmak üzere dün sabah trenle şehrimize gelmişti.

Nurullah Taşkıran, sade tanınmış bir sanatkâr olmakla kalmamakta idi. Bilgili bir hoca, müşfik bir koca, artist ruhlu ve iyi kalbli bir insandı. Bu beklenmedik ölüm çok derin bir teessür uyandırmıştır.

Taşkıranın cenazesi yarın öğle namazını müteakıp kaldırılacaktır.

Formoza'da iki Diplomat nehirde Boğuldu

Associated Press

Taipeh, 16 — Milliyetci Çin hükûmetinin sığındığı Formoza adasının başkenti Taipeh şehri İngiliz konsolos muavini Adrian Conway ile O. M. Smythe adlı bir Avustralyalı Birleşmiş Milletler memurunun Formoza adasında bir nehirde yüzerlerken boğuldukları bugün resmî Merkez Haberler ajansından bildirilmiştir. İki diplomat orta Formozaya meşhur Ay - Güneş gölü sayfiyesinde kısa bir tatil geçirmek üzere dün otomobille Taipeh'den o mevkie hareket etmişlerdir. Cesetleri, Taipeh'in takriben 50 kilometre batısına düşen bir nehirde bulunmuştur. Banyo yapmak üzere suya girdikleri ve boğuldukları anlaşılmaktadır.

BAŞMAKALEDEN DEVAM

Barem kayalığı

(Başı 1. cide) şebbüsün şahidi oluyoruz. Hükûmet, devlet memurları ücret rejiminin ıslahı hakkında bir harekete geçmiştir. Maliye tetkik kurulu, meseleyi incelemiş, ortaya esaslı bir raporla çıkmıştır. Rapor, kendi gidişimizi etraflı bir tenkide tâbi tutuyor, kendi hatalarımızı ve başka memleketlerin başarılı hareketlerini hesaba katmak suretile muayyen tavsiyelerde bulunuyor.

Barem rejimi hakkındaki tenkidler anlayışla yapılmıştır. Ücret rejiminin ıslahı için ileri sürülen tavsiyelerde, halkın lehine verimli ve süratli çalışma imkânlarına ait icaplar da göz önünde tutulmuştur.

Müsavat ve hakkaniyet iddiasile yapılan barem sistemi, müsavatsızlık ve haksızlıkla doludur. Memurun geçim imkânı hakkında salim ölçüler kabul etmediği ve meziyet ve hizmete yer ayırmadığı için şöyle neticeler yaratmıştır: İyi memurları elden kaçırmak, suiistimal iştihaları yaratmak, boşlukları muvazaalarla ve şer'i hilelerle doldurmak, idarî mekanizmanın sürat ve verimini düşürmek, namuslu ve vicdanlı memuru bir cendere içinde bırakmak...

Yeni teklif edilen sistemde derde deva teşkil edecek fikirler vardır. Ordu dahil olduğu halde bunların sebep olacağı malî bedel 65.000.000 lira diye tahmin ediliyor. Yol harçlıklarının hakikî ihtiyaca uyar bir hale gelmesi, hususî idarelere ve belediyelere ait maaşların ayni şekilde âyârlanması da hesaba katılırsa, vergi mükellefinin yüz milyon lira etrafında yeni bir yük karşısında kalacağı iddia olunabilir.

Eğer idarî ıslahat, dört başı mamur bir halde yapılırsa, yüz milyonluk ücret farkı, hakikatte bir yük olmaz, hükûmetle halk arasında daha verimli ve samimî bir münasebete, daha ileri ve daha temiz bir çalışma sistemine kavuşmanın köprüsü olur. Bütün esaslı icaplar ihmal edilip yeni sistem, ancak memurun mide bakımından tatmin edilmesi ve iktidara bağlanması gibi bir istidat gösterirse, vatandaş hesabına hiç bir şey düzelmez, kambur üzerine bir kambur daha katılmış olur.

O zaman paranın satın alma kudretini yüksek tutmak ve artan ücretlerden memuru istifade ettirmek mümkün olmaz, maaş artışının, zaten yüksek olan maliyet masraflarımız ve her nevi işçi ücretleri üzerinde yapacağı akisler ve âyârlamalar; altından kalkılmaz bir yük halini alabilir...

Memleket bakımından başarılı sayılacak bir ücret ıslahı sisteminin siyasî ve idare icapları üzerinde gelecek yazımda durağım.

Ahmet Emin YALMAN

Bir Yugoslav heyeti Türkiye'ye geliyor

(Başı 1 incide) reket edeceği ilâve edilmektedir.

Vali Gökay bugün geliyor

Belgrat 16 (A.A.) — İstanbul vali ve belediye reisi Prof. Gökay ile eşi ve beraberlerindekiler seyahatlerini tamamlıyarak Saraybosnadan Belgrada avdet etmişlerdir.

Yugoslav gazeteleri valinin aşağıdaki beyanatını yayınlamakta ve şu cümleleri nakletmektedirler:

«Birçok yıllar önce Atatürk, hedefi milletlerarasında barışın hüküm sürmesini temin etmek olan bu işbirliğinin ilk tasavvurunu vermiştir.

Yugoslav Devlet başkanı Mareşal Tito ve Türkiye Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ve Başbakan Adnan Menderes gibi realist devlet adamları bunu gerçekleştirmeği üzerlerine almışlardır. Kültür, iktısat münasebetlerinin de bundan böyle gelişeceği kanaatindeyiz.»

İstanbul valisi pazar günü saat 15 de uçakla Belgrattan İstanbula müteveccihen ayrılacaktır.

Sovyet Dışbakanı yardımcılığına Podtserob tâyin edildi

Moskova, 16 (A.P.) — Moskova Radyosunun bildirdiğine göre Sovyet Bakanlar Konseyi Dışişleri bakan yardımcılığına Borıs Federovich Podtserob'un tayinini tasdik etmiştir.

Podiserob bundan evvel Sovyet dışişleri bakanlığı genel sekreteri idi.

P.T.T. Müdürlüğü pul müzesi açacak

Ankara 16 (T.H.A.) — Pul kolleksiyonculuğu itibarile en ileri memleketler arasında bulunan Türkiyede pulculuğun yüz senelik bir maziye sahip bulunduğu tesbit edilmiştir.

P. T. T. İşletme Genel Müdürlüğü, bu maksatla halkın faydasına arzedilmek üzere bir Pul Müzesi» açmağa karar vermiş tir.

Frank Pace dün İstanbul'a geldi

(Başı 1 incide) yapıldığını tetkik ve ne yapılması gerektiğini Vaşingtona bildirmektir. Zaten askerî yardımda kifayet diye bir şey yoktur. Yapılmak istenen şey, Türkiyenin lâzım geldiği şekilde savunması için gereken yardımı temindir. Amerikadan muhtelif milletler birçok şey talep etmektedirler ve biz bütün bu talepleri karşılamak arzusundayız.

Şayet istenilen herşeyi temin edemiyorsak buna sebep Amerikanın maddî imkânsızlıklarıdır. Biz istihsal ettiğimiz nisbette dağıtmak niyetindeyiz.»

Mister Frank Pace saat 18 de Cumhurbaşkanı Celâl Bayar tarafından kabul edilmiş ve bir saatten fazla Cumhurbaşkanının yanında kalmıştır. Bakanla beraber Amerikan elçisi Mister Mc. Ghee, Amerika Ordu Bakanlığı Hukuk Müşaviri ve Başbakan Adnan Menderes de Cumhurbaşkanı tarafından yapılan bu kabulde hazır bulunmuşlardır.

Bir Amerikan gazetesinin yorumları

Paris, 16 (Nafen) — New - York Herald Tribune gazetesinin Birleşik Amerika nüshası ile birlikte Avrupada intişar eden nüshasında ayni zamanda başyazı olan bir makale, Türk - Yugoslav - Yunan işbirliğini memnuniyetle karşılamakta ve bu gayri resmî yeni «Balkan paktı» nın tecavüze karşı stratejik bir bölgede mühim bir kuvvet topluluğu olacağını kaydetmektedir.

New - York Herald Tribune, Macaristan, Romanya, Bulgaristan silâhlanırken, Yugoslavya, Yunanistan ve Türkiyenin birleşmelerinden daha mantıkî bir şey olamıyacağını da belirtmekte ve Amerikan Ordu Bakanı Frank Pace'ın bilhassa bu mevzuun üzerinde durduğunu da ilâve etmektedir.

Terfi edecek Generaller

(Başı 1 incide) Koral; karadan: Kara kuvvetleri kurmay başkanı Tümgeneral Salâhattin Selışık, İkinci kolordu komutanı Tümgeneral İhsan Eriç, 18 inci kolordu komutanı Tümgeenral Cemal Gürsel ve Yedinci kolordu komutanı Tümgeneral Fâzıl Bilge.

Tümgeneralliğe terfi edecek Tuğgeneraller: Havadan, Tuğgeneral Tekin Arıburnu, Tuğgeneral Seyfi Turağay; karadan, Tuğgeneral Mithat Akçakoca, Tuğgeneral Cevdet Sunay.

Tuğgeneralliğe terfi edecek albaylar: Denizden, Albay Refet Arnom, Albay Fevki Gürel,, Albay Cevat Taluy, havadan: Albay Enver Akoğlu, karadan: Albay Lûtfi Güvenç, Albay Danyal Yurdatapan, Albay Hamdi Gürsoy, Albay Cevat Akbulut, Albay Sırrı Acar, Albay Hamit Apaydın.

Bu arada yarbaylıktan albaylığa terfi edecek kara yarbaylarının adedi, terfi müddetlerindeki değişiklik sebebiyle on beşi geçmiyecektir. Hava ve deniz yarbayları ise bundan müstesnadır.

Diğer taraftan, bu sene yüksek rütbeli generaller arasından yirmiden fazlası emekliye ayrılacaktır. Bu isimler henüz tesbit edilmemekle beraber, miktarı belli olmuştur. Ancak emekliye sevkolunacak generaller evvelâ Tetkik kuruluna tayin edilecek, müteakıben de emekliye ayrılacaklardır.

Ankara'da Dedikodu yaralan Bir yakalanma

Ankara, 16 — Dün öğle üzeri Ankara sosyetesini altüst eden bir hâdise cereyan etmiştir. Kocasının müracaatı üzerine polis bir Amerikalının Fransız olan karısını, Fransız sefaretinin tanınmış memurlarından birisiyle yatakta yakalamıştır. Fransız evvelâ diplomat olduğunu iddia edip, karakola gitmek istememişse de sonradan ortada evli bir kadınla yapılan zina olduğu için bilmecburiye karakola gitmiştir.

Yunan - Bulgar Hududunda

(Başı 1. cide) mitralyöz kullandıklarını beyan etmiştir.

Bu çarpışma neticesinde iki Yunan askerinin kaybolduğu bildirilmiş ve Yunan makamları bu askerlerin yaralı olarak Bulgarların eline düştüğü kanaatine varmıştır.

Bu hâdise üzerine Yunan hudut makamları Bulgar makamlarına bir protesto mektubu göndererek her iki tarafın 18 ağustosta bir görüşme yapmalarını teklif etmişler ve bu teklifleri Bulgarlarca kabul edilmiştir.

Radyo

17 Ağustos 1952 — Pazar

İSTANBUL

12,57 Açılış ve program 13,00 Haberler, 13,15 Saz eserleri - Oyun havaları 13,30 Dans müziği (Pl.) 14,00 Şarkılar 13,30 Haftanın film yıldızları (Pl.) 14.45 Türküler 15,00 Pazar konseri (Pl.) 16,00 Şarkı ve türküler (Pl.) 16,30 Konuşma 16,40 Saz eserleri 67,00 Müzikseverle başbaşa 17,30 Şarkılar 18,00 Öğrenci saati, 18,45 Müzik (Pl.) 19,00 Haberler 19,15 Şarkılar 19,45 Küçük orkestradan melodiler 20,15 Radyo gazetesi 20,30 Fasıl heyeti 21,10 Yeni buluşlar 21,20 Dinleyici istekleri 22,00 Spor haberleri 22,10 Oda müziği 22,30 Haftanın bestekârı (Pl.) 22,45 Haberler Programlar ve sevdiğiniz sesler (Pl.) 23,30 Caz ve dans müziği (Pl.) 24,00 Kapanış.

ANKARA

8,28 Açılış ve program, 8,30 M. S. Ayarı Haberler ve hava raporu 8,45 Müzik (Pl.) 9,15 Günün programı 9,20 Sevilen melodiler (Pl.) 9,45 Radyo ile İngilizce 10,00 Plâk albümü 10,15 Sabah nağmeleri 10,45 Yalnız sazlar, 11,00 Çeşitli melodiler (Pl.) 11,15 Şarkılar 11,30 Temsil Pazar skeçi 12,00 Şarkılar Okuyan Behiye Aksoy 12,15 - 13,30 Asker saati: 12,15 Memleketten selâm 12,20 Memlekete selâm, 12,30 Yurttan sesler korosu 13,00 M. S. Ayarı ve haberler 13.15 Orkestra parçaları (Pl.) 13,30 Öğle gazetesi 13,45 Hafif Şarkılar (Pl.) 14.00 Hava raporu Akşam programı ve kapanış.

18,58 Açılış program ve M. S. Ayarı 17.00 Şarkılar (Pl.) 17,30 Pazar çayı (Pl.) 18,00 İncesaz (Hicaz faslı) 19,00 M. S. Ayarı ve haberler 19.15 Tarihten bir yaprak, 19,20 Dans orkestrası 19,45 Şarkılar Okuyan Sıdıka Çandarlı 20,15 Radyo gazetesi 20,30 Müzik (Pl.) 20,45 Müzik (Pl.) 21,30 Hazır cevap adam 21.45 Şarkılar (Pl.) 22,15 Dansa davet (Pl.) 22,45 M. S. Ayarı ve haberler 23,00 Program ve kapanış.

Yeni Neşriyat

«İşçi Gücü»

Haftalık (İşçi Gücü) gazetesinin 18 inci sayısı çıkmıştır.

★

Nâzım Hikmete açık mektup

Öğretmen Kâzım Özcan «Nâzım Hikmete açık mektup» isimli bir broşür yayınlamıştır. Fiyatı 15 kuruştur.

DİŞ HEKİMİ
FERİD RAMİZ
Londra seyahatinden avdetle hastalarını kabule başlamıştır.

SAYIN DOKTOR ve ECZACILARA
Yaz ishalleri ve barsak bozukluklara karşı tablet
RESULFON
(Sulfaguanidine - Nordmark) Almanyadan gelmiştir. 20 Tabletlik tübünün perakende fiatı 200 kuruştur.

İlâvemizdeki bulmacanın halledilmiş şekli

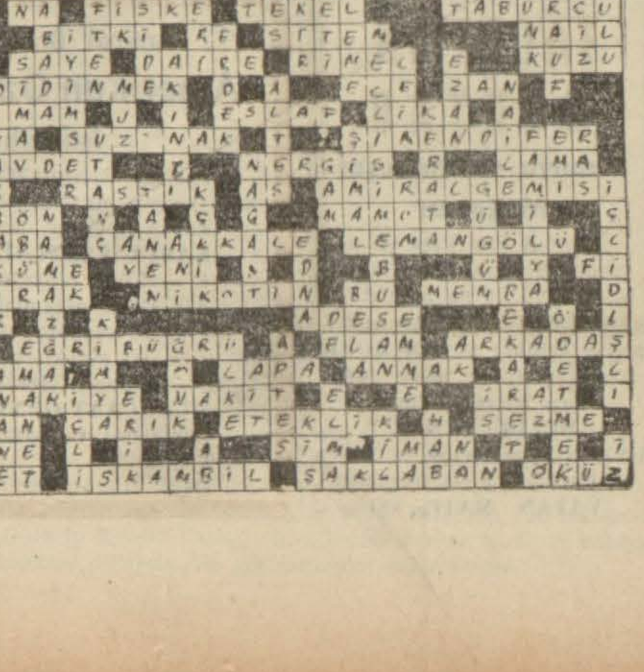

AZ EMEK ÇOK İŞ

NZ

NORMAG

ALMAN MALI TAM DİZEL TRAKTÖRÜ
KULLANANLARIN PAROLASIDIR

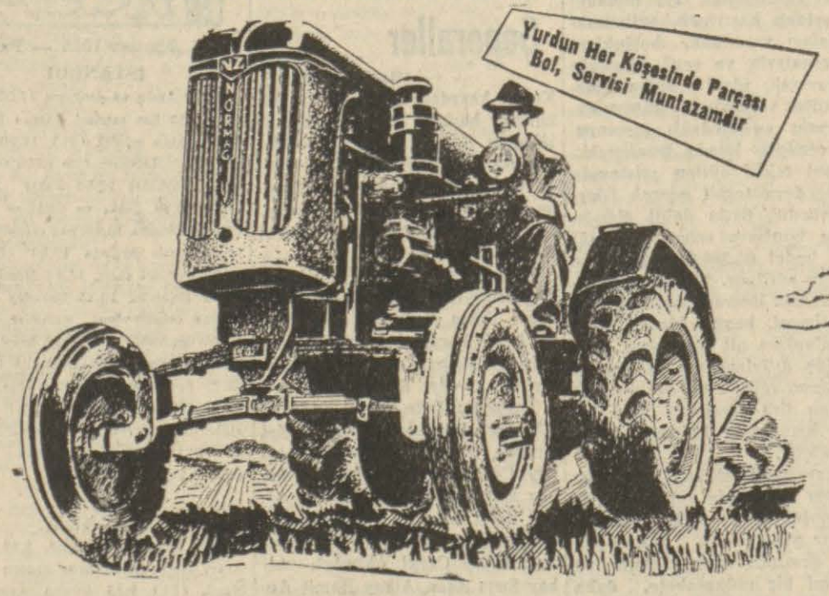

Türkiyeye münhasır ithalâtçısı **MEHMET KAVALA** Galata Tahir han · İstanbul Tel: 40430 45939

SAYIN ÇİFTÇİLER!
Gelmiş ve gelecek rakipleri arasında daima üstünlüğünü muhafaza etmiş olan **NORMAG** Traktörleri emrinize ve hizmetinize âmâdedir.

SATIŞLARIMIZ ZİRAAT BANKASI KREDİSİLEDİR

Kararınızı vermeden evvel **NORMAG** Traktörlerimizi bir defa görmeniz menfaatiniz icabıdır.

BAŞ AĞRISINA KARŞI

GRİPİN

başarı ile kullanılır!

Mideyi bozmaz, kalbi ve böbrekleri yormaz.

- Baş, diş, adale, sinir ağrılarını süratle teskin eder.
- Romatizma, lumbago, sancı ve sızılarına karşı şayanı tavsiyedir.
- Bayanların muayyen zamanlardaki sancılarında son derece faydalıdır.

KİNİNLİ

106

GRİPİN

4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

ALMAN

VARTA

AKÜMÜLATÖRLERİ

İLÂNCILIK - NİZİ

Sağlam ve uzun ömürlü olduğundan herkesçe tercih ediliyor!

YAKUP SOYUGENÇ
Karaköy Palas karşısı No. 86 - Galata
Tel. 42048 Telgraf: SOYUGENÇ-İstanbul
Taksim Cumhuriyet Cad. Pak apt. 3 - Tel. 87352-87353

Defterdar, Hereke ve Merinos Kumaşları Satışı

Sümerbank Alım ve Satım Müessesesinden:

Cibali depomuzda mevcut ceman 6634.90 metre Defterdar, Merinos ve Hereke kumaşları satışa arzedilmiştir.

Taliplerin: bu işe ait şartnameyi görmek, lüzumlu izahatı alarak teminatı yatırmak üzere 27.8.952 çarşamba günü saat 14 e kadar Müessesemiz Yünlü Şubesi Müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Müessesemiz satışı yapıp yapmamakta serbesttir. 13231

Hasköy As. Şubesinden:

Askerlik Yoklamaları İlânı

933 doğumlu ve bunlarla işleme tâbi daha yaşlı doğumluların son yoklamaları Hasköy As. Şubesinde kurulacak olan askerlik meclisinde 4 Eylûl 952 de başlıyacak 12 Eylûl 952 gününe kadar devam edecektir. Şubeye kayıtlı yerli vatandaşların son yoklamaları 4 Eylûl perşembeden 9 eylûl Salı akşamına kadar, şube bölgesinde oturan yabancı vatandaşların ise 10 Eylûl çarşambadan 12 Eylûl Cuma günü öğleye kadar yapılacaktır. Buna göre vatandaşların nüfus cüzdanlarile birlikte Askerlik meclisine müracaatları ilân olunur. 13288/2773

5 YENİ FAYDA SAĞLAYAN LÜKS BİR ÇAMAŞIR MAKİNESİ

- Çamaşırın yıkanma müddetini tayin eden OTOMATİK ZAMAN AYARI
- Harikulâde ÇAMAŞIR SIKMA TERTİBATI
- Her parçanın ayrı ayrı yıkanmasını temin eden HUSUSİ MEKANİZMA
- Fazla çamaşır koymağa elverişli BÜYÜK HAZNE
- İKİ SENE GARANTİ !

General Electric ÇABUK YIKAMA prensibine dayanan çamaşır makinelerimizi bizzat gelip görünüz.

GENERAL ELECTRIC
ÇAMAŞIR MAKİNELERİ
her parça çamaşırı teker teker yıkanmış gibi temizler

Türkiye Umum Mümessili: **KOÇ TİCARET T. A. Ş.** *(Beyoğlu Şubesi)*
Beyoğlu, İstiklâl Caddesi 347, Telfe : 45207

MES'UT BİR İZDİVAÇ!

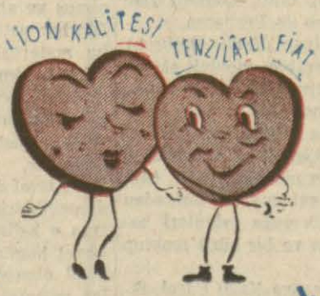

Tanınmış LİON kalitesi + Fevkalâde tenzilâtlı fiat =

MEVSİM SONU SATIŞI

Lion
MAĞAZASI
BEYOĞLU

Çocuklara ve Büyüklere mahsus
En MÜKEMMEL KUVVETLİ İLÂCI
1 Şişe **Sanostol'da**
takriben
60.900 U.İ.A. Vitamini
36.000 U.İ.D. 3 Vitamini
mevcuttur

TACETTİN GÜRTAN

Mobilya ve Mefruşat Mağazası

İstanbul Rıza Paşa yokuşundan Beyoğlu Asmalımescit 3/5 No. ya nakletmiştir.

İmtiyaz sahibi: SINAN GÖRLE
Neşriyatı fiilen idare eden
Yazı İşleri Müdürü
MELİH YENER
(VATAN) Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş. — İstanbul
VATAN MATBAASI

Amiral Bristol Hastahanesine Bağlı

Amerikan Özel Hemşire Okulunda

İstidatlı Genç Kızlarımıza

Amiral Bristol Hastanesi Özel Amerikan Hemşire Okulu şerefli bir mesleğin kapılarını açmış bulunmaktadır. Tahsil 3 yıldır, okul yatılı ve parasızdır.

KABUL ŞARTLARI:
1 — Türk tabaasından olmak.
2 — En az orta okulu iyi derecede bitirmiş olmak.
3 — 18 yaşından az ve 25 ten yukarı bulunmamak.
4 — İyi ahlâklı bulunmak.
5 — Sıhhatli olmak.

MÜRACAAT GÜNLERİ:
Cumartesi ve pazardan başka her gün saat 9.00 dan 12.00 arasında.

Okul Müdürlüğü: Güzelbahçe sokak. Nisantası.

VATAN İlâvesi
GAZETE İLE BERABER PARASIZ VERİLİR

Red Skelton'un karısı kocasından bahsediyor

"Sizi güldüren ve hayatınızı bir neşe kaynağı haline getiren erkeklerle evleniniz!,,

Bu filmleri Hatırlıyor musunuz?

25 yıl evvelin en gözde erkek artisti Douglas Fairbanks ve sessiz sinema devrinin meşhur dilberlerinden Bebe Daniels «Aya Erişelim» filminde

Clark Gable yirmi yıl evvel bıyıksız olarak çevirdiği «Erkeksiz Kadın» filminde Dorothy Mackaill ile birlikte

Daha da eski bir resim! Sessiz sinemanın en çok sevilen yıldızlarından Corinne Griffith «Cennet Bahçesi» adlı komedide

Bugün hâlâ meşhur olan Loretta Young ve Ronald Colman vaktiyle çevirdikleri «Şeytan Borcu» filminin salıncak sahnesinde

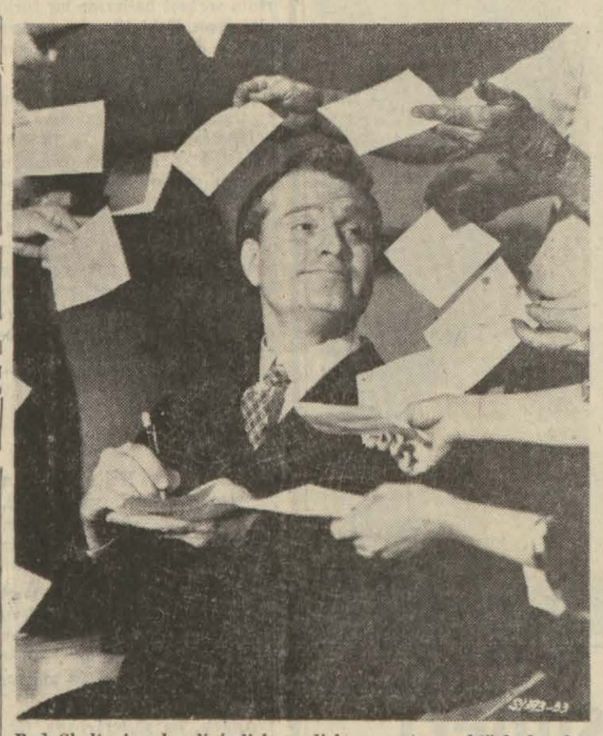

Red Skelton'un kendini dirhem dirhem satan aktörlerle alay eden bir resmi

Komedi artistlerinin karıları kocaları hakkında çok zaman:

«Kocam sahnede komik bir adamdır. Fakat hususî hayatında banka müdürleri gibi ağırbaşlıdır. Komik şeylerden hoşlanır, şatranç oynar. En sevdiği şey de senfoni müziği dinlemektir.» gibi şeyler söylerler.

Ben ise kocam hakkında bu sözlerin tam tersini söyliyeceğim. Rerd Skelton gerek iş, gerekse hususî hayatında komik bir adamdır. Gülmesini ve güldürmesini sever. Hoşuna giden komik hareketleri derhal taklit eder. Bazan da, bir gün evvel beğenerek taklit ettiği hareketi bir gün sonra beğenmez.

Red ile bir arada yaşamak ömür şeydir. Her normal insan gibi sakin sakin oturduğu zamanlar olur. Fakat ben iş görürken o da karşımda oturmuş kitap okuyorsa, hoşuna giden parçaları yüksek sesle bana da okur, mütalea beyan eder. Sonra, meselâ bir dergide güzel bir fıkra veya enteresan bir karikatür görürse nerede olursam olayım, getirir bana gösterir. Hoşlandığı şeylerden baş kalarını da hoşlandırmak onun baş zevkidir. Muziplikler yapmaya da bayılır.

Mumyalar müzesini ziyaret ediyoruz

Geçenlerde İngilterede idik. Londranın dünyaca meşhur mumyalar müzesini görmek istedi. Bu müzede İngiltere ve diğer memleketlerin tarihlerinde isim yapmış büyük ve meşhur insanların tabii büyüklükte, balmumundan yapılmış heykelleri vardır ve cidden görülecek şeydir.

Müzeyi gezmeğe başladık. Benim biraz âsabım bozuldu. Çünkü heykellerin o kadar tabiî halleri vardı ki onları sahici insanlardan ayırdetmek imkânsızdı. Yüzlerce sene evvel ælmiş geçmiş insanlar âdeta dik dik bize bakıyorlardı. Galiba Red de, benim edindiğim intıbaı edindi. Zira Red Sklton, ne zaman sinirleri bozulsa, derhal bir harekette bulunarak ferahlamak ister. O gün de böyle bir harekette bulunmak ihtiyacını hissetti. Derhal, seyircileri balmumu heykellerden ayıran kadife halatın üzerinden atladı. Heykelmiş gibi onların arasında poz aldı.

Red'in bir hususiyeti de, istediği takdirde gözlerini bir noktaya dikerek, hiç kırpmadan saatlerce durabilmesidir.

Seyircilerin beklemediği bir sahne

Ben de bir kenara çekilip bekledim. Biraz sonra başka seyirciler geldi. Aralarında şöyle bir konuşma başladı:

«— Bak şu heykel falan, şu filân; şu Lord falanca, bu Danny Kaye, bu da Red Skelton.»

«— Nasıl olur? Londraya daha yeni geldi. Müze idaresi hemen bir günde heykelini yapacak değil ya...»

«— O be birader, o işte, bahse girelim. Var mısın?»

Red, heykellerin arasından çıkarak:

«— Evet efendim, hakkınız var, tâ kendisi.» dedi.

Eh, o anda kadının çığlık çığlığa kaçışını bir görmeliydiniz.

Red'in tezgâhtarlığı

Bir gün de New York'tayız. Bir gelin şapkası almak istedim. Bunun için de, gelin eşyası satan dükkânların sokağına girdik. Birkaç dükkân dolaştık. Ben aradığımı bulamamıştım. Fakat başka bir dükkânda muhakkak bulacağımı tahmin ediyordum. Red bir ara arkadaşlarıyle beraber dışarı çıktı. Ben onları da, aradığım şeyi bulmak için dükkân dükkân dolaşıyor sanmıştım. Fakat bir de ne göreyim? Red, caddenin sonundaki dükkânların birine girmiş, tezgâhtarların yerine geçmiş, bir genç kıza elbise beğendirmeğe çalışıyor. Kız biraz müşkülpesentti galiba. Kolay kolay beğenmiyordu. Red dükkân sahibine başka başka renkli birkaç elbise indirtip kızın üzerinde tecrübe ettikten sonra:

«— Hâ, hanımefendiye gidecek rengi şimdi anladım: Beyaz.» dedi.

Dükkân sahibi hemen beyaz bir elbise getirdi.

Red bunu kızın üzerinde tecrübe ettikten sonra «fevkalâde, küçük hanım» diye ilâve etti. Hakikaten genç kız bu elbiseyi giyince taş bebeklere dönmüştü. O anda kapının önüne nasıl bir kalabalık dolmuştu, tarif edemem.

Red, işini bitirdikten sonra: «E, artık yemek zamanım geldi. müsaadenizle.» diyerek kapıdan dışarı çıktı ve ahaliyi yararak caddeye doğru ilerledi. Halk hayret ve heyecan içinde «Bu acaba Red Skelton mu? Yoksa hakikî bir tezgâhtar mı?» diye merakla birbirine soruyordu.

Komik erkeklerle evleniniz

Red gönül almaktan çok hoşlanır. Ne zaman yeni bir elbise giysem bana: «Aman ne yakışmış. Yahu, sana verdiğim azıcık cep harçlığı ile bu kadar cici şeyleri nasıl yaptırıyorsun?» der.

Yakınlarının doğum günlerini veya senebaşılarını kat'iyyen unutmaz. Ne zaman bensiz turneye çıksa sık sık mektup yazar. Kat'iyyen sigara içmez. Fakat, içen arkadaşlarına ikram için ceplerini sigara ile doldurur. 32 nci dereceden Masondur.

Red tehlike ânında bile gülmek ve güldürmekten geri durmaz. Bir defasında Okyanus üzerinde, bir uçak yolculuğu esnasında, ârıza yüzünden uçağın her an düşmesi ihtimali belirdi. Herkes heyecan ve ümitsizlik içindeydi. Bu sırada Red derhal ortaya çıkarak yolcuları eğlendirmeğe ve onlara tehlikeyi unutturmaya çalıştı.

Ben kendi hesabıma dünyanın en büyük komiklerinden biri olan Red Skelton'la evli olduğuma çok memnunum. Genç kızlara da tavsiyem şudur:

Sizi güldüren ve hayatınızı neş'e kaynağı haline getiren erkeklerle evleniniz.

Çeviren: **Vehbi Belgil**

En mesut çift...

Bundan bir yıl kadar evvel evlenen Tony Curtis ile Janet Leigh'e Amerikada, Hollywood'un en mes'ut genç çifti nazarıyle bakılmaktadır.

Pier Angeli her haliyle temiz, saf, taze genç kızlığın timsalidir.

«Temiz Ruhlar»ın kahramanı fertemiz ruhlu bir kızdır

Pier Angeli'nin memleketimizde henüz sadece iki filmi gösterildi. Bunların biri genç İtalyan yıldızının kendi memleketinde çevirdiği «Yarın Başka bir Gündür», diğeri de Hollywood'da meydana getirdiği «Temiz Ruhlar» («Teresa») filmleridir.

Pier Angeli birkaç yıldır film çevirdiği halde henüz yirmisine basmamıştır. Zaten ekseri filmlerinde masum genç kız rolleri oynadığı gibi, hususî hayatında da normal bir genç kız hayatı sürer. Amerikada genç kızların geceleri erkek arkadaşları ile çıkmaları, dans edip eğlenmeleri tabii karşılandığı halde Pier, davetlere bile annesinin refakatinde gider.

Amerikalı arkadaşlarını şaşırtan bu aile baskısını Pier Angeli gayet tabii karsılamaktadır. Asıl ismi Anna Maria Pierangeli idi. Amerikalılar soy adını ikiye bölerek onu Amerikan seyircilerine yeni bir isimle tanıttılar. Ailesi buna müsaade etti. fakat stüdyonun reklâm saikile kızlarının hususi hayatına karışmasına siddetle mâni oldu. İlâvemizin üçüncü sayfasında Pier Angelinin bu hususlaki fikirlerini belirten «Fazla Serbestlik Genç Kızlar İçin Zararlıdır» başlıklı bir yazısını bulacaksınız.

Pier Angeli Stewart Granger ile birlikte Sicilya'nın Taormina şehrinde «Hafif Temas» filminin harici sahnelerinin birinde

Bir aşk sahnesi çevriliyor...

Milyonlarca seyirciyi heyecana geti en samimi aşk sahneleri işte böyle kalabalık bir teknisyen grupunun önünde çevrilir. Yuka rıki resimde Robert Taylor ve Eleanor Parker M. G. M. stüdyolarında «Yüksekte ve Uzakta» filminin bir aşk sahnesini çeviriyorlar

Kadın ve Moda

Patiska Modası

Bir zamanlar âdi bir kumaş addedilen patiskadan ancak yatak ve yorgan çarşafı yapılırdı. Vaktile iç çamaşırı için kullanılan patiska artık son senelerde bu işe de yaramaz olmuştu.

Patiska bu sene yeniden ortaya çıktı. Bu kumaştan bluzlar, etekler, hattâ bütün elbiseler bile yapılıyor. Başa bağlanan ipekli mendiller yerine patiskadan ve etrafı fistolu örtüler kullanılıyor. Patiskadan yapılmış elbiselere ve bulzlara fisto süsler dikiliyor.

Bu resimlerdeki elbise de patiskadan yapılmıştır.

Patiskadan gece tuvaletlerine bile tesadüf ediliyor. Bu elbiseler ipekli elbiselerin yerini tutmaktadır.

Verilen ehemmiyet kumaşın kıymetine ve cinsine değil de elbisenin modeline ve dikiliş tarzınadır. Parisin en yeni ve genç terzisi olan Givenchy'nin modelleri arasında patiska bluz lar vardır. Bunlar başka terziler ve dükkânlar tarafından da kopye edilmiştir.

Fakat kopyelerde Givenchy'nin verdiği hava yoktur. Onun modelleri ötekilerden bambaşkadır.

Patiska elbiselerle hasır çantalar da çok modadır. Her renk hasırdan yapılan bu çantalar köyde olduğu gibi şehir içinde de kullanılır. Bunlar sepet veya kutu şeklindedir. Renkleri de zevke göre değişir. Bu sepet çantalara kamış veya çiçekten süsler takılır.

Modanın bulduğu son yenilikler sadeliğe ve ucuzluğa doğrudur. — R. E. Y.

Bazı yıkama usulleri

Yıkama deyip geçmeyin, her şeyi yıkamanın bir âdâbı erkânı vardır. Buna riayet edilmiyecek olursa eşyalar bozulur, atılacak hale gelir.

Beyaz ince keten veya pamuk lu kumaştan bluzları, çocuk eşyalarını, renkli elbiseleri yün, pamuk örgü bluzları, ipekli beyaz çamaşırları, eldiven ve korseleri çamaşıra vermek doğru değildir. Bunları elde ve ayrı ayrı olarak yıkamalıdır. Şimdi hepsinin kendine mahsus olan usullerinden bahsedeceğiz.

Beyaz keten bluzları on dakika kadar içine rendelenmiş sabun ve pek az miktarda soda konmuş suda kaynatmak lâzımdır. Soğuk suda bir kaç defa iyice çalkadıktan sonra hafif kolaya batırarak ütülemelidir.

Örgü çocuk eşyalarını lüks veya diğer marka bir sabunu ılık suda erittikten sonra eşyaları bunun içinde çitilemeden dikkatle yıkamalıdır. Soğuk suda çalkadıktan sonra gölgede ve asmadan kurutmalıdır. Yün eşyaları bir havlu üzerine yaymak ve şekillerini mümkün olduğu kadar bozmadan kurutmak lâzımdır. Yün ve pamuk süveterler de ayni şekilde yıkanıp kurutulur.

Renkli basma elbiseleri yıkamak için de bir usul vardır. Elbiseyi evvelâ tuzlu suya ıslatmalıdır. Ondan sonra çöven ile yıkamalıdır. Çalkama suyuna iki çorba kaşığı sirke karıştırmak ve gölgede kurutmak lâzımdır. O zaman basmanın rengi solmaz.

Beyaz ipekli çamaşırları ve gömlekleri ılık sabunlu su ile yıkamalıdır. Üç litre suya yarım kaşık oksijenli su karıştırmalıdır. Ilık su ile çalkamalıdır. Eğer ipekli suni ise oksijen yerine yarım bardak süt katmalıdır.

Gabardin muşambaları temizlemek için evvelâ lekeli yerleri sirkeli su ile silmelidir. Çamurlu ve tozlu kısımlarını da iyice fırçalamalıdır. İçerisine amonyak karıştırılmış su ile muşambanın her tarafını sıkıca sildikten sonra bir askıya takıp hava cereyanında kurutmalıdır.

Lâstik korselerini bazı kimseler yıkamaz veya seyrek yıkar. Halbuki bu korseler yıkanmakla değil, yıkanmamakla daha çabuk eskir.

Korseyi sıcak sabunlu suda bir müddet ıslattıktan sonra sert bir fırça ile fırçalamalıdır. Soğuk suda çalkaladıktan sonra sıkmadan bir havlu içinde suyunu aldıktan sonra bir askıya takarak gölgede ve bol havalı bir yerde kurutmalıdır.

Eldiven ve renkli mendilleri de bol sabunlu, ılık suda yıkamalıdır. İyice çalkadıktan sonra gölgede kurutmalıdır.

R. E. Y.

Fazla serbestlik kızlar için zararlı mıdır?

Pier Angeli, Amerikan sinema semalarında yeni parlamıya başlıyan bir İtalyan yıldızıdır. Amerikada Metro - Goldwyn - Mayer hesabına çevirdiği «Teresa» isimli filmi geçen mevsimde «Temiz Ruhlar» ismi ile seyretmiştik.

Aşağıdaki yazıda, İtalyadan Hollyvood'a henüz gelen Pier Angeli'nin, genç kızların serbestliği hakkındaki fikirlerini okuyacak ve çocuk denecek yaştaki bir genç kızın bu kadar olgun fikirlere sahip olmasına hayretler edeceksiniz.

Pier Angeli Amerikan kızlarının serbest hallerine bir türlü alışamadı. Tabiatile, Amerikan kızları da onun hallerine akıl erdiremiyorlar.

Angeli'nin durgun halini film payitahtında «numara» diye vasıflandıranları var. Hattâ Temiz Ruhlar (Teresa) filminin sevimli yıldızının Arthur Loew, Jr. ve John Barrymore Jr. ile gizli gizli seviştiği, bir ara, ulu orta yazıldı. Bu yazılardan birini okuyan Angeli gözlerine inanamadı ve hayretler içinde: «Nasıl olup ta bu yalanları uyduruyorlar. Ben kimse ile sevişmiyorum» diye bağırdı.

Masumane Randevular

Fakat bunlar Hollyvood için gayet normal yalanlardır. O buna henüz alışmadığı için yadırgıyor. Pier Angeli şöyle anlatıyor:

«Ben de hakikaten serbest olmayı bazan istemiyor değilim. Şimdiye kadar ancak iki erkek arkadaşımla buluştum. Fakat her iki buluşmamda da annem yanımızda idi.»

Angeli, bu sözleri bana, Gene Kelly ile beraber çevirdiği «Devil Makes Three» isimli yeni filminin hazırlıklarına başlarken söyledi:

«Annem randevulara gitmemi pek istemediği için ben de fazla ısrar etmiyorum. Bana sorarsanız, tadında bırakmak şartile, masumane eğlenmek fena bir şey değil.»

«Annemin burada alışamadığı bir şey var: Erkek arkadaşlarım bana sokağa gitmeyi teklif ettikleri zaman annemi de beraber çağırmıyorlar. Halbuki bizim İtalyada erkekler kızların ana, babalarını da daima çağırırlar. Orada bir genç kız 21 yaşına gelmedikçe tek başına sokağa çıkamaz.»

«İtalyan kızları Amerikan kızları ile mukayese edilemiyecek derecede aile baskısı altındadırlar. Ben burada (yani Hollyvod'da) İtalyan kızlarının sokağa çok az çıkabileceklerini kime söylesem bana inanmıyor. Fakat hakikat bu merkezde.»

Pier Angeli

İtalyada genç kızlar için Hürriyet yok.

Hattâ, büyükleriniz yanımızda olmadan sokağa çıkmak şöyle dursun, 21 yaşına basmayan kızları hiç bir yerde işe de almazlar. İtalyada genç kızlar için hürriyet diye bir şey olmadığını bu sözlerimden siz de anlarsınız.»

Meselâ, Pier'in annesi, kızlarının, günde eve bir kaç defa telefon ederek nerede olduğunu bildirmsini ister. Maamafih Angeli annesini bir cihetten mazur da görmektedir. Çünkü zavallı kadın lisanını bilmediği yabancı bir memlekette yaşamaktadır ve, kocası hayatta olmadığı için de, kızlarının her halinden kendisi mesuldür.

«Önüne gelen bana (Bu kadar baskıdan sıkılmıyor musun kız.) diye soruyor. Evet, sormakta haklıdırlar. Fakat sıkılıp sıkılmamak şahsa bağlı bir şeydir. Kız vardır, kendinden emin dir, elli erkek ile gezse bir şey olmaz. Eğer bir kız kendi evinde mesut değilse saadeti, tabiatile, dışarda arar. Ben şahsan küçüktenberi sıkı aile disiplinine alıştığım için bu hal bana gayet tabii geliyor. Ancak ana baba ve aile muhabbetinin ne olduğunu bilmeyen kızlardır ki, baskıdan şikâyet ederler.

Her kız, evlenmeden Önce bir kaç erkekle Tanışmalı imiş

Pier'e göre başına buyruk kızlar aşkta da muvaffak olamazlar. Kendisi, henüz randevulara gitmediği için aşktan ne beklediği hakkında sarih bir fikre de sahip değil. Şimdilik kimi görse onu beğeniyor ve biraz evvel görüp de beğendiğini unutuyor. Esasen henüz on yedisinin, on sekizinin içinde

(Devamı 5 incide)

TARİHTEN FIKRALAR

Şehnâmenin tasvirleri

1655 yılında Bitlisde bir isyan çıkmış ve eski veziriâzamlardan Melek Ahmet Paşa tarafından bastırılmıştı. Asi Bitlis Hanının eşyaları mezada çıkarılmıştı. Bu eşyalar arasında fevkalâde kıymetli, içinde elliye yakın resim bulunan bir de Şehname vardı. Hakkâri Beyinin kethüdası Murat Bey, Şehnameyi bin dört yüz kuruş mukabilinde satın almış, fakat neden ise dellala verip tekrar sattırmak istemişti. Bunun üzerine Tireli Hacı Mustafa namında bir zat bin altı yüz kuruşa talip olmuş, ancak parayı hemen vermemiş. Kitabı da bir iki gün yanında alıkoymuştu. Mustafa Efendi Şehnameyi tetkik etmiş, içinde resimleri görünce;

— Tasvir haramdır.

Diyerek eline bıçağı almış, evvelâ resimlerin gözlerini oymuş, sonra karalamıştı. Ertesi günü tellâl parayı almağa gelmişti. Mustafa Efendi:

— Ben ne ideyim, suretli papaz kitabını? Suret haramdır, tasvirlerinin hepsini bozdum.

Diye bağırmıştı. Tellal neye uğradığını şaşırmış, Şehnameyi kaptığı gibi soluğu vezir Melek Ahmet Paşanın konağında almıştı. Konakta tesadüfen divan da vardı. Tellal yana yakıla derdini anlatmıştı. Melek Ahmet Paşa Şehnamenin halini görünce müteessir olmuş, divanda hazir bulunanlar da Mustafa Efendiye lânet etmişlerdi. Biraz sonra Hacı Mustafa Efendi çala paça huzura getirilmişti. Ahmet Paşa hiddetle sormuştu:

— Bre adam ne için böyle ettin?

Hacı gayet sakin cevap vermişti:

— Ya, o kitap mıdır? Papaz yazısıdır. Pekâlâ ettim, Nehyi münkir ederek bozdum.

Paşa büsbütün gazaba gelmişti:

— Sen Nehyi münkir etmeğe memur değilsin. Ama ben icrayı hükûmet ederek mezatta bu kadar paraya çıkmış kitabı bozmağı sana öğretirim.

Sonra muhafızlara seslenmişti:

— Alın şunu!

Hacı Mustafa Efendiyi dışarıya çıkarmışlar, yatırmışlar yere, vermişler sopayı, sonra da halkın ve askerin lânetleri arasında şehirden koğmuşlardı. Biz bu güzel hikâyeyi Evliya Çelebiden hulâsa ettik. — ★

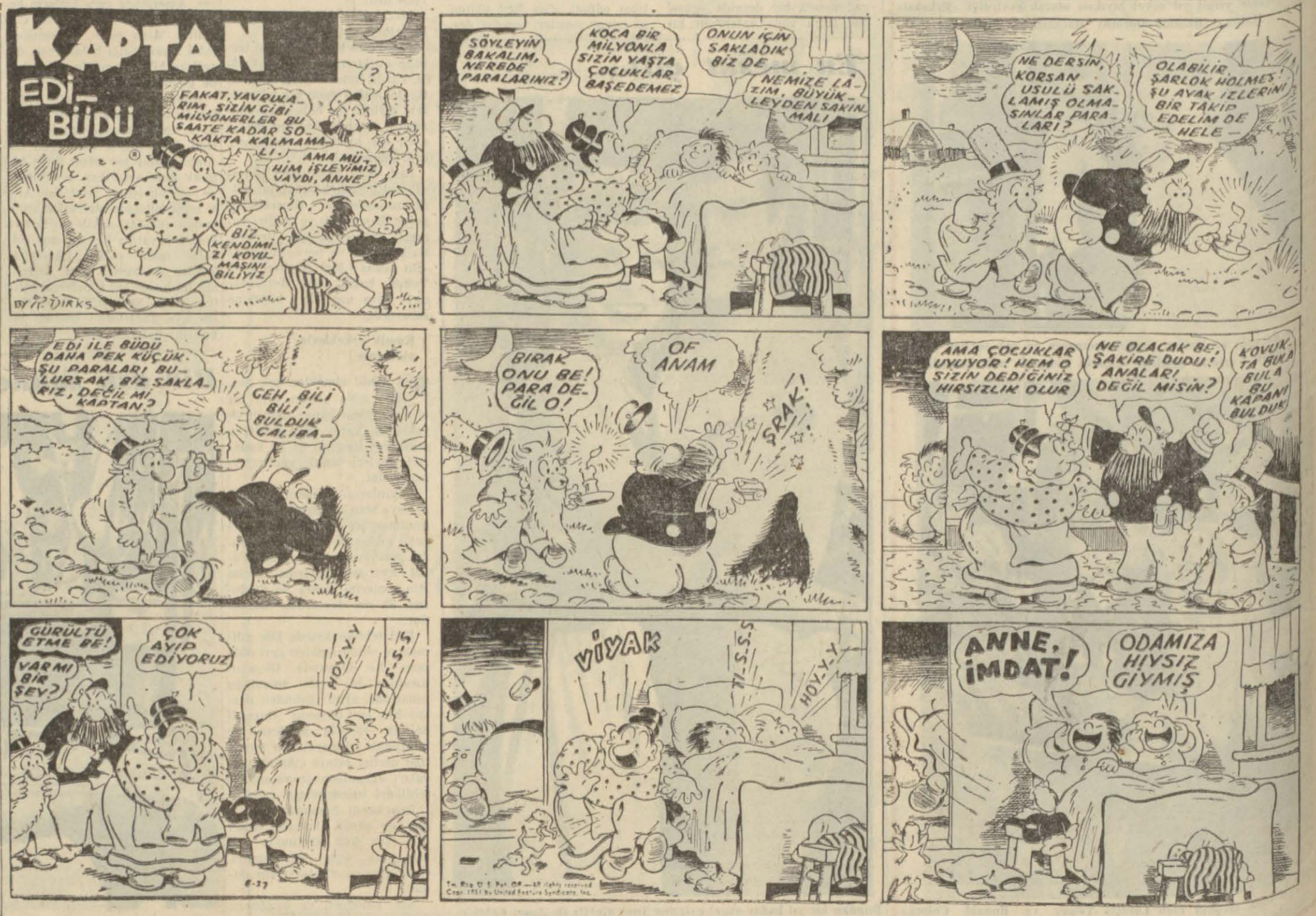

Dünyanın en zengin adamı

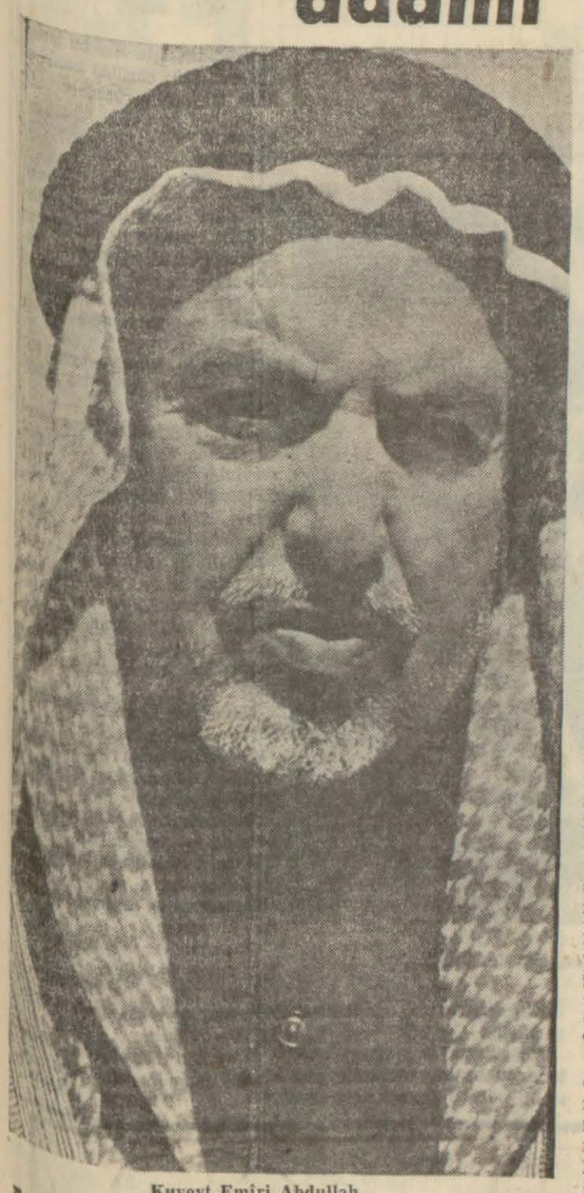

Kuveyt Emiri Abdullah

Acem körfezi sahillerinde bulunan bir ölüm çölünün kumları altında, bugün dünyanın en kıymetli hazinesi yatmaktadır. Bu memleket Kuveyt'tir. Bir şeyhin idaresi altında olan bu memlekette, su hemen hemen yoktur; ağaç yetişmez; şimalden esen sert rüzgârlar müthiş kum fırtaları husule getirir. Hararet, insan tahammülünün üzerinde bir dereceye yükselir.

İki asırdanberi bu kısır çöllerde yaşıyan aşiretler açlık ve sefalet içinde kıvranıyorlardı. Bazı aşiret halkı keçi besliyor, diğer bazı aşiretlere mensup olanlar da denizden çıkardıkları incileri Bağdatlı tacirlere satıyorlardı. Bazı aşiretler de tesadüfen buldukları bir kuyunun etrafında ekip biçmeğe çalışıyorlardı. Fakat kısır kumların altında yatan muazzam hazinenin kimse farkında değildi. Bu hazine de: «Kara Altın» ismi verilen petroldür. İşte bu petrol sayesinde Kuveyt şeyhi Abdullah El Salim El Subah dünyanın en zengin adamı olmuştur. Kuveytte petrol araştırmaları, Türk aleyhtarı Şeyh Mubarek İbni Subah'ın Kuveyti İngiliz himayesi altına terketmesinden sonra, yani 1899 dan itibaren başlamıştır.

Fakat ilk petrol imtiyazı 1934 senesinde verilmiştir. Bu imtiyaz, onuncu Şeyh Ahmet El Cabir El Subah tarafından «İngiliz - Amerikan Kuveyt Petrol Kumpanyası» na verilmişse de sonradan «İngiliz - İran Petrol Kumpanyası» ile «Amerikan Körfez Petrol Şirketi» mezkûr kumpanyaya hissedar olarak katılmışlardır.

Zengin petrol Kuyuları açılıyor

İlk araştırmalar çok iyi neticeler vermiştir. Sahilden tahminen 25 kilometre içerdeki Burgan'da da petrol bulunmuştur. Fakat, İkinci Dünya Harbinde Almanların Kuveyti istilâ etmeleri tehlikesi başgösterince kuyular işletmeye açılmamıştır.

Nihayet 1946 senesinde Şeyh Ahmet El Cabir El Subah ilk tesisleri büyük merasimle açmıştır. İstihsal kısa zamanda o kadar yüksek rakamlara erişmiştir ki dünya petrol âleminin nazarları Kuveyt üzerinde toplanmıştır.

Tatlı sesli, mütevazi, gösteriş sevmez bir adam olan Kuveyt emiri Şeyh Abdullah (Kuveyt Petrol Kumpanyası) nın yarı hissesine sahiptir. Hissesi vergiler kesilmeden evvel ayrılır. Meselâ, gelecek sene emirin his sesi tahminen yarım milyar lira olacaktır.

Şeyh bu parayı kendi şahsından ziyade memleketi için sarfetmektedir. Malzeme ve işçi miktarile mütenasip olarak yeni yeni okullar açılmaktadır. Bunlara zengin, fakir her çocuk gidebilir. Hastaneler, sanatoryomlar, darülâcezeler, klinik merkezleri gün geçtikçe artmaktadır. Yeni bir liman, yeni elektrik fabrikaları, yeni yollar için plânlar hazırlanmıştır. Keza Kuveyt'in kerpiç evler yerine taş binalarla süslenmesi için de hiçbir masraftan çekinilmemektedir.

Kuveyt bütçesinin en enteresan tarafı şudur:

Başka memleketlerde bütçe sene başında yapıldığı halde burada sene sonunda yapılır.

Çeviren: Vehbi Belgil

Paganininin sihirli kemanı hâlâ çalınıyor

Keman, Paganininin bir portresi ve keman çaldığını gösteren resmi ile cam dolabın içinde sessiz sessiz duruyor

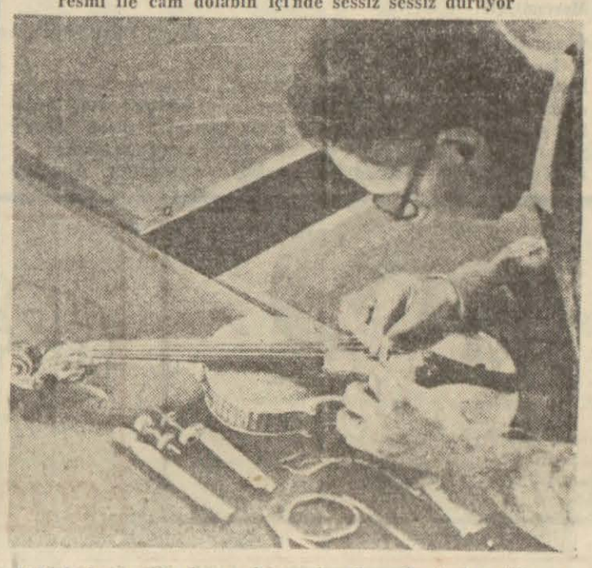

1742 de imal edilen keman konserden önce kontrol ediliyor

ÇEVİREN:

VEHBİ BELGİL

Meşhur müzisyen Paganini 1840 tarihinde hayata göz lerini yummuştur. Kendisi gibi meşhur olan kemanı Guarnerius, onun vefatı üzerine, bir cam kutu içine yerleştirilerek mühürlenmiş ve muhafaza edilmek üzere Cenova şehir meclisine teslim edilmiştir.

Her sene, bir defaya mahsus olmak üzere mühür bozulur ve keman konser salonuna gönderilir. Burada, büyük bir itina ile seçilmiş bir virtüoz, kemanı bir konserde çalar?

Bütün meşhur kemanlar gibi bu keman da İtalyanın Cremona şehrinde imal edilmiştir.

Bu şehirde Amati isimli bir aile yaşamaktadır. 1550 tarihinde imal edilen ilk kemanı da bu aileye mensup iki kişinin yaptığı rivayet olunmaktadır. Bu keman mucitlerinin torunlarından biri mesleğin sırrını Stradivaryüs'e öğretmiş, o da Paganini'nin kemanını yapan Andreas Guarneri'yi yetiştirmiştir.

Guarneri'lerin en büyüğü Giuseppe del Gesu ismile meşhurdur ve Andreas'ın yeğenidir. «İsanın Guarneriüsü» bugün gerek kıymet, gerekse zarafet bakımından emsalinden üstündür. Paganini böyle bir kemanı, talih eseri olarak, eline geçirdi. Kendisinin hayatta en büyük iki zevki müzik ile kumardı. Bir gün Leghorn'da konser verecekti. Fakat konserden biraz evvel oynadığı kumarda, kumar borcuna mukabil, sevgili kemanını kaybetti. Bunun üzerine, sadece bir konserde çalması şartile kendisine, âriyeten, bir Guarnerius keman verdiler. Paganini bu keman ile öyle mükemmel bir konser verdi ki keman, mükâfat olarak, kendisine hediye edildi. Öldüğü zaman kemanını, doğduğu şehir olan Cenova'ya terketti. İşte keman o tarihtenberi bu şehirde muhafaza edilmektedir. Kemanın ilâhî nağmelerini dinlemek istiyenler, Cenova şehri konser salonunda bu arzularına yılda bir kere nail olabilirler.

Yılda bir kere dile gelen meş hur keman bu sene Maestro Renate de Barbieri tarafından çalınmıştır.

Cam dolabı mühürliyece k kırmızı mum ısıtılıyor

Keman cam dolaptan çıkarıldıktan sonra dikkatle muayene edilir. Bu seneki konser meşhur Maestro Renate de Barbieri tarafından verilmiştir.

Konseri müteakıp maestro, kemanı senelik konserde kullandığına dair bir beyanat imzalar. Bundan sonra da keman tekrar kontrol edilerek, ertesi sene çalınmak üzere, cam mezarına girer.

İSPANYANIN CENUP BEKÇİSİ

Hasan El Mehdi kimdir?

General Franco 1936 senesinde Fastan kalkarak iç savaşa müdahale maksadile, İspanyaya geçtiği zaman milliyetçiler fena vaziyette bulunuyorlardı. Daha o vakit İspanyol ordusunun en genç generallerinden olan Franko, İspanyol Fasında yaşıyan Berberi kabilelerinin bu savaş karşısında aldıkları vaziyeti ve nasyonalistlere beseledikleri temayülleri bildiği için o bakımdan şüphesi yoktu.

Arap kabileleri kendisini tutacaklar ve cumhuriyetçiler aleyhine girişilen savaşta ona yardım edeceklerdi. Dahili harp bütün şiddetile devam ederken 24 yaşında bir Arap delikanlısı, kısrağına atlıyarak Tetuan yolunu tutmuştu. İspanyol Fasının başşehri Tetuan'a varınca bu genç Arap mücahidi, milliyetçilerin komünistlere karşı giriştiği savaşı «Mukaddes Mücadele» diye ilân etti. Bindiği Arap atının dizginlerini zor zaptederek Tetuan caddelerinden geçen bu cesur görünüşlü genç adam, sonradan «Tetuan Arslanı» diye halk arasında nam salan Muley Hasan El Mehdi idi. El Mehdi, o vakit Fas Sultanlığında valilik yapıyordu.

General Franko, Hasan el Mehdi'nin mücadele yıllarında kendisine yaptığı hizmetleri unutmadı. Yardımlarına karşılık olarak Fas Sultanlığını onun idaresine verdi.

İspanyol Fasının bugünkü sultanı son zamanlarda General Franko tarafından Madrit'e davet edilerek Pardo sarayında misafir edildi. Av partileri, Fas istiklâlinin İspanya tarafından tanınmasına yol açtı. Araplara iade edilen müstakil topraklardan yalnız küçük bir kısım, Cebelitarık karşısındaki Ceuta limanı istisna edildi. Liman ve civarı İspanyol hükümranlığında bırakılarak Fasta yeni bir statü kuruldu.

İspanyol Fası Sultanı Hasan El Mehdi bir merasimde

Franko'nun dostu ve İspanyanın güney bekçisi

Franko'ya göre Tetuan Sultanı İspanya menfaatlerine çalışan sadık bir dost ve memlekefin güney kapısını tutan cesur bir bekçidir. Halife Muley Hasan el Mehdi'ye gelince, takip ettiği politikanın yanlış yol olduğuna kani değildir. Böyle hareket etmekle o, Araplara, otuz sene evvel çıkardığı kanlı isyan yüzünden memleketini terke mecbur edilen Rif mücahidi Abdülkerimden daha büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Çoktanberi İspanyanın Portekiz elçiliğini yapan General Franko'nun kardeşi Nicola Franko'nun, hali hazırda General Garcia Valinos yerine İspanyol Fası yüksek komiserliğine getirileceği haberi dikkati çekecek mahiyettedir. Asker yerine sivil bir memurun Fas komiserliğine gönderilmesi, bilhassa bu işin General Franko'nun çok yakınlarından birine verilmesi İspanyanın Arapların dostluğuna verdiği ehemmiyeti ve o dostluğu garanti etmek hususunda gösterdiği arzuyu belirtmekte, ayni zamanda bu, İspanya ile Fas Arapları arasındaki münasebetlerde müthim bir değişikliği ifade etmektedir.

General Franko'nun dostu ve İspanyanın Güney bekçisi Sultan Mehdi çalışma odasında

Fas sarayında Resmi ve hususi hayat

Madrit'te General Franko'nun oturduğu Pardo sarayı ile Hasan el Mehdi'nin Fastaki sarayını birleştiren özel bir telefon kablosu vardır. Fas Sultanı İspanyol diktatörü ile konuşmak istediği zaman bu telefondan istifade eder. 28000 kilometre kareyi bulan memleketin idaresi buradan temin edilir. Sultan, nazır ve memurlarına vereceği emir ve talimatı buradan verir. Hasan el Mehdi'nin en büyük gailesi, Araplar arasında pek fazla görülen verem âfetinden memleketi kurtarmaktır.

Her cuma günü saat ikide hükûmet erkânı ile birlikte camiye giden Sultan, gidiş ve dönüşünde merasimle karşılanır. Böyle törenlerde, 1942 de Franko'dan aldığı üçüncü Şarl nişanını göğsünden eksik etmez. Merasimler esnasında memleketin her tarafından gelen seyirciler tarafından alkışlanarak başta mabeyincisi olmak üzere süngülü muhafızlarının arasından azametli tavırlarla geçer.

Onunla konuşmak için çok sabırlı olmak lâzımdır. Sultan tarafından kabul mazhariyetine erenler pek nadirdir. Ziyaretçilerden hiç birisi için Fas hükümdarının 24 yaşındaki genç ve güzel zevcesini görmek nasip olmamıştır.

Kraliçe Lalla Fatma Zarah, sultanın kuzenlerinden biridir. Hasan el Mehdi, modern fikirli bir adamdır. Otomobil kullanır, ata biner. Sarayının ahırlarında 40 tane cins atı vardır.

Amerikadan geçenlerde getirttiği Cadillac markalı otomobilini ara sıra kullandığı görülmüştür.

İlk karısından olan büyük oğlu Madrit'in en mümtaz talebelerinden biridir. Şimdi hukuk tahsilini bitirmiş bulunmaktadır. İki otomobil, ve bir villâ sahibi olan Veliahdin hususi işleri özel kâtibi tarafından görülür.

Tolun Alptekin

Yarasa meydan muharebesi!..

Meksikalılar, son günlerde korkunç bir şekil alan kuduz vakalarına sebep olduğunu öğrendikleri yarasalarla mücadeleye başladılar

Son günlerde Meksikada esrarlı olduğu kadar korkunç ölüm vakaları cereyan etmektedir. Halk arasında müthiş korku ve hayret uyandıran bu ölüm hâdiselerinin sebebi anlaşılınca memlekette panik havası bir kat daha artmıştır. İnsan ve hayvanlar birdenbire kudurmakta ve kuduz vakalarına sık sık rastlanmaktadır. Nereden geldiği bilinmiyen âfetin sebepleri araştırılırken bazı hayvanlar ve bilhassa köpekler üzerinde durulmuş, fakat muammayı çözmek kabil olamamıştır.

Diğer taraftan esrarlı hastalığa tutulanlar üzerinde doktorların yaptıkları muayeneler dahi muammanın çözülmesi hususunda bir netice vermeyince kuduranların köpekler tarafından ısırıldığı zannedilerek istisnasız bütün köpekler zehirlenmiye başlanmıştır. Fakat öldürülen veya müşahede altına alınan köpeklerden hiç birinde kuduz mikrobuna tesadüf edilmemiştir. Nihayet Birleşik devletlerden yardım istemeğe karar veren mütehassıslar, Rockfeller Enstitüsüne başvurmuşlardır.

Mücadele ekibinin resmini çekmiye muvaffak olduğu kuduz yarasalardan biri

Rockfeller Enstitüsü İşe karışıyor

Bu arada öldürücü mikrobu insan ve hayvanlara nakleden âmili keşfetmek hususunda araştırmalarına ara vermiyen eksperler Amerikalı meslek daşlarını beklemeye başlamışlardır.

Rockfeller Enstitüsü bu işle yakından alâkadar olarak Dr. H. Johnson'un başkanlığı altında bir mütehassıslar heyetini Meksikaya uçurmuştur. Yardıma koşan ekip hâdiseyi dikkatle takip ve tetkik ettikten sonra beklenmiyen bir netice ile karşılaşmıştır.

Dr. H. Johnson'un Garip keşfi

Hararetli araştırmaları müteakip elde edilen netice fevkalâde hayret vericidir: Rochfeller Enstitüsünün Meksikaya gönderdiği yardım ekibi bir gün bir mağaranın deliklerinden birini karıştırıyor. Orada bir sürü yarasa buluyor. Malûm olduğu üzere yarasalar kovuklarda yaşar. Küçük canavarlar burada da bir koloni kurmuşlardır. Ele geçirilen hayvanlardan bir kaç tanesi muayeneye tâbi tutuluyor. İşte o zaman meselenin içyüzü açıkça ortaya çıkarılıyor. Yuvalarından alınan yarasaların kanlarında kuduz mikrobu vardır. İş, derhal Meksika hükûmetine aksettiriliyor. Bunun üzerine halkın korunması ve kuduzun önlenmesi için yarasalara karşı amansız bir mücadeleye geçiliyor. «Vampir meydan muharebesi» denilen bu mücadelenin hedefi memleketi bir âfet halinde saran kuduz yarasaların imhasıdır.

Özel imha ekipleri teşkil edilerek her biri gazlama cihazları ile teçhiz ediliyor. Meksikanın her tarafına sevkedilen ekipler, mağaralar, oyuklar, köşe bucaklar, hulâsa yarasaların yaşamasına elverişli her deliğe gaz sıkmağa başlıyor. Alınan tedbirler sayesinde kan içen kuduz yarasalar deliklerinde boğulacak ve kökleri kurutulacaktır.

Korkunç bir âfet: Kuduz yarasa!

Munhasıran insan ve hayvan kanıyla beslenen bir yarasa cinsi vardır ki cenup ve orta Amerikada mağara ve kovuklarda yaşamaktadır. Bu hayvanın dişleri keskin hançerlere benzer. Isırdığı yeri bıçak gibi keser. Avlarına geceleri hücum eder. Hiç farkına varamıyacağınız bir anda sessiz sadasız üzerinize atılır. Konmasile ısırması bir olur. Keskin dişlerini ete o kadar çabuk batırır ki bir anda ne olduğunu anlıyamazsınız. Şayet uykuda veya istirahat halinde iseniz ancak aklınız başınıza geldiği zaman vücudunuzun ısırılan yerinden hafifçe kan sızdığını görürsünüz.

Bu küçük yaranın başınıza ne işler açacağından habersiz yine istirahatinize devam ederseniz vay halinize!. Ehemmiyetsiz görünen bu yara size öyle korkunç bir âkıbet hazırlamaktadır ki hayatınız artık tehlikeye girmiştir. Kudurma zamanı gelince müthiş kıvranma ve ıstıraplar altında can vereceğinizi bilmeniz lâzımdır.

İşte böyle bir âfetin önüne geçmek için Meksikalılar bir taraftan gece gündüz faaliyet göstererek kuduz yarasaların imhası işine devam etmekte, diğer taraftan bu korkunç hayvanların hücumundan korunmaya çalışmaktadırlar.

Çeviren: T. A.

Hikâye

Çivi

Yazan: METİN ELOGLU

İbrahim Efendinin kahvesine gelip giden kimselere dert anlatamazsınız. Dinlemezler böyle şeyleri... Meselâ, anan, bacın hastalanmış; bu zamanda ilâç, doktor parasına güç yetmiyor, bir vasıta bulup, hastanelerden birine de yatıramıyorsun. Meselâ, bir hiç yüzünden arslan gibi kardeşini vurmuşlar.. Meselâ: evlenecek veya şu Allahın belâsı karıdan boşanacaksın.. Borçlusun, harçlısın... Taş çatlasa, dinlemezler. Kimisi senden yoksul; bir lokma, bir hırka peşinde bütün gün didiniyor. Kimisi, aldığı üç beş kuruş emekli maaşı ile altı nüfuslu haneyi geçindirecek. Kimisinin de yüreğini hayat katılaştırmış; merhamet hissi falan komamış artık..

İzzet, İbrahim Efendiyi kahve ocağının bitişiğindeki tahta masada yalnız başına otururken görünce dayanamadı, iki defa terslendiğini umursamıyarak yanına sokuluverdi.

— Merhaba İbrahim Efendi amca..

Karanlık suratlı kahveci; acaba cevap versem mi, vermesem mi gibilerden şöyle iki üç saniye düşündü; sonra, «Haydi bas git:» yerine de geçebilecek kuru bir «merhaba» deyip, sırtını döndü ve kan ter içinde oradan oraya koşuşan çırağa seslendi: «Bana bir Yeni Harman alıver. Koş, daha buradasın.

İzzet, durumun bütün umutsuzluğuna rağmen, nâçar insanların cesaretle karışık yılıklığı ile yeni bir hamle daha yapmaktan kendini alıkoyamadı:

— İbrahim Efendi amca be... Ne olacak bizim bu halimiz?

Öteki hiç oralı değildi. Bir eliyle ocakçının uzattığı tavşan kanı rengindeki çayın şekerini karıştırıyor, ötekiyle saatinin altın suyuna batmış zincirini çeviriyordu. Her zamankinin aksine olarak, bugün keyfi yerinde gibiydi. Bakışlarında, duruşunda, sinsice sessizliğinde aldığı bir müjdeden sonra başı boş hayaller kuran bir insan edası vardı. İzzet bunu sezmiş üsteliyordu:

— Gittikçe kötüleşiyoruz, İbrahim Efendi amca... Allah inandırsın, bugün ağzıma lokma koymadım. Açlıktan içim bulanıyor. Biraz önce dedim ki kendi kendime; İbrahim Efendi amca halden anlar, şimdiye kadar çok iyiliklerini gördüm, bel ki yine ondan bir kaç kuruş borç alabiliriz, dedim. Ha, ne dersin İbrahim efendi amca?.. Elime avucuma bir şeyler geçerse, ilk işim sana bu parayı ödemek olsun.. İstersen faizini de veririm. Allah aşkına halden anlayıver..»

Kahveci, başını çevirip de bakmaya bile lüzum görmedi. Bütün bu sözleri duymamış gibiydi sanki.. Çırağın getirdiği cigaradan bir tane seçip yakarak keyifle içmeye koyuldu. O kurnaz, o saman altından su yürüten kafasında neler kuruyordu kimbilir... Gözlerinden, ipince dudaklarından dışarı doğru belli belirsiz bir neşe uçuşuyordu. Hani, insanın yârine kavuştuğu, işlerini tıkırına koyduğu günler, düşmanının felâketini gördüğü günler olmaz mı canım? İşte onun gibi bir şey.. İzzet işin farkında, ümitli bir cesaretle onun bamtelini bulma ya çalışıyordu:

— Belki sen de sıkıntı çektin, senin de beş parasız günlerin oldu, İbrahim Efendi amca. Düşmez kalkmaz bir Allah. İlelebed böyle meteliksiz sürtecek değilim ya... Hele sen şu ufak yardımı esirgeme benden; bak göreceksin, işlerimi nasıl yoluna koyacağım... Ne olursun; sevaptır.

İbrahim Efendi nasıl olduysa, bu kadar yalvarıp yakarmaya dayanamadı artık. Nasihat etmeğe, bin dereden bir su getirmeye falan kalkışmadan:

— Al şunu da, defol bakalım; akşam akşam insanın keyfini kaçırma..

Dedi. Yeleğinin iç cebindeki desteden en yıpranmışını seçip, İzzetin önüne attığı para; iki buçuk liraydı.

Sabahtanberi hakikaten bir şey yememişti, İzzet... Oruç moruç değil tabii, bulamamıştı ki yesin... İlkten, civar inşaatlarda çalışan hemserilerinden bir kaçının yanına sokulmuş, yüz bulamayınca deniz kenarına giderek sırtını kış güneşine verip, açlığını örtbas edecek bir uykuya kapağı atmıştı. İkindi vakti uyandığında olanca kanı çekilmiş, boğazı düğümlenmiş gibiydi.. Kalkıp kahveye geldi; daha sonrasını da biliyorsunuz.

Bu Allahın garibi, bazı Anadolu çocukları gibi tuttuğunu koparacak cinsten değildi ki, çarşı, pazar, iskele gibi yerde hamallık yapsın veya orta halli bir evin dört çeki odununu tek başına yarıp, kosun şu yana... Emeğinin karşılığı olan 3 — 4 kâğıdı kıvırıp, nevaleyi düzüp, ıslık çala çala bekâr odacığına yollanıversin.

Dedik ya, o böyle işlerin adamı değil, diye.. Kantar vurup tartsan, haydi haydi elli kilo gelecek vücudu iki günde ölüm döşeklerine uzanıverir sonra... Bakacak kimsesi de yok, zavallının... Şöyle bir kaşık çorba pişirecek, ocağını yakacak «Nasılsın?» diyecek kimsesi... Onun yapacağı şey; gel götür işleri, kundura boyacılığı, çıraklık vesaire... Yani, insanı kan ter içinde bırakmayacak, kasığını çatlatmıyacak bilûmum işler.

Kahvenin kapısını usulca çekip, dışarı çıktığında, ortalık kötü bir şubat akşamıydı. Hani bazı uyku kaçıran romanlarda kış gecesi tasvirleri vardır: Bir kasabanın batısında deniz uğuldar. Poyraz. Donuk bir ay ışığı. Kurşun gibi ağır bir karanlık içinde yıldız misali gemici fenerleri. Daracık sokaklar boyunca omuz omuza tahta evler... Balıkçıların, işçilerin, küçük memurların, sarhoşların, yoksulların evleri. İşte, İzzetin çevresini, yalnızlığını kuşatan dekor da bunun gibi bir şeydi.. Ama, yüreğinde ufaktan ufağa bir sevinç, bir umut, rüyaya benzer bir şeyler dolaşıyordu. Kararı karardı artık.. Bu parayı şimdi hiç bozmayacak; yarın sabah, bir düzüne tıraş bıçağı alıp, yüzde yetmiş falan kârla, kahve kahve dolaşıp satacaktı. Biraz dişini sıkmakla işi yavaş yavaş büyütür; tarak, tesbih, firkete, çakmak taşı, cep aynası derken.. Ondan sonra, Sıvasta, kurdun kuşun içinde bırakıp kaçtığı karısı Elmasla anacağızını yanına çağırır - en azdan - kazanacağı on papelle gül gibi geçinip giderlerdi.

Meselâ, Üsküdarda, çarşıya yakın kutu gibi bir ev tutmuşlar.. Denize bakan iki dönümlük bahçesini ekip biçmişler: Turp, maydanoz, soğan, sakız kabağı, sırık domatesi, bir kaç kök kemer patlıcan, acı biber.. Her akşam saat sekiz sularında küçük memurların, sarhoşların, yoksulların evleri. İşte, İzzetin çevresini, yalnızlığını kuşatan dekor da bunun gibi bir şeydi.. Ama, yüreğinde ufaktan ufağa bir sevinç, bir umut, rüyaya benzer bir şeyler dolaşıyordu. Kararı karardı artık.. Bu parayı şimdi hiç bozmayacak; yarın sabah, bir düzüne tıraş bıçağı alıp, yüzde yetmiş falan kârla, kahve kahve dolaşıp satacaktı. Biraz dişini sıkmakla işi yavaş yavaş büyütür; tarak, tesbih, firkete, çakmak taşı, cep aynası derken.. Ondan sonra, Sıvasta, kurdun kuşun içinde bırakıp kaçtığı karısı Elmasla anacağızını yanına çağırır - en azdan - kazanacağı on papelle gül gibi geçinip giderlerdi.

(Devamı 5 incide)

Köpeklerdeki altıncı duygu

Mayın arama işlerinde kullanılan melez köpekler, bu vazifeyi şaşılacak şekilde başarıyor

Mayın arama işlerinde köpek kullanan ordu uzmanları, bu köpeklerin, mayınları nasıl olup da keşfettiklerini bir türlü izah edemiyorlar. Filhakika, bir iki lira değerindeki bu küçük hayvanlara: «Burada, ayaklarının ucunda gömülü bir mayın var» dedirten nedir?

Mayın aramakta kullanılan köpekler melez köpeklerdir. Diğerleri bu işi yapamıyor. Avrupadan tâ Uzak Doğuya kadar uzanan mayın tarlaları hep bu hayvanlara temizlettirilmiştir. İhtimal karışık olan kanları onlarda keskin bir anlayış ve seziş kabiliyeti uyandırmıştır. Ben bu köpeklerin nasıl yetiştirildiklerini ve nasıl kullanıldıklarını gördüm. Şimdi ordu uzmanları gibi ben de hayretler içindeyim.

Vazife görecek köpeklerin üzerinde, resimdeki gibi boynundan ve sırtından geçmiş kayışlar var. Mayın arayan er, köpeğin bu kayışa bağlı zincirini sallayınca hayvan çalışma zamanının geldiğini anlıyor. Mayın bulunması muhtemel arazi üzerinde sağa, sola yavaş yavaş gitmeğe başlıyor. Sonra bir anda duruyor ve arka ayaklarının üzerinde yere oturuyor.

Köpeğin oturduğu yerdeki toprak kazılıyor. Koskoca bir mayın dışarı çıkarılıyor.

Mayın bulan köpek, bu işi nasıl yaptığına kendi de şaşıyor mu dersiniz?

Altıncı bir duygunun Mevcudiyeti

İnsan ve hayvanlardaki duygular, bilindiği gibi, tatma, dokunma, koklama, görme, işitme olmak üzere beş tanedir. Fakat, ben şahsan, bu köpeklerin, mayınları, bu beş duygudan hiç birisinin yardımı ile bulmadığına eminim. Hayvanlara mayınların yerini bildiren şeyin insanlarda mevcut olmıyan altıncı bir duygu olduğuna kaniim.

Mayın arayan er cebinden derhal bisküi veya çikolata çıkararak mükâfaten hayvana yedirir. Çünkü bu mayın arayan köpekler mükâfat esasına göre terbiye edilirler ve her mayın bulduklari zaman mükâfatlarını alırlar.

Köpeklerin mayınları nasıl bulduğu hususu uzmanlar arasında şiddetli tartışmalara yol açmaktadır. İşte size bu tartışmalarda ileri sürülen nazariyelerle olaylardan bazıları:

Nazariye ve Olaylar

Nazariye: Köpekler mayınları koku ile buluyorlar.

Olay: Halbuki ilk defa mayın aramaya çıkan köpek için gerek mayının, gerekse mayını gören adamın kokusu meçhuldür. Demek ki kokunun bu işte bir rolü yoktur.

Nazariye: Köpekler yeni kazılmış toprağı kolaylıkla anlarlar.

Olay: Halbuki aylarca evvel gömülmüş ve izleri kaybolmuş mayınları da buluyorlar. Hattâ daha garibi, mayın gömülü tarlalara bazan ekin ekildiği, birkaç defa hasat yapıldığı da vâkidir. Buna rağmen hayvanlar mayınları yine kolaylıkla bulmaktadırlar. Sonra, her sahiye muazzam dalgaların dövdüğü sahillerde de ayni kolaylıkla mayın keşfetmelerine ne diyelim?

Nazariye: Ancak yumuşak tüylü terrier köpekler ile Labrador köpeklerinin çiftleşmesinden hâsıl olan köpekler mayın bulabiliyorlar.

Olay: Halbuki her melez köpek bu işi yapabiliyor. Ancak hayvanın cüssesinin büyük rolü vardır. İri ve atılgan köpekler mayınların patlamasına sebep oluyorlar.

Nazariye: Ancak genç melezler mayın bulabilir.

Olay: On yaşındaki ihtiyar köpekler de mükemmelen vazife görebiliyorlar.

Nazariye: Köpekler sadece derine gömülmemiş olan ma-

(Devamı 5 incide)

KİTAP DÜNYAMIZ

YENİ ŞİİR KİTAPLARI: «Merhaba» «Yurdüma Giden Yollar», «Eller», «Öpücük».

Yazan: OKTAY AKBAL

Son günlerde elime birkaç şiir kitabı geçti. Bunlar değer bakımından bir seviyede değil. Fakat hepsinden kısaca bahsetmekte fayda görüyorum. İlkin ele almak istediğim Suat Taşer'in «Merhaba» sı. Bilindiği üzere Suat Taşer çeşitli sanat kollarında çalışan, eser veren genç sanatçılarımızdan biridir. Şiir, makale, deneme yazar, tercümeler yapar. Bir kaç ay önce çıkan «Üç Duvarlı Dünya» adlı kitabından ve Whitmann'dan yaptığı şiir tercümelerinden bu sütunlarda bahsetmiştik. Şimdi de «Merhaba» daki şiirler üzerinde duralım.

Suat Taşer'in 1940 yılındanberi bellibaşlı sanat dergilerinde imzası görülür. O zamandan bu yana şiirlerinde çeşitli anlayış değişikliklerine rastladık. En aşırı romantik duygudan, en aşırı gerçekci müşahedelere kadar... 1942 de çıkan «Bir», 1943 de çıkan «1943», 1945 de çıkan «Hürriyet» kitaplarında daha çok İkinci Dünya savaşının sayısız faciaları karşısında susamıyan, duygularını mısralarına döken bir insan oğlunun samimiyeti vardı. Fakat o şiirleri Suat Taşer'in kişiliğini taşımıyordu. Çünkü onun gibi yazan başka şairler de mevcuttu. Zaten «1943» ve «Hürriyet» kitapları biri Fethi Giray, biri Ö. F. Toprak'la müşterekti. Hemen hemen ayni konuları ayni ruh hali, sanat görüşü ile ele alan bu şairlerle Suat Taşer'i ayıran bariz bir fark o sıralarda yoktu. Bu yüzden «Merhaba» yı Taşer'in ilk başarılı, gerçek sanatçı kişiliğini aksettiren eseri olarak gösterebiliriz. Bu güzel basılmış kitapta Taşer'in son yıllar içinde yazdığı bütün şiirler toplanmış. Taşer'in bugünkü şairlik kudretini gösteren şiirler arasında ben en çok «İçimde» ile «Geceden Notlar» ı sevdim. Bazı şiirlerde kuvvetli parçaların yanı sıra zayıf mısralar yer almış. Fakat «Merhaba» daki şiirlerin çoğunda şairin şekil bütünlüğüne gösterdiği itina gözden kaçmıyor, şairin geçen yıllar içinde ustalaştığını anlıyoruz. Taşer konunun o kadar önemli olmadığını da sezmiş gibi. En kuvvetli sosyal olaylar kadar en küçük bir müşahedenin, en belirsiz bir hayalin, bir duygunun da şiirde yer alabileceğini gösteriyor. Ama şiirinin temeli yine beşerî duygular, acılar, sevinçler... «Bir akar su gibiyim — Kelimelerde kitaplarda değil — Kabuğunu yaran tohumda — Düşmana atılan mermide — Geçip giden bulutlarda — Tren düdüklerinde — Bir de — Fakirlerin gözyaşlarında gizliyim». Şairin bir çeşit yol gösterici, toplumun en gerçek sözcüsü olduğunu gösteren bu mısralar «Merhaba» nın havasını çiziyor. «Ayakların olsun da — Yürüme. — Gözlerin olsun da — Görme. — Dilin olsun da — Söyleme. — Elin olsun da — Vurma. — Düşün ne farkı var senden — Dağın taşın.»

Öteki şiir kitapları daha sanatın ilk acemilik çağında bulunan bu yolda ısrar edip etmiyecekleri bilinmiyen üç genç şairin eserleri. «Yurdüma Giden Yollar» Kıbrıstan geliyor. Adını daha önceki şiirlerinden duyduğumuz Urkiye Mine Balman'ın şiirleri ... Bu sütunlarda daha önce iki Kıbrıslı genç şairin kitaplarından bahsetmiştim. Urkiye Mine'nin şiirlerinde de ayni hava, ayni anlayış, ayni duygular var. Sanki hepsi de ayni kalemden çıkmış gibi geliyor insana.. «Ana vatandan uzakta yurt hasretiyle dolu geçen ömrümün on iki yıllık mahsulü olan şiirlerimden bir kısmını bu naçiz eserimle yayınlarken milli gurur ve heyecanın en büyüğünü duymaktayım» diyen genç şair, bu sözlerile şiirlerine hâkim olan esas temayı da anlatmış oluyor: Vatan hasreti... Ama ne yazık ki Urkiye Mine'nin şiirleri çok zayıf. Yer yer umut verici mısralara, kıtalara rastlıyoruz. Ama genel olarak genç şairin şiirleri eski bir anlayışın kurbanı olmuştur. Hassas, iyi bir yaratılışa sahip olduğu belli olan genç şairin bugünkü şiir anlayışını kavraması, bunun için de belli başlı şairlerimizin eserlerini incelemesi, sanatı bakımından hayli faydalı olacaktır.

«Eller» ve «Öpücük» adını taşıyan ufacık kitaplara gelince... Bana öyle geldi ki bu kitapların yazarları ilk eserlerini ortaya atmakta fazla acele etmiştir. Şiir alanında acele etmek büyük bir hatâdır. Aradan yıllar geçtikten sonra bu şiirleri kitap halinde çıkardıklarından dolayı pişmanlık duymıyacaklarını bilebilir miyiz. «Eller» de Özdemir Nutku hem türkçe, hem de ingilizce olarak yazdığı şiirleri bize sunuyor. İngilizcelerini bilmem ama türkçeleri henüz olgunlaşmamış bir hassasiyetin ilk örneklerini veriyor. Şimdilik denecek söz o kadar. «Öpücük» de İlyas Halil, Orhan Veli'nin ilk acemilik yıllarında yazdığı şiirleri âdeta yeniden kaleme almış... Genç şairlerimizin kitap çıkarmakta gösterdikleri acele çoğu defa kendilerinin aleyhine oluyor. Günümüzün en tanınmış şairleri arasında ilk gençlik yıllarının heyecanıyle çıkardıkları kitapların acısını unutamıyanları çok gördüm. Bu şairler o eserlerinin adını bile anmak istemezler. Onun için sanat yolunda hiç aceleci olmamak daima genç sanatçının lehinedir.

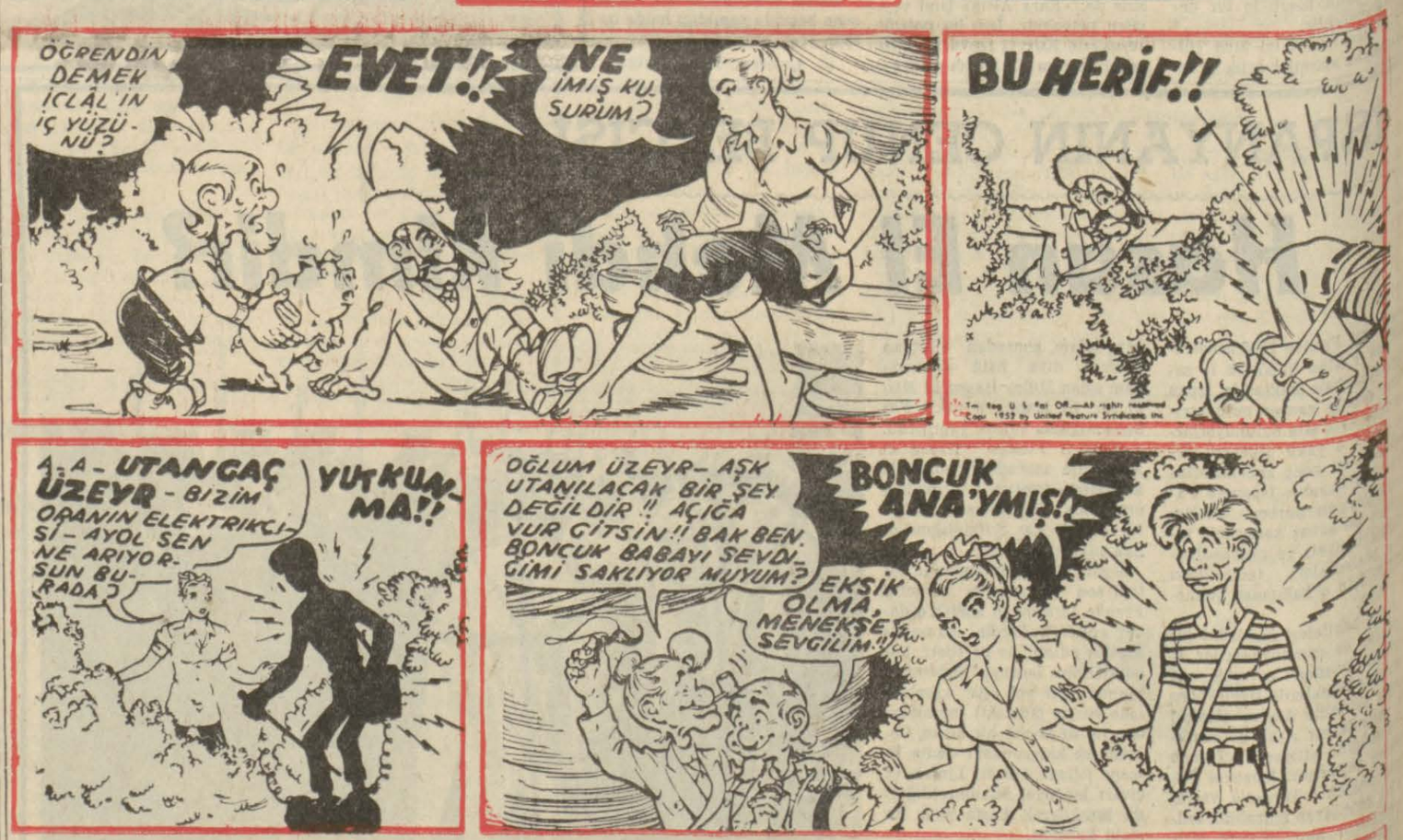

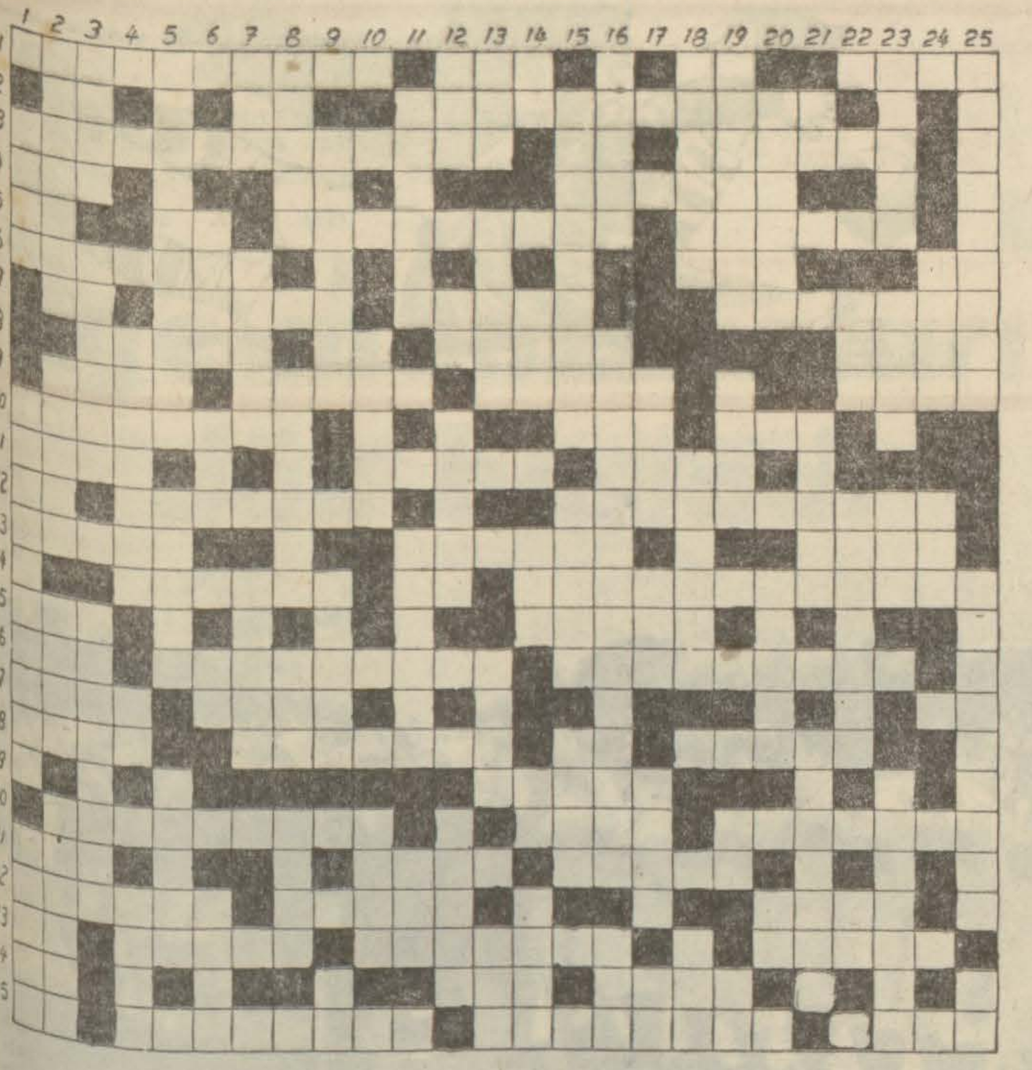

ÇAPRAZ KELİMELER

Hazırlayan: ESAT HAMDUN

Soldan sağa :

1 — Kocakarı soğuğu (arapça); Bir ağaç; Kısa zaman; Lâtife. 2 — Eski Mısırlıların güneşi; Bir harfin okunuşu; Hamurlu bir et yemeği (iki kelime). 3 — Karıncadan yardım yerine, iktısat dersi alan (iki kelime); Bir uzvumuz; Çabuk yetişen ağaçlardan biri. 4 — Bir tezyif nidası; Bir hakaret sözü; Küçücük çocukların giyim eşyasından biri. 5 — Kırda bayırda yapılan bir spor; Ayak (farsça); Adamak; Bir dil. 6 — Hindistan şehirlerinden biri; Bir meyva; Bir renk. 7 — Nefiy ifade eden bir önek; Parmak darbesi; İnhisar; Hastahaneden çıkması uygun görülen hasta. 8 — Nebat; Bir nota; Hafif güceniklik ifadesi; Eğri. 9 — Gölge; Tef; Modern sürme; Bir hayvanın yavrusu. 10 — Kendini helâk edercesine uğraşmak. Kadın hükümdar; Sanı. 11 — Bir din adamı; Bizden öncekiler (arapça, cemi); Yüz (farsça). 12 — Bir nida; Türk musikisi makamlarından biri; Demiryolu. 13 — Dönüş; Bir çiçek; Tibet ruhanisi. 14 — Kaş boyası; Bir oyun kâğıdı; Deniz komutanının bindiki tekne 15 - Safdil; Nesli tükenmiş büyük hayvan. 16 — Kaba bir kumaş; Bir vilâyetimiz; İsviçrenin durgun sularından biri (iki kelime). 17 — Yığın; Müceddet; Fiyat. 18 — Bir memleket; Tütünde bulunan madde; İşaret sıfatı; Kaynak. 19 — Mercek. 20 — Her tarafı çarpık (iki kelime); Tarihî bir devlet; Refik. 21 — Kör; Hasta yemeklerinden biri. Yâdetmek. 22 — Eski bucak; Para; Gelir. 23 — Zamanın kısımlarının en küçüğü; İptidaî bir ayakkabı; Kadınların giyim eşyasından biri; Hissetme. 24 — Bir soru edatı; Gümüş (farsça); Dinî inanç. 25 — Bir besi maddesi; Oyun kâğıdı; Her türlü soytarılıklar yapan; Bir hayvan.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir uzvumuz; Bir vilâyetimiz; Gelenek. 2 — Bir çiçek; Kütahya ilçelerinden biri; Öteki; Geri alınmak üzere emniyetli bir kimseye bırakılan şey. 3 — Hamidiye kahramanının adı; Salatası yapılan bir ot; Yol çeşmeleri yanındaki ibadet yeri. 4 — Nikbin; İlâve; Hassas. 5 — Derme çatma; Mahcubiyet; Bir ilim. 6 — Eline ayağına çabuk; Bir meyva; Zamanın kısımlarından; Bir meyva. 7 — Mihver; Etli bir sebze yemeği; Sepicilikte kullanılan bir madde. 8 — Korkak (arapça); Muhacim; Birdenbire; Boks maçlarında kullanılan işaret âleti. 9 — Şu bu; Kokulu bir ot; Şu (farsça). 10— Balıkesir ilçelerinden biri; Memleket. 11— Dört kitaptan biri; Bir çeşit tabanca; Müteallik. 12 — Devir; Bir musiki işareti; Hükümdar ailesinden olanlar hakkında kullanılan frenkçe bir unvan; Namazın şartlarından biri. 13 — Dört halifeden biri; Bir balık; Pek aşağılık (arapça); Satranç terimlerinden biri. 14 — Su (arapça); Tarihî bir devlet; Keder; Zarf edatı; Bir meyva. 15 — Hafifçe kestirilen uyku; Dört taraftan biri; Musibet. 16 — Sadak; Cumhuriyetten önceki milletvekilleri topluluğu (iki kelime); Bir çeşit toprak. 17 — Alçak (arapça) Azınlıklarımızdan birinin mensubu; Massetme; Masanın yarısı. 18 — Mamur; Kundura çekeceği; Uyku (farsça). 19 — İkide birde tekrarlanan söz; Beş vakitte okunan Bir renk; Sodyumun kimya işareti. 20 — Kâğıtla oynanan bir kumar oyunu. Mayi kaplarından biri. Yağlı kara. 21 — Sahip; Bir kadın adı; El sürülmemislik (arapça) 22 — Derinlik (arapça); Vasıfları ayni olan bitkiler topluluğu; Cüzî. 23 — İlgi; Bir erkek adı; Tembih sözü; Tazmin ettirmek. 24 — Elden bir şey gelmezlik; Habeş komutanı. 25 — Yurdun büyük kısmından olan; Pek teklifsiz (iki kelime); Nisane.

Yukarıdaki çapraz bulmacamızın halledilmiş şeklini, bugünkü gazetemizin dördüncü sayfasında bulacaksınız.

Çivi

(Başı 4 üncüde)

da İzzet eve dönüyor; Amerikan bezinden torbasında kıtır ekmekler, bir buçuk kilo istavrit balığı, yumruk gibi iki tane limon, yarım kilo Urfa yağı, taze kahve, şeker, belki de 250 gram turfanda çilek...

Derken, bir çocukları oluyor. Turtopu gibi bir oğlan. Gözleri Elmasınkiler gibi kapkara.. Saçları büklüm büklüm safran sarısı... İsmini Yılmaz koyuyorlar. Üstüne titreye titreye büyütüyorlar; Yılmaz adam oluyor. Yani doktor, mühendis, bankacı falan oluyor. Helâl süt emmiş bir kızla evlendiriyorlar. Torunları, beş odalı bir konakları, hizmetçileri, otomobilleri, hanımefendisinden beyfendisinden ahbapları... Ham hayaller nedense, olgunlarından daha tatlı geliyor insana..

Şubat içindeki cumartesilerden biriydi. Yani, İzzetin traş bıçağı satmaya başladığının üçüncü günü. Mahallenin bütün ufaklı memurları öğle paydosundan sonra, yemeklerini yer yemez kahveye dolmuşlar, herkes kendi mevkiine uygun veya gözüne kestirdiği bir kaç kişiyi bulup; ver papazı al kızı, al beşliyi ver dörtlüyü; bütün kâğıt oyunlarını sıradan oynamaya başlamışlardı. Zafer nâraları, mağlûbiyet küfürleri, nargile tokurtuları, fincan, tabak sangırtıları gırla gidiyordu.. İşte tam bu sırada, bahçe tarafındaki kapıdan İzzet girdi. Sağ ayağının üzerinde seke seke gelip, sobanın yanındaki arkalıksız bir iskemleye çöküverdi. Rengi uçmuş, gözleri loş bir çukura düşüvermiş, yayvan dudakları şahrem şahrem çatlayıp kabuk bağlamıştı. İki eliyle birden, sol bacağının dizden aşağısını avuçlamış, yavaş yavaş oğalıyordu. Yapmacık tarafı, oyun tarafı yoktu bu işin.. Belli ki acı çekiyor, çelimsiz bedeninin bir yeri canını yakıyordu. İbrahim efendi oturduğu yerden, ekşimiş suratıyle bir İzzet'in yüzüne, bir de gazlı bezle sarılı ayağına bakıyordu.

Gözgöze geldiler. «Ayağım..» dedi İzzet, «Ayağım çok fena..» Ötekinin bakışlarında şüpheci, lâkayt bir hal vardı. «Anladık ama, ayağına ne oldu durup dururken? Daha dün öğle üstü bir şeyciklerin yoktu..» Kahvenin pis, dumanlı, gürültülü havasında, İzzet'in gözleri çakmak çakmaktı. Boynundan çözdüğü yazma mendiliyle şakaklarına biriken boncuk boncuk terleri hem siliyor, hem anlatıyordu:

«Hani şu ciğerci Hamza efendi var ya.. Geçen gün bu postalları vermişti; kışta kıyamette yalın ayak başı kabak dolaşılamaz, diye. Meğer soldakinin topuğunda bir çivi varmış. Vurduruvermedik işte, ihmâl ettik.. Bütün gün bata çıka orayı yara etmiş. Geceleyin bir ağrı, bir ağrı.. Sabaha kadar gözümü kırpmadım. Öğleye doğru güç belâ sokağa çıktım, çaresiz.. Sen olsan ne yaparsın, İbrahim efendi amca; ekmek parası.. Ben ıkına sıkına gezindikçe meret şeyin ağrısı büsbütün arttı; ayağımın üzerine basamaz oldum. Bereket versin, bizim hem şerilerden Kadri'ye rastladım o sırada. Yanına çöküp halimi olduğu gibi anlattım. Geberecek sin lân, dedi; kalk seni hastaneye götüreyim, gir koluma.. Düşe kalka gittik. Sağlık yurdunda iri yarı bir doktor var hani.. İşte o bir kâat yazdı. Ardından da; hemen bunu ezzaneye götürüp yaptıracaksın. Benden selâm söyle, Hilmi Bey iğneyi bedava vuruverir. Anlıyor musun, hemen.. Eğer yarına kalırsa, bacağını keseriz; başka çaresi kalmaz.. dedi. Geldik ezzaneye, o adam ne dese beğenirsin? Bu ilâç dokuz buçuk liradır.. demez mi... Apışakaldım. Benim cebimde topu topu seksen kuruş para var. Kadri de işsiz olduğu için yarasızmış. Borcum olsun, Sağlık Yurdundaki doktorun selâmı var.. dedimse de, aldırmadı bile o Hilmi Bey. Kâadı elime gerisin geriye tutuşturuverdi. Ölüyorum acıdan.. Acı bir şey değil, göz göre göre bacak gidecek be İbrahim efendi amca.»

Öteki hâlâ şüpheli şüpheli bakıyordu. Kanmaz, umursamaz hali üzerinden düşmemişti.

«Vallahi arslanım, dedi; benden paso artık.. Bak, efendiler belki aralarında para toplayıp, bir şeyler yaparlar..»

Kahvecinin «efendiler» dediği adamlar, İzzetin bacağının hikâyesine kulak misafiri bile olmamışlardı. Onların aklı fikri; şu iddialı aznif veya altmışaltı partisinden ne yapıp yapıp galip çıkarak, şekerli bir yorgunluk kahvesi içebilmekteydi.

Köpeklerdeki duygu

(Başı 4 üncüde)

yınları bulabilirler.

Olay: Bilâkis. Meselâ, bir defasında, Filistinde, mayın arama âleti bozulmuştu. Köpeklerin işareti üzerine toprak kazıldı ve bir buçuk metre derinlikte bir beton dehliz bulundu. Bu dehlizin bir ucu yeraltı mayın depolarına gidiyordu.

Zeki ve sıhhatli Köpekler bu işi başarıyor

Köpeklere mayın bulduran bize meçhul altıncı hissin menşei belki de onlara evvelce toprağa gömdürdükleri kemiği karınları acıkınca kolaylıkla bulduran histir.

Bu iş için zeki ve sıhhatli hayvanlara ihtiyaç vardır. Kötü muamele göre göre âsâbı bozulmuş köpeklerden istifade im kânı yoktur.

Mayın arayan köpeklere, orduya intisap ettikleri gün derhal bir numara verilir. Sol kulakları damgalanır. Ondan sonra köpek, beraber çalışacağı ere alıştırılır. Zira bu işte karşılıklı itimat şarttır. «Silâh altına» alınan bir köpeğin bazan ismi de değiştirilir. Mayın köpeklerinin hemen bir çoklarının ismi Reks'tir.

İsim bulma işinde bazan da köpeğin hareketinden istifade edilir. İsimlerin iki heceden fazla olmamaları lâzımdır. Meselâ cessur bir köpeğe «Bora», sakin bir köpeğe «Derviş».. ismi verilebilir.

Her köpeğe şu çok önemli 5 kelime öğretilir:

«Dur», «Eğil», «Gel», «Otur», «Aşağı».

Mayın köpekleri dişi köpeklerle temas ettirilmez. Dişiler ancak harpte kullanılır.

Arama başlıyor

Hava durumu ve köpeğin sağlık vaziyeti, bulma işinde çok önemli rol oynar. Sonra mayın ne kadar büyükse bulunması da o kadar kolaydır. Maamafih, bazan, ayakkabı boyası kutusu büyüklüğünde mayınları buldukları da vâkidir.

Bu köpeklerden, Korede, hâlen geniş ölçüde istifade edilmektedir.

Fazla serbestlik kızlar için zararlı mı

(Başı 2 incide)

olan bir kız bu hususlarda kendi kendine karar verecek yaşta değildir. Bu yaşlarda fazla serbest büyüyen kızlar hayattan ne beklediklerini de anlıyamazlar. Onlar için her şey cümbüştür, eğlencedir.

«Maamafih bir kız evlenmeden evvel bir kaç erkekle tanışmalı ki ilerde eş olarak seçeceği erkek hakkında bir fikir sahibi olsun. Fakat, bu hususta muayyen bir hudut aşılmamalıdır. Her önüne gelenle her istediği zaman gezen bir kız, tâbir caizse, aşkla da yüz göz olur ve hayatın en tatlı hissi olan bu histen de kısa zamanda bir şey anlamaz hale gelir.»

«İtalyada genç kızlar, anne ve babalarının razı olmaları hâli müstesna, 21 yaşına gelmeden evlenemezler. Ebeveyn de gayet nadiren razı olurlar Onlar, 21 yaşına basmayan bir kızın evlilikten bir şey anlamayacağına inanırlar.»

Şüphesiz bu düşüncelerim Amerikan kızlarına çok garip gelecektir. Fakat, eğer onlar da bizim gibi mahrumiyet içinde yaşayıp ıstırap çekse idiler, hayat hakkında şimdiki düşünceleri bambaşka olurdu. Biz, İkinci Dünya Harbi boyunca, sadece canlı kalabilmek için mücadele ediyorduk Genç kızlar olsun, erkekler olsun en güç, en süflî işleri, bir dilim kuru ekmek parasına, yaptılar. Vâkıa kocaları, kardeşleri veya babaları askere giden Amerikan kızları da harpten ıstırap çekmedi değil. Fakat düşünün ki harp sizin topraklarınızdan binlerce kilometre uzaklarda oluyordu.»

«İşte ben, şahsan, İtalyada bu kadar açlığa, sefalete ve ıstıraba katlandığım için verilecek en küçük bir hediye bana dünyanın en büyük hazinesi gibi geliyor. Halbuki ben öyle Amerikan kızları biliyorum ki, kendilerine değil öyle ufak tefek hediyeler, binlerce lira kıymetinde bir altın bilezik veya küpe hediye ediliyor da yine memnun olmuyorlar.»

Pier, Amerikan kızlarının nasıl olup da tek başlarına gece geç vakitlere kadar dışarlarda kaldıklarını bir türlü anlamıyor. Fakat onların, kendilerine hâkim olduklarını da kabul ediyor.

Pier Angeli'nin yakın Amerikalı kız arkadaşlarından birisi de Debbie. Pier'in aksine, gayet serbest büyümüştür. Hattâ, Amerikan askerlerine temsiller vermek üzere tek başına Koreye bile gitmiştir.

Angeli evde kedileri ve köpeklerile oynar, kitap okur, televizyon seyreder. Yahut, annesi ve kardeşi ile sinemaya gider, veyahut da, ertesi günkü rolünü ezberler Evde hep italyanca konuşulur.

«Bununla beraber burada, İtalyadaki gibi de yaşayamam. Biraz hayatımı değiştirmem lâzım. Evet, ben de serbestlik istiyorum. Fakat disiplinli ve kendi kendini sınırlayan bir serbestlik.»

VATAN Spor

1952 olimpiyadında biz ve diğer milletler

Londra ile Helsinki olimpiyatları derecelerini mukayese edersek, milletlerin dev adımlarla ilerlemiş olduklarını görürüz

YAZAN:
SEDAT TAYLAN

Merakla, sabırsızlıkla beklenen 1952 Olimpiyat müsabakaları da yapıldı, neticelendi ve dünya çapındaki bu organizasyon ve müsabakalar ad tarihe karıştı.

1952 Olimpiyat müsabakalarını yerinde takip eden on kadar Türk gazetecisi arasında ben de bulunuyordum. Binaenaleyh olimpiyat müsabakaları etrafında en sıhhatli ve objektif mütalea yürütebileceklerden biri de ben olabilirim..

Biz şahit olduk, sizler okudunuz.. 1952 olimpiyat müsabakalarında olimpiyat ve Dünya rekorları su gibi aktı.. Aşağı yukarı her müsabakada rekoru yenilendi, ya Dünya rekoru kırıldı, veya hiç olmazsa olimpiyat rekoru egale edildi.

948 Londra olimpiyadındaki derecelerle, Helsinki olimpiyadındaki dereceleri yanyana koyup bir mukayese yaparsanız, dört sene içinde Dünya Milletlerinin hemen hemen sporun her branşında dev adımlarla ilerlemiş olduklarını kolayıka müşahede edebilirsiniz.

Bu mukayeseden elde edilecek netice, milletlerin yalnız sporun her branşında büyük ilerlemeler kaydetmiş olmaları değildir. Gözönünde tutulacak başlıca nokta, olimpiyatlar için birçok milletlerin esaslı, programlar ve sıkı bir hazırlık yapmış bulunmalarıdır.

İkinci Dünya Harbini müteakip yapılan 948 olimpiyatlarına Milletler esaslı surette hazırlanamamışlardı. Fakat 943 den bu yana geçen dört sene içinde çalışma imkânları çok kolaylaşmış bulunuyordu. Netekim bu müddet içinde yapılan dereceler 952 olimpiyatlarının sürprizli neticeler verebileceğine birer işaretti.

Nitekim Helsinkide yapılan her müsabaka yeni bir rekorla sona erdi. Hattâ bazı müsabakaların yalnız birincileri değil, ikinci, üçüncüleri de Eski Dünya rekorlarını hayli geride bıraktılar, dördüncü, beşinci, altıncılar da ya Eski Dünya rekorlarını veya olimpiyat rekorlarını egale ettiler..

İşte bütün bunlar gayetle sarih olarak gösteriyor ki, son dört sene içinde olimpiyada iştirak eden milletlerin hemen hemen dörtte üçü çok iyi çalışmışlar ve hazırlanmışlar..

O kadar hazırlanmışlar ki, bizim güreşimiz olarak kabul ettiğimiz serbest güreşte dahi Helsinkide çok çetin rakipler gördük.. Öyle tahmin ediyorum ki, gelecek olimpiyatta veya Dünya şampiyonasında bu rakipler daha çetinleşecek ve çoğalacaktır.

Bize gelince, itiraf ve kabul edelim ki, her zaman olduğu gibi bu defa da olimpiyatlara hazırlıklı ve tam mânasile programlı bir çalışma ile iştirak edemedik.. Serbest güreşte iki birincilik ve bir üçüncülük bizim için göz doldurucu değildir. Tam kadro ile iştirak etseydik dört birincilik, bir veya iki ikincilik, iki üçüncülük alabilirdik.. Fakat şuna işaret edeyim ki.. Çok çetin müsabakalardan sonra ve şanssızlığa uğramamak suretile bu neticelere ulaşabilirdik..

İki yeni dünya şampiyonumuz ve Yaşar

Greko - Romende bir şey yapamadık.. Esasen bir şeyler yapmak imkânlarımız da çok zayıftı.. Helsinkide çok kuvvetli Greko - Romenciler gördük.. Fakat biz de dört sene içinde greko - romende yerimizde saymışız.

Atletizme gelince; Helsinkiye iki veya üç atlet götürmüş olsaydık kâfidi.. Neden bu kadar fazla atlet götürmek lüzumunu hissettik, orası meçhul.. Dereceler malûm olduğuna göre, gidenlerin daha ilk anlarda elenecekleri muhakkaktı.. Netekim de öyle oldu.. 400, 800, 1500 metre elemeleri seyrederken üzülmedik dersem, yalan söylemiş olurum.. Atmalar, atlamalarda da yılıdırım sür'atile elendik.. Cahidin 3000 steplisi ile Osman Coşgülün 5000 ve onbini bizi biraz teselli etti.. Ezilmediler ve iyi yarıştılar.. Yaptıkları Türkiye rekorları üzerinde durmayacağım.. Çünkü Helsinkiye Türkiye rekoru yapmak için götürülmediler.. Milletler şakır şakır dünya rekoru, olimpiyat rekoru kırarlarken, iki atletimizin Türkiye rekoru yapması hiç bir mâna ifade etmez.. O rekoru yapmak için Helsinkiye gitmelerine lüzum yoktu.. Bu iki kabiliyetli atlet bu rekorları Dolmabahçe stadında yapabilirlerdi.. Asıl mesele kuvvetli ve dünya çapındaki atletler yanında ezilmeden iyi birer yarış çıkarmalarıdır.. Bir idareci arkadaşım, bir atletimizin ilk mâniayı olimpiyat birincisi ile omuz omuza geçtiğini söylemiş.. Bu hiç bir mâna ifade etmez.. Eğer son mâniayı omuz omuza geçseydi, muhakkak ki çok geniş bir mâna ifade edebilirdi.

Basketbole gelince: Dünya şampiyonasına iştirak ettiğimiz formu zamanlardanberi bir türlü tutturamıyoruz.. İtiraf edelim ki, gerek Mısır, gerekse İtalya karşısında tatmin edici oyunlar çıkaramadık.. Yine bir idareci arkadaşım Helsinkide bunun aksini ileri sürdü. Fakat ben arkadaşımın mütaleasına iştirak edemiyeceğim.. Bir kelime ile söyliyeyim.. Helsinkide basketbolcularımız muvaffak olamadılar

Futbolde ise; mevcut elemanlarla bundan fazlası yapılamazdı. Bir talih neticesi karşımıza çıkan bize denk Antil takımını yendik.. Macarlara tabii olarak yenildik. Ama itiraf edelim ki, futbol takımımız da lâyıkile hazırlanmış bir vaziyette değildi. Ve Helsinkiye çok daha kuvvetli bir takım götürülebilirdi.

Hulâsa. 952 olimpiyatlarına da hazırlıksız ve gelişigüzel bir tarzda iştirak ettik.. Tabiatile netice başarılı olmadı.. Her zaman olduğu gibi yine temenni edelim: İnşallah 956 da da bugünkü hata ve aksaklıklar tekerrür etmez..

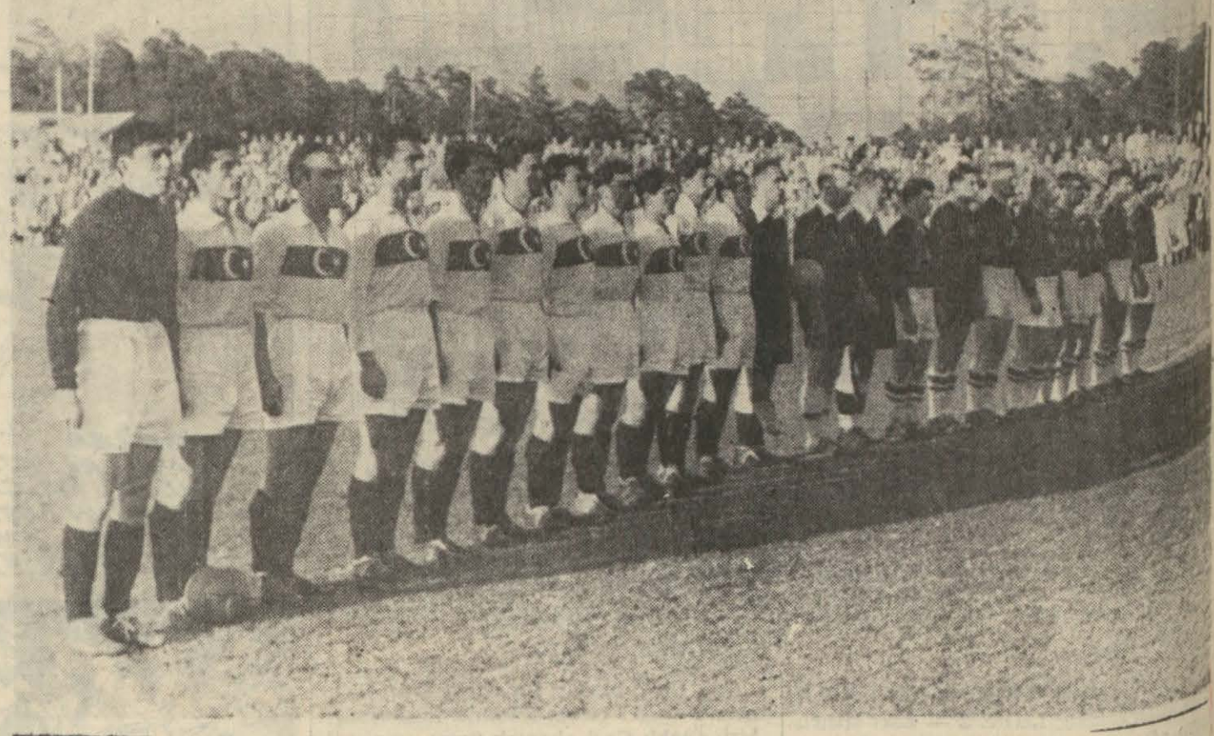

Helsinki Olimpiyatlarında Macarlara 7 - 1 mağlûp olduğumuz maçta milli marşlar dinlenirken

Manş denizini geçenler çoğaldı

Dover (İngiltere), 16 (A. P.) — Manş denizini yüzerek geçme modası bugünlerde tekrardan alevlenmiş bulunmaktadır.

Dün bu gaye ile denize atılan yüzücülerden ancak üç tanesi muvaffak olmuş fakat 1925 yılındanberi bu işe niyetlenen ve bir türlü muvaffak olamayan 61 yaşındaki İngiliz doktoru George Erewster bir kere daha projesinden vazgeçerek suya girmeğe pek cesaret edememiştir.

Dün ayni gaye ile suya atılan 14 yüzücüden biri olan Victor Birkett adlı, iri yarı, dev gibi bir İngiliz Manşı 15 saat 36 dakikada geçmeğe muvaffak olmuştur.

26 yaşında olan Birkett rüzgârın aksi istikametten esmesine, havanın çok soğuk olmasına rağmen, iri dalgalarla çarpışarak yüzerken bir taraftan da yol boyunca durmadan yumurta, şeker ve domuz sucuklu sandviçler atıştırmıştır.

Sudan çıktıktan sonra yeni bir denemeye girişip girişmiyeceği sorulduğu zaman Birkett: «Hayır, hayır, demiştir. Bittim. Canım çıktı ama hayatım boyunca arzu ettiğim şeyde de nihayet muvaffak oldum. Çindeki bütün çay tarlalarını bana verseniz bir daha bu işe girişmem.»

Birkett sudan çıktıktan birkaç dakika sonra 20 yaşlarında Kathleen Mayoh isimli bir işçi de Manşı 16 saat 55 dakikada geçerek karaya ayak basmış bulunuyordu. Bunu 26 yaşındaki Mısırlı sporcu takip etmiştir.

Dün bu tehlikeli işe girişenler arasında yüzmeyi yarıda bırakanların sayısı bir hayli kabarıktır. Bunların içinde Amerikalılar, Fransızlar, Danimarkalı, İngiliz, ve Mısırlılar vardır.

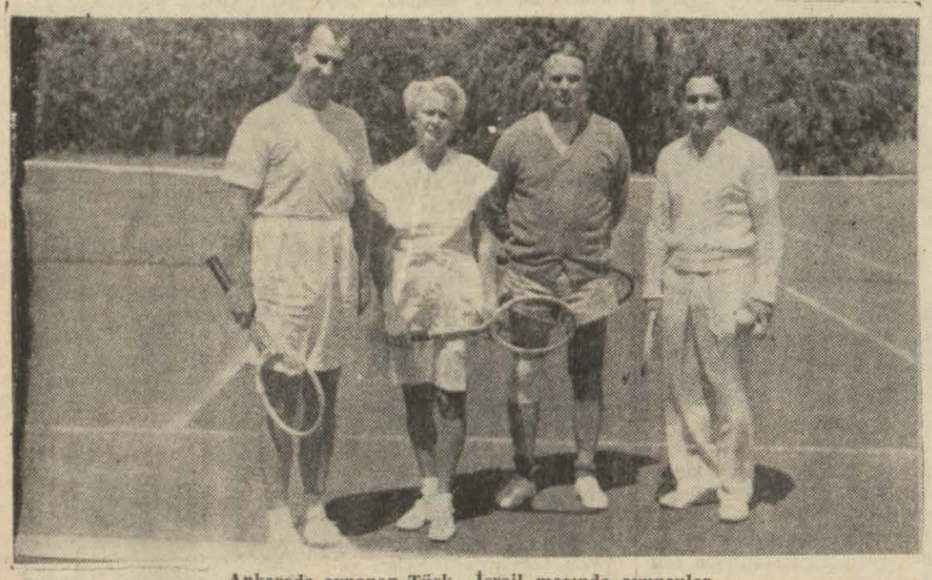

Ankarada oynanan Türk - İsrail maçında oyuncular

Galatasaray Kadıköyspor Basketbol maçı

İsmi Kadıköyspor olarak değiştirilen Sen Jozef Spor klübü sahasında bugün saat 21.30 da Galatasaray (A) basketbol takımı ile Kadıköyspor (A) takımı arasında bir maç yapılacaktır.

Mevsim başından beri İstanbul basketbol takımlarıyle yaptığı 18 maçı da kazanmış bulunan Sen Jozef Spor (yeni ismi Kadıköyspor) un bu maçı kazanmak azmiyle oynıyacakları; buna mukabil liglerde oynayacağı takımla müsabakaya çıkacak olan Galatasarayın da kuvvetli bir kadroya sahip bulunuşu, maçın çok heyecanlı ve zevkli olacağına işaret sayılmaktadır.

Uzun senelerdir basketbol vâdisinde şampiyonluğu ellerinden bırakmıyan Galatasaraylılar bu maça ehemmiyetle hazır lanmış bulunmaktadırlar.

Ali, Yalçın, Cemil, Sadi, Y. Okaya, Ayhan, Fuat, Gökhan şeklinde sahaya çıkacak Galatasaray karşısında Kadıköyspor luların güzel bir maç çıkaracakları ve «namağlûp» sıfatlarını ısrarla koruyacakları ümit edilmektedir.

Bu maçtan evvel, saat 20.30 da Kadıköysporun genç oyuncularıyle Aramyan (A) takımı arasında bir basket müsabakası oynanacaktır.

Galatasaray'ın bugünkü maçları

Bugün Şeref stadında 13 de Galatasaray - Hasköy Genç, 15 de Galatasaray - Yedikule A takımları arasında karşılaşmalar yapılacaktır.

Sekiz klübün teklifi Federasyona bildirildi

Profesyonel ligin on kulübe çıkarılması hususunda sekiz kulüp tarafından yapılan teklif, dün Futbol Federasyonuna gönderilmiş ve salı gününe kadar bu teklife cevap verilmesi istenmiştir..

Ajanlığın yapacağı teklif

Hakem Komitesinin cuma akşamı yapacağı toplantıda Futbol ajanlığı eylül başında bir hakem kursu ve bir de tekâmül kursu açılması teklifinde bulunacaktır.

Vefa stadındaki maçlar

On iki kulübün iştirak ettiği Vefa kupası maçlarına bugün de Vefa stadında devam edilecektir. Saat 13 de Davutpaşa - Alemdar, 15 de Vefa - Küçükpazar, 17 de Karaköy Galata karşılaşacaklardır.

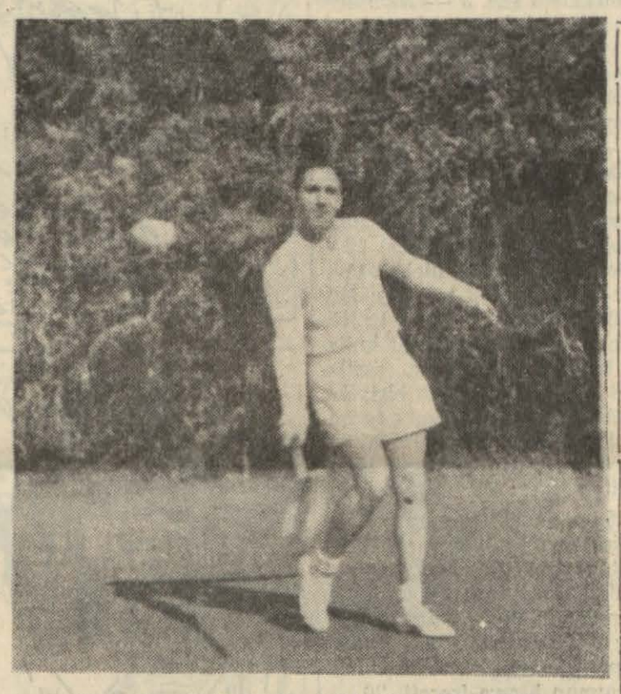

Ankarada yapılan tenis maçlarından bir görünüş

İstanbul Enternasyonal tenis turnuvası

Onbir gün sürecek müsabakalara 10 milletin sporcuları iştirâk edecek

İstanbul VII ci Enternasyonal Tenis turnuvasına 22 ağustos tarihinde Teniş - Eskrim - Dağcılık kortlarında başlanacak ve müsabakalar 1 eylüle kadar devam edecektir.

Bu yıl müsabakalara 10 millet iştirak etmektedir. Bunlar alfabe sırasıyle Almanya, Amerika, Avustralya, Fransa, Güney Afrika, İngiltere, İsveç, Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistandır.

Müsabakalara 23 beynelmilel yabancı tenisçi iştirak edecektir. Bunlar Budge Patty (Amerika), P. Rémy (Fransa), Henri Cochet (Fransız), Skonecni (Polonya), Pallada (Yugoslav), Petrovic (Yugoslav), Williams (C. Afrika), Norgarb (C. Afrika), Fancutt (C. Afrika), Ager (Amerika), Stockenberg (İsveç), Weiss (İsrael), Viera (Brezilya), Rolson (İsveç), Blondel (İsviçre), Stalios (Yunan) ve Kadın tenisçilerden: Dorothy Head (Amerika), Mme Cochet (Fransız), Kermina (Fransız), Crnadak (Yugoslav), Mc Guir (Amerika), Patt Ward (İngiliz), Tota Zehden (Alman) dir.

İstanbul Enternasyonal tenis turnuvasının ilk müsabakaları 1946 yılında yapılmıştır ve o yıldan itibaren muntazaman devam etmektedir.

Tenis - Eskrim - Dağcılık klübü, bu yıl müsabakalar için fevkalâde bir organizasyon hazırlamış bulunmaktadır.

Tenis sporunun kalkındırılması yolunda klübün tek başına giriştiği ve muvaffakiyetle devam ettirdiği bu müsabakaların cereyanı esnasında, tenis severler, bu yıl da, Avrupa ve dünya kortlarının şöhret yapmış raketleri zevkle seyredebilecekler ve unutulmaz günler geçireceklerdir.

Profesyonellik talimatı

Ankara, 16 (Anka) — Futbol profesyonellik talimatının bazı maddelerinde tâdiller yapılacağı söylenmektedir. Tâdil edilecek maddelerin önümüzdeki hafta içinde merkez istişare kuruluna verilmesi beklenmektedir.

Dün yapılan Tenis macları

Moda Deniz klübü kortlarında bir müddettenberi devam eden yaz tenis turnuvasının dömifinal maçları dün yapılmıştır. Alınan teknik neticeler aşağıdadır.

Tek erkek:

Semih Ulutürk - Adriyen Marinoviçi 6 - 3, 6 - 2.

Suat Nemli - Nusret Ereni 6 - 0, 6 - 2.

Çift Erkek:

Suat Nemli, Hasan Akev çifti - Çetin Emeç, Dario Torsemay çiftini 6 - 1, 6 - 0.

Erdoğan Erol, Yıldırak Daş çifti - Ferit Sporel, Rüştü Aytöre çiftini 7 - 5, 6 - 3.

Tek kadın:

Rita Patrikiyö - Fikret Atamer'i: 8 - 6, 3 - 6, 6 - 3.

Ülker Giritlioğlu - Vera Behar'ı hükmen.

Muhtelit:

Ülker Giritlioğlu, Suat Nemli çifti - Vera Behar, Ercüment Sebar Çiftini hükmen.

Rita Patrikiyö, Nusret Eren çifti - Fikret Atamer, Ateş Atamer çiftini 8 - 6, 6 - 4.

Bugün saat 10 da tek erkek ve müteakiben tek kadın;

Saat 15,30 da da:

Çift erkek ve müteakiben muhtelit finalleri yapılacak ve böylece yaz tenis turnuvası nihayetlendirilmiş olacaktır.

GÜNDÜZ GÖZÜYLE

Çürük elmanın içinden

Yazan : GÜNDÜZ KILIÇ

Eski kurtlar

İlk mektepte okurken hocamız bizler için bir bilgi devridir. O her şeyden anlar, her şeyi en iyi bilir. Gelgelelim ortamektebe geçince ilk mektep hocası o olağanüstü kudretini yavaş yavaş kaybeder indimizde. Lisede ise o bize sadece hatırladıkça gülümsediğimiz pek basit şeyleri öğretmiş ve artık ancak hürmetle andığımız bir ihtiyarcıktır. Fakat ilerinde bu hürmeti azımsayıp yine bizlere «ben senin hocanım» diye hâlâ ders vermeğe kalkışanlar da vardır ki ister istemez insanı güldürürler kendilerine... İşte futbolda da hâlâ buna benzer eski idarecilerin hâkimiyetleri altındayız. Memleketimize futbol kültürümüzün sıfır olduğu zamanlarda gelmiş Billi Hantredden kapma birkaç demode fikir, birkaç Slâvya maçı hatırası ve kendi icatları bir sürü acayip buluşlarla güya futbolumuza feyiz, futbolcularımıza da ders verir dururlar. Fakat kendilerine ve hatta maalesef birçoklarına sorarsanız onlar «eski birer futbol kurdu» durlar. Pek de yalan değil hani, amma birazıcık yanlış. Bu kurtlar dağların o heybetli asil kurtları değil de çürük elmaların içindeki kemirici, mhvedici kurtlardır.

Profesyonel esirler

Profesyonellik kabul edildiği zaman ne kadar da sevinmiştik. Artık keyfî hareketler, gizli ve sağlam olmıyan yardımlar, yüzüstü bırakmalar, hepsi hepsi tarihe kavuşacak diyorduk. Fakat geçen mevsim klüplerimizin mukaveleli futbolcularına karşı taahhütlerini istedikleri zaman yapıp, istemedikleri zaman yapmadıklarına esefle şahit olduk. Kimi nereye şikâyet edip hakkını aramak lâzım geldiğini bile bilmeyen futbolcular şaşırıp kalmışlardı. Klüplerde transfer ayında onları elden kaçırmak korkusu da yoktur. Zira birinci ligdeki klüpler aralarında yapmış oldukları hususî anlaşmalarla birbirlerinden oyuncu alamıyacaklardır. Futbolcular herhangi bir yere satılmak istesele de klüpleri tâbiri âmiyanesiyle, değil analarının, sülâlelerinin nikâhlarını istediklerinden bu da imkânsızdı. Sizin anlıyacağınız futbolcular transfer ayında oları kolları bağlı pinekleyip durdular. Transfer bitince ise çok şükür klüpler lütfedip oyuncularla mukavele yapmağa koyuldular. Biçare futbolcular klüp ne tensip buyurmuşsa ister istemez kuzu kuzu imzalamağa mahkûmdurlar. İmzalamazlarsa bu kendi bilecekleri şeydi. İşsiz, güçsüz, futbolsuz bir kenarda unutulup giderlerdi.

Benim zavallı futboldaşlarım sizlere artık hep beraber Namık Kemalin meşhur bir mısraını biraz değiştirip söylemekten başka çare kalmadı sanırım.

«Ey didarı profesyonellik, esirin olduk gerçi kurtuldu esaretten.»

Delirecekler...

Geçen harbin «Lili Marlen» şarkısı kadar meşhur olmuş bir fıkrası vardır. Buna rağmen belki de bilmiyenler bulunur diyerek kısaca anlatıvereyim: Hitler timarhaneyi teftişe gider. Evvelce zarzor kulakları bükülmüş deliler muntazam bir sıra halinde sağ kollarını havaya kaldırıp «Heil Hitler» diye selâma dururlar. Yalnız sıranın nihayetinde birisinin put gibi hareketsiz ve sessiz durduğunu gören Hitler kaşlarını çatıp «Sen niye selâmlamıyorsun bakalım?» diye sorunca adamcağız «Fürerim, ben deli değilim, gardiyanım» cevabını verir...

Bu transfer ayından sonra meşhur bir klübümüz de nasıl olsa ne verirsek verelim kabullenecekler diye düşünüp eski futbolcularına geçen seneki ücretlerinden çok düşük rakamlı mukaveleler imzalatmağa karar vermiş. Zavallı oyuncular da «kimden, kime edersin şikâyet» deyip boyun bükerek basıyorlarmış imzayı.

Yalnız eskilerden de yüksek bir maaş vaadiyle ayartılmış yeni bir futbolcuya gelince, ayak diretmiş, «daha fazla isterim de isterim» diye tutturmuş. Bunun üzerine «yahu herkes kabul etti, sen niye etmezsin?» diye soruldukta «Efendim ben eski değil, yeniyim» deyiyermiş.

Belki şimdi siz bu iki fıkra arasında bir münasebet bulamayıp dudak büküvereceksiniz. Hattâ «Dam üstünde saksağan...» filân bile diyeceksiniz. Onun için biraz izahat vermeğe mecburum galiba. Bence fark şundan ileri geliyor. Birinci fıkrada bir müstebit, deliler ve bir akıllı var, ikincide ise müstebitler, neredeyse delirecekler ve yine bir akıllı var.

Allah cümleye akıl fikir ihsan eylesin...